Tidskriften FRAMÅT 1901
N:o 1-20

Enkans Son

Original-Novell

AF

Leonard Strömberg

A. P. Skogs förlag
Östersund

Pris: 2 Kr.

Leonard Strömberg

"Enkans son"

Novell

af

Leonard Strömberg

Författare till "Ljus och Skuggor", "Ett klöfverblad", "Olycksbarnet", "Olika Banor", "I tunga fjättrar", "Ett dystert arf", "Efter striderna", "Erik Vedhuggare" "Små blommor", "Satans spel" m. fl.

A. P. SKOGS FÖRLAG
ÖSTERSUND

Tryckt i
A. P. SKOGS BOKTRYCKERI
Östersund 1900.

FÖRSTA KAPITLET.

En god plats.

Lita på mig, käre bror, lita på mig. Den unge herrn skall här finna en god skola för utbildande af sina anlag. Ligger hans håg åt detta håll, så hoppas jag, att han med tiden skall bli en god köpman.

— Tack tack; jag vet, att jag lämnar pojken i goda händer, då han kommer till dig, och, som sagt är, när han nu nödvändigt vill, så lägger jag inga hinder i vägen för honom. På måndag kommer han således, och jag vet ju, att du gör hvad du kan, för att han skall komma framåt. Det skadar kanske inte att hålla honom litet strängt, att börja med åtminstone

— Han skall få just hvad han behöfver.

— Tack ännu en gång och farväl.

— Farväl bror.

Detta samtal fördes mellan tvenne äldre herrar, brukspatron Vestergrund och grosshandlare Lindkrants, medan de stodo inne på den senares enskilda kontor, redo att säga hvarandra farväl. De hade just kommit öfverens om, att brukspatronens son skulle komma till grosshandlarens kontor för att arbeta där enär den unge mannen önskade egna sig åt handelsfacket. Eljes var det icke vanligt, att grosshandlare Lindkrants tog in någon nybörjare, han ville helst ha män, som voro vana vid arbetet förut, ty enligt hans mening var det säkrare och sparade äfven en mängd omkostnader. Nu ville han dock för sin väns skull göra ett försök, äfven om det icke föll honom så väl i smaken. Brukspatronen var ju villig att låta gossen gå ett par år utan lön, och att dessutom gifva honom allt hvad som behöfves för hans underhåll första året, och på det sättet blef det inga kostnader för grosshandlaren.

Sedan de båda herrarne skakat hand med hvarandra, aflägsnade sig brukspatronen, glad öfver att hafva lyckats så väl, och grosshandlaren gick ut i den väldiga sal, som tjänade till kontor. Där sutto fem män vid sina pulpeter, ifrigt sysselsatta med skrifning, och grosshandlaren kastade en granskande blick öfver det hela. Han hade den största grosshandelsaffären i staden, och det ville icke säga litet, ty där, funnos minst tjugo andra grosshandlare, hvilka äfven drefvo stora affärer.

Men vid sidan af hufvudaffären hade han äfven en väldig salubod i sitt ståtliga hus vid stortorget och äfven denna affär var mycket vinstgifvande. Tio biträden voro där syselsatta, förutom tvänne bokhål-

lare, hvilka skötte böckerna för denna affär, ty de båda afdelningarnes böcker skulle skötas helt och hållet hvar för sig; och det fanns intet annat samband mellan de båda affärerna än det, att herr Lindkrants köpte alla varor för minutaffären från sitt eget grosshandelslager.

Det rådde nästan en pedantisk ordning i allt som tillhörde grosshandlarens väldiga affärer, och han satte en stor ära i att hafva allt ordnadt så väl som möjligt; han ville i det fallet icke öfverglänsas af någon. Efter sin fader hade han ärft både affären och ordningssinnet samt de egenskaper: genom hvilka det var honom möjligt att framgångsfullt sköta det hela och förkofra sig. Han var ansedd såsom en af traktens rikaste män, ja, det talades om, att han egde bortåt ett par millioner kronor, och denna stora förmögenhet ökades alltmer.

Och lika så ordnadt och i allt helgjutet, som han hade det i affärerna, var det också i hans hem. Den stora, med lyx, men också med smak inredda våningen hölls ständigt så putsad och fin, att man nästan kände sig en smula rädd för att gå genom rummen. Grosshandlaren lefde ett lyckligt lif i detta sitt hem med sin hustru och sitt enda barn, en vacker flicka, som vid tiden för vår berättelses början var omkring tio år gammal. Talrika vänner egde han, och hans stora fäster, kvilka höllos regelbundet tvänne gånger om året, voro besökta af allt hvad staden egde fint.

Men vi återvända till kontoret, där grosshandlaren börjat promenera fram och tillbaka på golfvet, med händerna på ryggen. Bokhållarnes pännor raspade flitigt öfver papperen, och detta enformiga ljud

tycktes förnöja den rike mannen ty han såg helt belåten ut.

Plötsligt hördes en blyg knackning på dörren, och vid grosshandlarens barska: kom in, inträdde en gosse med mössan i handen. Han var tarfligt men snyggt klädd, och det öppna, frimodiga uttrycket i hans ansikte ingaf förtroende. Han bugade sig djupt för de många herrarne, och grosshandlaren stannade

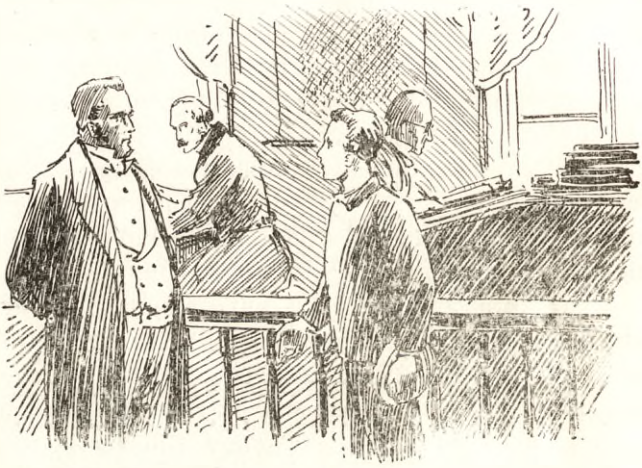

framför honom med ett frågande uttryck i sina ögon.

— Hvad vill du, min gosse?

— Det stod en annons i tidningen i dag, att grosshandlaren önskade en gosse i boden, och jag skulle gå hit och anmäla mig som sökande.

Hvarför gick du då icke till boden utan kommer hit?

— Jag var där, men herrarne sade att jag är

alldeles för ung; de behöfde en större gosse, och då gick jag hit för att fråga grosshandlaren själf.

— Var det icke nog, när de sade ifrån åt dig?

Gossen tummade några ögonblick förlägen på sin mössa, men han slog ej ner sin blick för grosshandlarens granskande ögonkast.

— Jag trodde, att grosshandlarn kunde bestämma det på annat sätt än de. Snälla grosshandlarn, låt mig få platsen, ty jag behöfver något arbete. Jag är stark nog, och jag skall försöka göra mitt allra bästa.

— Hvad heter du?

— Herman Brodin.

— Hvad är din far?

— Han var tullvaktmästare, men nu är han död.

— Jaså, han var vid tullen. Och nu är din mamma fattig, och du behöfver få något arbete att göra?

— Ja, mor är fattig, och jag måste försöka skaffa mig något arbete. Mina syskon äro för små för att kunna hjälpa till, och mor är klen.

— Hur gammal är du?

— Tretton år sedan förra månaden.

— Det var ju inte mycket det. Har du försökt arbeta något förut?

— Jo, jag var i fabriken vid Tullgatan förut, men där fick jag sluta för ett par veckor sedan.

— Hade de ingenting för dig att göra?

— Jo, men jag fick sluta ändå.

— Hvarför då?

Det for en brännande rodnad öfver gossens kinder, men om ett ögonblick svarade han darrande:

— De sade, att jag stulit pängar från verkmästaren, och då körde han bort mig; men jag tog ingenting.

Gossens ögon fylldes af tårar, och han snyftade till ett tag; men hastigt borttorkande tårarne såg han upp lika frimodigt som förut.

— Du var anklagad för stöld, och så vågar du dig hit för att söka plats! Du är just blyg af dig du.

— Men jag tog inga pängar.

— Nej, det tror jag det. Hvem tog dem då?

— Det vet jag inte.

— Nå, hvarför anklagade de just dig?

— De andra pojkarna ville, att jag skulle lägga till litet af min veckolön att köpa brännvin för, men mamma har alltid sagt, att jag skall akta mig för brännvin, och då nekade jag att vara med. De blefvo då onda på mig, och nästa dag kom verkmästaren och sade att jag stulit.

— Hade han förlorat något då?

— Han hade alltid sin pänningpung i rockfickan, och rocken hängde i ett stort skåp i ena hörnet af fabriken. Där hade någon tagit pänningpungen och lagt den i min matkorg, som stod i fönstret. Jag visste inte om det förrän verkmästaren sade att han funnit den där.

— Narras du inte nu?

Gossen såg upp i det stränga ansiktet och svarade med fast röst:

— Nej, det är sanning. Jag hade inte varit borta vid skåpet den dagen, och det var nog de andra pojkarne. som gjorde det, för att jag inte ville vara med och köpa brännvin.

— Hur mycket fick du för ditt arbete vid fabriken?

— Två kronor och femtio öre i veckan.

— Jaså. Och på det skulle du, din mor och dina syskon lefva?

— Nej, mamma syr, då hon orkar, och så har hon en liten pension efter pappa.

— Är det på det viset. Om jag nu låter dig få platsen i boden, kan jag lita på dig då, och tror du, att du kan göra det arbete, som fordras af dig?

— Jag skall arbeta så mycket jag orkar, och nog kan grosshandlarn lita på mig. Ack låt mig få platsen, ty jag vet inte, hur det skall gå för oss annars.

— Du kan gå ned till boden och säga till att jag lofvat dig platsen, och så får du börja på måndag. Du får tre kronor i veckan att börja med. Men kom ihåg, att jag fordrar både ordentlighet och ärlighet af dig, om du skall få stanna kvar hos mig.

Tack snälla grosshandlarn; jag skall försöka vara till lags i allt. Hur dags skall jag komma om måndag?

— Det får du höra i boden.

— Tack så mycket. Adjö.

Han bugade sig djupt, och grosshandlaren nickade tyst, hvarefter han återtog sin promenad utan att säga ett ord till kontoristerna, hvilka åhört samtalet utan att afbryta sitt arbete. Grosshandlaren var rätt ordkarg mot sina underlydande, och därför undrade de icke heller nu på att han ej sade något om gossen. Om en stund gick han upp i sin våning.

ANDRA KAPITLET.

Ett älskligt hem.

Tullvaktmästare Brodin hade varit en god och hederlig man, mycket afhållen så väl af arbetskamrater som öfriga vänner. Han hade ganska stor familj, och den knappa lönen åtgick helt och hållet för att underhålla hemmet. När den hederlige mannen dog, efterlämnade han ingenting åt familjen att lefva på, utom den lilla pensionen, hvilken dock icke räckte särdeles långt. Han dog också helt hastigt. Då han en kall och regnig höstdag var ute å tjänstens vägnar, förkylde han sig, fick lunginflamation och slumrade in i döden efter fyra dygns svårt lidande. Det var ett bittert och hårt slag för familjen, men den stackars enkan försökte dock se lugn ut, lämnade sig och de sina i Herrens hand. Men nog blef det svåra dagar för både henne och barnen. Så länge hon orkade, arbetade hon med sömnad, och

Herman, som var äldsta barnet, måste sluta skolan och arbeta med för att underhålla de mindre syskonen. Han fick då plats i den fabrik, hvarifrån han dock sedan, som vi sett, blef bortjagad, anklagad för stöld.

Fru Brodin satt och sydde, medan Herman var bort till grosshandlare Lindkrants. Hon hade icke mycket hopp om att han skulle få platsen, ty hon hade tillsagt honom att sanningsenligt omtala hvarför han fick afsked från fabriken, ifall han tillfrågades därom. Allt som oftast gled hennes blick ut genom fönstret, ty nu började hon vänta honom hem igen. Men han dröjde längre än hon beräknat, och hon började känna sig litet orolig. Ändtligen syntes han dock långt borta på gatan. Han gick med raska steg och såg allvarsam ut. Fru Brodin lade ifrån sig sin sömnad och såg frågande på den snart inträdande gossen.

— Sitter mamma och syr, fastän det är så skumt? Då får mamma ondt i ögonen igen.

— Det är inte farligt, gossen min. Hur gick det för dig?

— Jo bra? jag fick platsen, och om måndag får jag börja arbeta.

— Gud vare lof. Bara inte arbetet där blir för tungt för dig.

— Det tror jag inte är farligt. Men mamma skall tro, jag fick ej löfte om arbete i första tag. Först var jag till boden och frågade, ty det stod ju i annonsen, att man skulle gå dit; men där sade de genast ifrån, ty jag var för liten. Då gick jag upp till grosshandlaren själf och frågade honom, och han

lofvade mig platsen, och tre kronor i veckan skulle jag få till en början. Sedan måste jag åter ned till boden och säga till, att grosshandlaren antagit mig, och då fick jag höra på annat, skall jag säga. Bokhållaren stod just och underhandlade med en stor, grof pojke, då jag kom in. Han frågade hvad jag ville, eftersom jag kom tillbaka, och då jag talade om det, började han svärja alldeles förfärligt och sade, att jag var en elak lymmel samt att han nog skulle se till, att jag hölls vid stadigt arbete, och han menade att om det blefve honom möjligt, skulle han nog få bort mig snart igen. Men jag är inte alls rädd, ty jag skall arbeta så mycket jag kan, och mera begära de nog inte.

— Stackars min gosse; att du skall behöfva gå så där och arbeta. Det är annat nu än när pappa lefde. Då hade vi bestämt, att du skulle få gå i skolan, så att du kunde få lära dig något för framtiden, men nu är det hoppet för alltid förbi. Nu få vi taga allt såsom Gud ger oss det.

— Mamma skall inte vara ledsen öfver det, ty Gud gör ju allting väl. Jag läser ändå en stund hvarje kväll, och på det viset lär jag mig nog så mycket jag behöfver kunna. Jag kan ändå inte bli annat än en arbetare.

— Nej, nu kan du nog inte det; men hade din far lefvat, så hade det säkerligen blifvit på annat sätt.

— Tänk inte mera på det. Nu skall jag läsa en stund med Ture. Kom hit, Ture, så får du börja med din läxa! Är det inte tid att tända lampan nu, mamma?

— Jo, jag skall tända den, och sedan skall jag laga till litet kvällsmat.

— Har mamma något att laga då?

— Jag skall koka potatis, och så få vi äta mjölk och bröd till.

Hon suckade, då hon tänkte på, hur enkel kost de fingo nöja sig med, och så satte hon den lilla lampan på bordet.

— När jag nu får börja i boden, så att jag förtjänar något, få vi det mycket bättre, skall mamma få se. Om jag sedan får stanna där, ökar grosshandlaren på min lön, när jag blir van vid arbetet, och mamma behöfver inte mera anstränga sig så mycket med att sy.

Modern log vid Hermans ord och smekte sin modige gosse på kinden. Han var endast tretton år, men ändock hade han en hel familj att sörja för, ty egentligen var det ju på honom hoppet om underhåll hvilade.

— Jag är blott ledsen öfver, att du skall behöfva gå ut och arbeta så tungt; men nöden har ingen lag.

— Bekymra sig inte alls för det. Jag kan bli lika god karl på den här vägen, som om jag finge sitta och hänga öfver böckerna tills jag blefve gammal. Pappa talade ju så ofta om, hur nyttigt det är att vänja sig vid arbete, då man är ung. Kanske kan jag med tiden bli handelsman själf och få egen bod. Då skall mamma få se det skall bli annat af.

— Det är väl att du är glad och hoppfull! det gör arbetet lättare och tar bort mycken oro från mig.

— Jag är stora karlen nu snart och då skall man vara glad. Men nu måste jag läsa med Ture.

Herman rätade på sig och gick bort till skåpet efter en bok. Han var en käck gosse, och det såg ut, som hade omständigheterna gjort honom mogen i förtid. Föga tänkte han på lek och nöjen bland sina jämnårige. Han tyktes hafva hela nöjet i att göra allt hvad han kunde för den älskade modern och syskonen.

Snart satt han allvarsam vid bordet, ifrigt sysselsatt med att lära den yngre brodern hans läxa, och han lät honom ej slippa, förrän han kunde den.

Under tiden kokade modern potatis, och när den var färdig, dukades bordet. Ett varmt tack sändes till den himmelske fadern för hans omsorg och nåd, och sedan intogs den enkla aftonmåltiden, under det man samtalade om kommande dagar och om det arbete, som Herman skulle utföra.

TREDJE KAPITLET.

Unge herr Vestergrund.

Hållsta herregård, som ägdes af brukspatron Vestergrund, låg mycket vackert till på en kulle, ett stycke ifrån den breda, sköna Indalsälfven, ungefär tre fjärdedels mil från staden. Den storslagna norrländska naturen hade där mycket gifmildt slösat med sin prakt. I bakgrunden höjde sig den höga, mörka och majestätiska furuskogen med sitt underfulla sus; nedanför den sträckte sig ett bälte af björk och rönn, hvilka träd med sina hvita gråa stammar och sin späda, vackra grönska om sommaren, sågo ut som fina skyddslingar åt de ståtliga furorna. Strax nedom löfskogen slingrade sig landsvägen fram i hundratals sirliga bukter och kronor, och mellan vägen och älfven bredde sig bördiga ängar och åkertegar. Just på denna vackra plats låg Hållsta, en stor, ståtlig tegelbyggnad om två vånningar och med ett par

höga, stora gafvelbyggnader. Det tog sig ut som ettt riktigt herresäte, som ett slott midt i vildmarken. En storslagen trädgårdsanläggning sträckte sig ända ned till älfven, dock så anlagd, att den lämnade utsikten fri till andra sidan, där den löfskogskläddda stranden höjde sig rätt brant, och bakom hvilkem skog de blånande bärgen reste sig så majestätiskat. Förbi Hållsta flöt älfven lugn och klar, men ett stycke där ofvanför brusade en fors med underligt vemod och behag.

På detta vackra Hållsta lefde brukspatron Vestergrund så sorgfritt och oberoende som möjligt. Ham hade förr egt ett järnbruk längre söderut i landet, däraf titeln brukspatron, men det hade han för längesedan sålt, då han tröttnat på affärerna och dessutom var tillräckligt rik att ändå lefva just som ham ville. De stora jordområden, som hörde till Hållsta, hade han utarrenderade och drog däraf en god inkomst.

Han hade två barn, en son och en dotter, hvilka både han och hustrun skämde bort så mycket de kunde. Sonen var sjutton år och dottern tretton. Den förre hade gått i skolan i staden, och fadern hade hyst den förhoppningen, att sonen en dag skulle bli en lärd man, men så måste han ändå låta denna förhoppning fara. I skolan gjorde sig den unge mannen skyldig till en mängd skämtstycken och upptåg, för hvilka han till en början erhöll skarpa tillrättavisningar af lärarne, men då detta icke hjälpte, klagade de för fadern och hotade relegera den ostyrige ynglingen från skolan. Då tog fadern honom i upptuktelse, och

för ovanlighetens skull var han rätt skarp mot honom.

— Du måste bli bättre, Adolf; eljes går det illa för dig, sade han.

— Jag bryr mig inte om de där gamla skolfuxarne; de kunna plugga med hvem de vilja, men med mig behöfva de inte bråka. Jag vill inte gå i skolan längre.

— Hvad skall du taga dig till då, om jag får lof att fråga?

— Jag vill ägna mig åt affärer, det ligger mera för min håg. Skaffa mig plats på något kontor, så får jag lära mig någonting; men till skolan vill jag inte mer.

— Du måste gå i skolan, åtminstone tills du blir student.

— Så länge går jag där inte. När de bara bråka och klaga, är det intet nöje att vara där.

— Du måste gå, ty jag vill det; och kom ihåg att uppföra dig så, att inga flera klagomål inkomma till mig, ty då skall du få se på annat.

Och så slutade brukspatronen sitt samtal med sonen. Detta var vid jultiden, och när vårterminen skulle börja skjutsades Adolf till staden för att fortsätta sina studier. Han log ett ironisk löje, då fadern förmanade honom att göra det bästa han kunde och vara en snäll gosse. Icke fullt tre veckor därefter underrättades den stackars brukspatronen om, att sonen blifvit bortvisad från läroverket på grund af visad vanvörnad mot lärarne samt ett i högsta grad slarfvigt lif. I sällskap med några andra odågor hade han gått på krogen i stället för att läsa sina läxor, och då en af lärarne förebrådde honom detta, utfor han

i skymfande och sårande tillmälen mot denne. Detta var dock mer än man kunde ha fördrag med, och så kom det sig, att Adolf Vestergrund återvände till sitt fina hem långt innan han blef student. Då han nu upprepade sin önskan att få egna sig åt handel, sade fadern intet däremot utan åkte in till staden och talade om saken med sin gode vän, grosshandlare Lindkrants. Vi känna redan till, att han lyckades få plats för sin förhoppningsfulle son.

Det var redan skumt, då brukspatronen hemkom från staden. Då släden stannade utanför stora trappan och brukspatronen skulle stiga ur, hörde han häftiga röster bortifrån stallbyggnaden.

— Hvem kan vara i stallet, eftersom det föres ett sådant väsen där? frågade han kusken.

— Jag vet inte men jag tyckte rakt att jag kände igen unge herrns röst.

— Hvad skulle han i stallet att göra? Du hörde nog orätt.

— Åh, han kommer ofta dit. Han brukar ju rida ibland, och då ser han själf på, när drängen sadlar hästen.

Det lät en smula undvikande, och brukspatronen märkte det. Oväsendet i stallet tilltog, och då gick han själf dit för att se, hvad som stod på. Då han kom nära dörren hörde han Adolfs röst, som efter en lång, mustig ed fortsatte:

— Du spelade falskt, din skojare, eljest hade du inte vunnit tian.

— Om Ni vore riktigt klar i hufvudet så anklagade Ni mig inte. Men tror Ni jag spelade falskt,

så kunna vi ju spela om det sista partiet, det gör mig ingenting.

— Jag vill inte spela en minut längre med en sådan tölp som du.

— Tölp kan Ni vara själf. Gör Er inte för säker och duktig Ni, ty fastän Ni är rik och jag endast en fattig dräng, så kan jag nog betala Er sådant där ändå. Vänta bara, det blir nog min tid också någon gång.

— Du skall få lära dig vara höflig, skall du få se!

Ett ljud som af ett häftigt slag hördes, och ögonblicket därpå stod brukspatronen i dörren, som han tyst skjutit upp. Där stod sonen med en stor käpp i handen, färdig att åter slå till stalldrängen, hvilken med händerna för ansiktet drog sig tillbaka. Han hade fått ett slag midt i ansiktet, så att

blodet frustade fram ur näsa och mun på honom, och ett stort märke syntes öfver hela vänstra kinden.

— Hvad står på här? sporde brukspatronen.

Sonen sänkte hastigt sin höjda arm och vände sig om. Han fann intet svar på faderns fråga utan stod där tyst och förvirrad.

— Hvad gör du här?

— Jag har varit ut och ridit och var hit med hästen.

— Den kunde du lämnat åt drängen, så hade du inte behöft gå till stallet.

Åter stod ynglingen svarslös.

— Hvarför slår du Anders?

— Han var oförskämd mot mig.

— Och du mot honom.

— Nej det var jag inte. Han skall lära sig ha respekt för dem, som stå öfver honom.

— Om du ger dig i sällskap med sådana som han, så får du också taga deras seder, det bör du komma ihåg. Jag hörde nog hvad ni grälade om. Ni ha spelat kort.

— Nej.

— Ljug inte, pojke. Ni ha spelat. Kom hit, Anders, och säg mig, hur det förhåller sig.

Drängen, hvilken rädd smugit sig undan mellan hästarne, och som nu fått blödningen att sakta något litet, kom åter fram och väntade bäfvande på vidare frågor.

Tala om hvarför ni grälade.

— Jo, sir brukspatron, den unge herrn kom ner och ville spela kort med mig, och det blef jag med om. Och så frågade han, om jag hade brännvin eller konjak, och det hade jag litet i en flaska, som

jag gaf honom. Sedan spelade vi, och jag vann litet. Då satte han upp tio kronor mot en, och jag vann då med. Det var då han sade, att jag spelade falskt, fast jag inte gjorde det, och så kallade han mig skojare och tölp och slog mig. Detta är alltsammans, och sanning är det med.

— Jo, du tar dig till snygga påhitt du, vände sig brukspatronen till sin son. Supa och spela och sedan visa sig brutal därjämte. Det är dålig början för dig. Men det skall bli slut på det där nöjet, det lofvar jag dig. Har du betalt Anders de tio kronor han vann af dig?

— Nej, jag har inga pängar med mig.

— Då borde du ej ha spelat om några. Gå nu upp med dig.

Adolf var ej sen att efterkomma denna befallning utan skyndade sig ut ur stallet. Brukspatronen dröjde ännu ett ögonblick. Han framtog sin plånbok och lämnade drängen tio kronor.

— Se här har du hvad du vunnit. Men om min son någonsin mer kommer och vill spela med dig, så får du inte bli med om det, hör du det nu. Gör du ej som jag säger, så får du gå. Jag nekar dig inte att spela så mycket du vill med dina kamrater och vänner, men min son får du inte ha något med att göra. Och nu är du tyst med hvad som passerat här, om du vill stanna i min tjänst.

— Jag skall göra som brukspatron vill.

— Har min son spelat med dig förut?

— Några gånger har han gjort det, men han har inte varit arg förrän i dag.

— Har han äfven vid föregående tillfällen bedt dig om rusdrycker?

— Bara en gång. Det var förra hösten, innan han for till skolan.

— Jaså. ja, håll tyst med det också. Nu kan du gå till ditt arbete igen.

Drängen lyfte på mössan, och brukspatronen aflägsnade sig. Men då han var utom dörren knöt drängen handen efter honom och gjorde en ful min, under det han mumlade:

— Vänta mig bara; han skall nog få igen hvad han gjorde mig och slaget skall jag nog betala en dag, så sannt jag heter Anders.

Brukspatronen gick upp, men han träffade icke sonen; denne hade dragit sig tillbaka till sitt rum och lät ej se sig på hela kvällen.

Hur gick det för dig? frågade fru Vestergrund. Lyckades du få plats för Adolf?

— Ja, han får begynna om måndag, men jag vet knappast, hvad vi skola göra med pojken. Han tycks vilja bli en riktig odåga och har inte lust för annat än galenskaper.

Och så berättade han om hvad som förefallit i stallet.

— Jag förstår inte hvarifrån han får alla sina ovanor. Vi ha ju försökt fostra honom på bästa sätt, och ändå blir han sådan, sade frun.

— Det finns i skolan många som likna honom, och du kan vara säker på, att pojkarna där ha sina dåligheter för sig så ofta de kunna.

— Då kommer han troligen i sällskap med dem igen, då han återvänder till staden.

— Ja, det är inte omöjligt, men jag skall ännu en gång bedja Lindkrants hålla ett godt öga på honom. Vi ha varit för svaga emot honom, jag inser det nu, och han är bortskämd och självsvåldig. Det är på tiden att göra något för att få honom bättre, men det blir allt svårt.

— Skola då alla våra förhoppningar om honom slå fel? Det vore bittert.

— Vi få hoppas det bästa. Ännu är det kanske ej för sent!

— Skulle han få arbeta på grosshandelskontoret eller på kontoret vid boden; frågade du något därom?

— Nej det tänkte jag inte på, men han får gå riktigt från början, så att hans plats blir nog tills vidare på kontoret vid boden. Men han får bo hos Lindkrants' och äta där, så att det blir trefligt och som ett hem för honom.

— Vi få då betala grosshandlaren för det?

— Första året får jag gifva honom sjuttiofem kronor i månaden, men det gör ingenting, bara pojken kommer i goda händer.

— Åhnej, kostnaderna betyda mindre. I morgon skall jag se till att Adofs saker bli i ordning; och så få vi väl sända honom bort och hoppas det bästa.

— Det är allt hvad vi kunna göra.

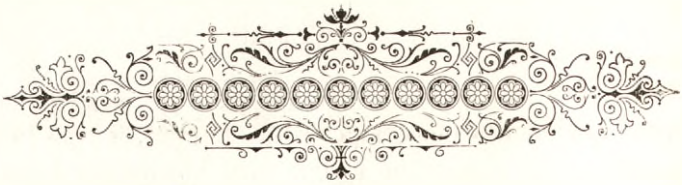

FJÄRDE KAPITLET.

Första arbetsdagen.

Klockan fattades ännu rätt mycket till sju på måndagsmorgonen då Herman Brodin med raska steg gick till arbetet, han hade vaknat ovanligt tidigt, och det var honom omöjligt att sofva mera, ty tanken på det nya arbetet höll honom vaken. Nu var han då på väg dit och det var ej utan oro han inträdde på gården till grosshandlare Lindkrants hus vid torget. Ingen människa syntes till ännu, och blott från ett enda fönster såg han ljussken. Då han ej visste om han skulle våga knacka på dörren till biträdenas rum, satte han sig ned på en tom låda och väntade, ty de båda bodkarlarne måste ju snart komma. Och han bedrog sig ej i sitt antagande; de kommo om en liten stund. Då de fingo syn på Herman, förstdo de genast hvem han var.

— Jaså, du är den nye bodpojken, sade den ene i nedlåtande ton.

— Ja.

— Det blir nog hårdt för dig att orka med allt, som är att göra här, och du kan vara säker på, att de spara dig inte.

— Jag skall försöka arbeta så mycket jag förmår.

— Ja, och mer till får du kanske försöka skall du få se.

Det var just ingen god början, men Herman höll ändå modet uppe. Den andre bodkarlen, en gammal allvarsam man, hade emellertid knackat på och ropat till biträderna, att det nu var tid att stiga upp. Straxt därpå syntes ljus i fönstren, och de tre arbetarne blefvo insläppta. De fingo genast gå ut i boden och tända lamporna och öppna dörrarna, tända eld i kakelugnen och städa.

— Du kan damma af disken så länge samt bära in mera ved att elda med, sade den yngre bodkarlen i det han satte sig på en kaffesäck och gäspade.

— Herman lydde genast, och när han uträttat hvad han skulle, fick han en mängd andra ärenden att beställa med. Den äldre mannen sade ingenting utan gick tyst vid sina göromål. Snart var boden öppen och i ordning, biträdena kommo ut och man väntade, att folket i staden skulle komma i rörelse.

— Är pojken kommen? frågade förste bokhållaren och stack ut hufvudet genom dörren.

— Ja, han är här.

— Kom hit du!

— Herman gick in på kontoret, där han fick tillsägelse att borsta skorna åt de båda herrarne, me-

dan de klädde sig. Med stor noggrannhet utförde han sitt uppdrag.

— Om du nu passar på, när man vill dig något, samt är flink i vändningarne, så kanske det går bra för dig, men akta dig för att bli en slarf eller en latmask, ty eljest får du gå genast, yttrade den myndige mannen, då Herman ställde de borstade skorna bredvid honom.

— Jag skall söka göra mitt bästa.

— Men tror du, att du kan få gå här med sådana kläder? Det vore ju rakt att skrämma bort kunderna med. Lappar på både knän och armbågar. Har du inga bättre kläder?

— Jo, jag har mina hälgdagskläder, men dem ville jag ej taga till, när jag skall arbeta eljest har jag inga.

— Nåja, du får väl försöka med de där så länge då, tills du hinner skaffa dig några bättre.

Nu fick han gå, och det blef ett oupphörligt springande hela dagen. Än skulle han åt ett håll, än åt ett annat med varor, som kunderna köpt, och som skulle sändas hem. Och var det någon stund, då han icke var ute i sådana ärenden, så hittade biträdena alltid på något annat för honom, att göra. För öfrigt brydde sig dessa herrar ej om honom det minsta, det var endast då de hade någon befallning att gifva, som de bevärdigade honom några ord. Det tycktes, som höllo de honom för en varelse af lägre art än de själfva voro och på grund däraf ej värd att tilltalas. Till och med yngsta biträdet, en pojke, ej stort äldre än Herman själf, såg ned på honom med förnämt förakt.

På eftermiddagen kom grosshandlaren ner i boden.

— Är den nya bodgossen kommen? frågade han.

— Ja, han gick bara ut i magasinet ett ärende, svarade ett af biträdena.

Då Herman i detsamma inkom och vördnadsfullt hälsade på grosshandlaren, frågade denne:

— Tycker du arbetet är tungt?

— Nej för all del, det går mycket bra.

— Och du tror, att du orkar fortsätta?

— Ja då, om jag bara får så.

— Gärna för mig, om du sköter dig och är ärlig.

Med dessa ord gick grosshandlaren in på kontoret, där de äfvenledes fått en ny arbetare den dagen, nämligen Adolf Vestergrund. Han hade på förmiddagen i sällskap med sin far kommit åkande i ett fint ekipage, och sedan far och son en stund stannat i grosshandlarens hem, fick den nye kontoristen gå bort till huset vid torget för att försöka, hur det gick att arbeta. Fadern hade stannat en stund till och då bedt sin vän grosshandlaren att noga se till Adolf, så att denne ej för mycket komme ut i sällskap, enär han från skoltiden hade några dåliga vanor. Grosshandlaren hade gifvit sitt löfte, men han kände sig icke så alldeles belåten med, att han antagit den unge Vestergrund i sin tjänst.

— Hur går det för unge herrn att arbeta? frågade grosshandlaren, då han kom in på kontoret.

Adolf såg upp ifrån den bok, hvari han höll på att skrifva, och det var alls icke belåtenhet, som sken i hans ansikte.

— Det känns litet långsamt och trist första dagen, men det går väl öfver så småningom förmodar, jag.

— Jo jo, det blir annat det här, än att gå hemma och göra ingenting. Men skall det bli karl af dig, så måste du arbeta flitigt.

Adolf svarade ingenting utan såg trumpen ut och fortsatte den afbrutna skrifningen. Sedan grosshandlaren samtalat litet med förste bokhållaren gick han sin väg igen.

Ändtligen blef det kväll, och medan Herman Brodin, glad om också trött, skyndade mot sitt kära hem att där för den älskade modern förtälja dagens erfarenheter, gick Adolf Vestergrund med släpande steg upp till grosshandlarens.

— Se så där ja, nu har du arbetat en dag, och jag tror det gjort dig godt, sade herr Lindkrants skrattande.

— Jag förmodar det, svarade Adolf.

Efter aftonmåltiden satt han kvar och pratade en stund, men då han fann sällskapet tråkigt, drog han sig tillbaka till sitt rum. Då han väl inkommit dit, kastade han sig ned i den mjuka soffan och mumlade:

— Jag önskar jag kunde gå ut i kväll, men det duger inte. Hu då, sådant tråkigt folk; men vänta bara, jag skall nog ordna det trefligt för mig också.

Sedan han sett sig omkring litet i rummet och ordnat en del af sina ditförda saker gick han till sängs.

FEMTE KAPITLET.

Ett försök.

En hel månad förflöt, utan att något särskildt af vikt inträffade. Herman skötte sitt arbete, så att ingen kunde klaga på honom, och själf klagade han aldrig, äfven om han ibland kände sig mycket trött. Ofta fick han utföra arbeten, hvilka nog hade fordrat större kraft än hans, men han uppbjöd all sin förmåga för att lyckas, och så måste det gå. Han hade en stark kropp, och genom arbetet härdades han och blef än kraftigare. Då han om kvällarna kom hem, var han glad att få gå till hvila, men aldrig någonsin beklagade han sig öfver det tunga lif han förde; det hade blifvit till smärta för modern, och det ville han på inga villkor, och det var ju af hans arbete, som de berodde. Hvarför då klaga.

Den enda svårighet han hade i butiken var att kunna komma öfverens med den yngre bodkarlen och

det yngsta biträdet, ty dessa båda sökte på allt sätt låta honom förstå, att han var en underordnad till dem. En gång, då han skulle uträtta något ute i magasinet och ej gjorde detta riktigt så bra som bodkarlen önskade, gaf denne honom till och med ett slag på kinden och grälade öfver hans drumlighet. Herman sade intet utan försökte göra sitt arbete ännu bättre, men nog kändes det bittert inom honom. Eljes voro alla vänliga mot honom. Icke ens förste bokhållaren hade sagt ett enda ondt ord till honom fastän han till en början hördes så sträng, men denne herre bar också inom sitt barska yttre ett hjärta godt som guld.

För Adolf Vestergrund hade det varit en lång månad. Att dag efter dag sitta lutad öfver de stora böckerna och skrifva föll honom icke i smaken, och han längtade ut till de glada kamrater, med hvilka han under skoltiden umgåtts. Men det gafs föga tillfälle att komma ut på egen hand.

Grosshandlaren höll sitt till brukspatronen gifna löfte på ett allvarligt och bestämt sätt. Några gånger hade Adolf varit med familjen ute på promenader, och ibland fick han gå ut ensam en stund, men klockan nio stängdes porten, och då måste han vara inne, och om han ville ha mat måste han vara inne redan klockan åtta. Hvarje lördagskväll kom kusken från Hållsta in med droska och hämtade honom, för att han skulle få tillbringa söndagarne i föräldrarnas sällskap.

Som han icke fått någon egen portnyckel, kunde han ej heller smyga sig ut om kvällarna, men nog funderade han mycket på, hur det skulle bli honom möjligt att företaga någon utflykt efter egen önskan.

Tjänsteflickan, som borstade hans kläder och skor, hade han aldrig ägnat något uppmärksamhet, men så kom han att tänka på att hon möjligtvis skulle kunna skaffa honom en nyckel. Då hon en morgon kom in för att elda, började han för ovanlighetens skull att samtala med henne.

— Är det kallt ute i dag, Lotta?

— Åhnej, inte mycket. Det känns allt, att det håller på att bli vår.

— Men Lotta har inte mycken tid att vara ute och njuta af det vackra vädret.

— Nej, det är då säkert. Här får man hålla på med arbetet både sent och bittida.

— Och så få litet snubbor ibland ändå, kanske.

— Det kan jag just inte klaga på. Frun är snäll emot oss, och herrn se vi endast sällan till.

— Får Lotta aldrig någon dag fri att använda för egen del?

— Inte någon hel dag, men om jag ber att få gå ut en kväll då och då, så nekas det inte ofta.

— Jaha, det är ju ändå en tröst. Men finns det då inga portnycklar här, så att man kan komma in ifall man en kväll skulle råka fördröja sig ute? Jag kan ju inte våga mig ut att promenera en kväll, ty då blir jag utestängd, och det är mindra trefligt.

— Nog finns det portnycklar alltid. Det hänger ett par stycken i köket.

— Då kanske Lotta kunde låna mig en, ifall jag någon kväll vill gå bort?

— Det kunde jag allt, bara herrn lämnar den tillbaka dagen därpå.

— Ja då, det skall jag visst. Men det är inte värdt, att Lotta talar om det för grosshandlaren.

— Åh, så dum är jag väl inte heller.

— Lotta skall inte behöfva ångra den lilla tjänst hon gör mig, var säker på det. Kanske Ni kunde lägga nyckeln här inne någon gång i dag?

— Det kan jag allt, blott herrn talar om, hvar jag skall lägga den.

— Stoppa ner den i bordslådan till höger, så finner jag den.

Lotta lofvade att göra detta, och så gick hon. Då kvällen kom, fann Adolf den önskade nyckeln på anvisadt ställe, och han beslöt sig genast för att gå ut och roa sig en stund. Men hvart skulle han gå? Jo, till kaféet, där han förr brukade möta sina skolkamrater.

Tyst och försiktig smög han sig ut, sedan aftonmåltiden var förbi, och så bar det af med snabba steg mot kaféet. Pängar hade han; det försåg fadern honom rikligen med, och han kände sig glad som en fogel, den där just återvunnit en efterlängtad frihet. Han började just nu den sorts lif, han sedan skulle komma att föra, ett lif i synd och utsväfningar.

SJETTE KAPITLET.

I fästligt lag.

Det var alls icke ovanligt, att skolynglingarne besökte kaféerna om kvällarna för att där fördrifva en stund vid ett glas vin eller dyligt. Naturligvis vågade de icke så alldeles öppet tillåta sig sådana förströelser, ty lärarne försökte hålla dem i tygel så mycket som möjligt; men de unge männen hittade alltid på något råd. Det blef dem för enformigt att sitta vid läxorna hela de långa kvällarna, och för nöjena i hemmet hade de ingen smak. Så bildade de små sällskap, hvilka hade sina möten än här, än där, och alltid förstodo de att inrätta det så, att nöjet blef i enlighet med deras smak. Att dricka ett glas vin eller punsch, att spela ett parti kort och skämta en stund med flickorna på kaféet, det var, menade de, ett så enkelt och oskyldigt nöje man gärna kunde finna.

Men ack, hur mången ung man har ej lidit skeppsbrott på lifvets oroliga haf just därför, att han började med dylika oskyldiga nöjen. Det är genom sådana nöjen, som de i hjärtat halfslumrande, dåliga passionerna väckas till lif och kräfva och pocka på att blifva tillfredsställda. Ett glas vin tyckes ej kunna göra någon skada just, men det kan väcka begär efter mer, och om detta begär också till en början kan tillfredställas och hållas inom någorlunda behöriga gränser, skall det dock efter hand göra sin, demoniska makt gällande på ett förfärligt sätt, fordrande alltmer, dragande den arme förslafvade ut på drinkarens väg och kanske sänka honom i drinkarens dystra graf. Det går an att tala om en karaktär, stark nog att behärska och moderera begär och passioner; sannt är dock, att de karaktärer äro ganska få, som ej gifva vika för begäret då det oupphörligt får tillfälle att bryta ut, och som ej försämras och småningom tillintetgöras af passionerna, när dessa få fritt spelrum. Det går också an att tala om måttlighet, men att verkligen vara måttlig i fråga om rusdrycker, det är något som högst få kunna. Till en början går det kanske, men det är dock mycket sällsynt att någon i längden kan vara måttlig, då begären oupphörligt tillfredsställas. Men ändå säges det vara ett oskyldigt nöje för en ung, oerfaren man att börja underblåsa rusdrycksbegäret eller väcka ett sådant begär genom att dricka ett glas vin eller dyligt i några vänners sällskap allt ibland.

Och lika oskyldigt som detta drickande, anses äfven ett litet spelparti. En eller ett par timmar vid kortleken, spelande om mindre eller större summor,

det är något som de unge männen gärna kunna tillåta sig, ty något nöje skola de väl ändå ha, mena många. De allra fläste som ruinerat sig på spel hafva börjat med blott ett sådant litet oskyldigt parti, och snart hafva dessa så oskyldiga nöjen blifvit liksom nödvändiga för det unga, nöjeslystna sinnet. Och är vägen en gång väl beträdd, går det fort nog att komma framåt på densamma, ty den bär nedåt, oupphörligt nedåt. Det säges, att så länge björnen icke smakat kött är han icke farlig för människor, men sedan han en gång smakat det blir han grym och mordlysten och öfverfaller alla lefvande varelser han kan komma åt. Just så är det äfven med de onda begären i det mänskliga hjärtat. Så länge de ej få bryta ut och blifva tillfredsställda, göra de ej så stort förfång, men låt dem blott en gång träda i dagen, gif dem hvad de fordra, och de skola snart nog fordra mycket, mer och mer för hvarje gång de tillfredsställas; det skall blifva allt svårare att mätta dem, och till slut behärska de hjärtat helt, omättliga, fordrande och pockande.

På ett sadant där oskyldigt nöje finna vi några skolynglingar just samma kväll, som Adolf Vestergrund lyckats komma öfver portnyckeln. De hade dragit sig undan till ett af de mindre rummen, ty flera sådana funnos vid detta kafé hvilket var ett af de största och finaste i staden. På bordet stodo tvänne vinkaraffer och fem glas. De unge männen sutto mycket vårdslöst kring bordet, rökande cigarr.

— Om vi ändå hade en kortlek, så att vi kunde taga oss ett parti, sade den ene.

— Du har ju en hemma, hvarför tog du inte med dig den?

— Jag tänkte, att någon annan kunde hålla oss med kort för en gång.

— Se så där ja. Snålheten lyser fram nu igen. Du menar väl att din kortlek blir för mycket sliten genom att vi använda den.

— Inte just det; men du har ju också en kortlek, om jag minns rätt.

— Det har jag du; och nästa gång skall den komma med hit, det kan du lika på. Nej tacka vet jag den tid, då Vestergrund var med; han glömde sannerligen inte korten hemma, och ofta hade han en butelj konjak med sig för att vi skulle få styrka oss. Men nu är han borta, stackars pojke, och vi få väl aldrig mera något nöje tillsammans med honom.

— Ni veta väl om, att han är på kontoret hos grosshandlare Lindkrants? Där har han nog inte så glada dagar, och jag fruktar för att han är hållen mycket strängt där, eljes hade han kommit med oss någon gång.

— Jag träffade honom en dag på gatan, inföll en annan, och han lofvade försöka få tillfälle att snart bli med oss en kväll, ehuru det troligen blir svårt attt smyga sig ut.

— Får han inte frihet att gå ut om kvällarne, så stannar han inte länge hos grosshandlaren, det är jag alldeles viss om.

De hunno ej längre i sitt samtal, då dörren öppnades och Adolf Vestergrund själf steg in. Han möttes af höga rop af förvåning och tillfredställelse.

— När man talar om trollet är det inte långt borta, sade en och skakade hand med honom.

— Du menar väl inte att jag är något vanligt troll heller, svarade Adolf muntert, i det han gick fram till bordet, fyllde ett glas med vin och drack ur det mycket belåten. Då han åter satte ner det sade han:

— Det smakade mera än bra efter denna långa torka. Hur står det till med er, pojkar? Ni se inte riktigt glada ut, tycker jag.

— Pilkvist glömde korten hemma, så att vi kunna inte få oss ett parti.

— Så prata vi en stund i stället då. Nå, hur går det att skoja med den halffånige magistern nu för tiden?

— Hvem törs skoja, tror du? Vi äro allvarsamma som gamla filosofer i skolan. Du tog visst allt skämt med dig, då du gick din väg.

— Ha ha ha, det var då skralt. Men det är skönt att slippa det där galna pluggandet, ty det ger ingen fröjd. När ni börja bli kandidater och magistrar eller något annat otyg, ämnar jag vara grosshandlare, och det är kanske litet trefligare det.

— Har inte unge herr grosshandlaren kortleken med sig?

— Nej tyvärr; jag visste ju inte ens, om jag skulle träffa eder här, och då ansåg jag det inte löna mödan att gå och bära den i fickan.

— Kommer du med oss någon mera kväll?

— Jo lita på det. Nu vet jag, hur jag skall komma både ut och in, utan att den stränge herr Lindkrants behöfver veta det. I kväll få vi dricka

och prata och förnöja oss med det så godt vi kunna. Ni ha väl inte så brådtom hem?

— Vi stanna här så länge det är öppet.

— Skönt; då skola vi lefva om!

Adolf fyllde glasen, och så drucko och skämtade de. Innan de till sist gingo hem blefvo ytterligare ett par stora butäljer tömda; men då voro de också allesammans rätt ankomna, och Adolf, som ej på en tid varit med om dyligt fästande, var riktigt rusig. Han sjöng och dansade på gatan och tilltalade alla han mötte; och till slut närmade sig en poliskonstapel och tillsade honom att uppföra sig anständigare, om han ville gå lös. Detta lugnade honom litet, och efter många krokar och öfverflödiga steg var han ändtligen framme vid grosshandlarens hus, där kamraterna skildes ifrån honom.

Nu återstod honom det svåraste, nämligen att komma in utan att göra buller. Det gick bra, ända till dess han skulle in i sitt eget rum. Där stötte han emot ett paraplyställ, som stod nära dörren, och med ett förskräckligt buller full omkull. Adolf svor och försökte resa upp det igen, men det var honom omöjligt, och han åstadkom blott mera oväsen. Då upplåts dörren till ett annat rum, och grosshandlaren själf med en lampa i handen uppenbarade sig för den förvirrade ynglingen.

— Hvad i all världen står på här? Hvad gör du ute i tamburen nu, och hvarför håller du ett sådant väsen?

— Jag skulle gå in, då jag råkade stöta till det där otyget.

— Men hvar har du varit?

— Ute som Ni väl förstår.

— Ja jag ser det. Gå in och lägg dig nu. Vi få talas vid mera i morgon. Se så, skynda dig in.

Grosshandlaren gick själf och öppnade dörren till hans rum, tände lampan åt honom och aflägsnade sig sedan tyst.

Det var med ett förvirradt begrepp om att det nu skulle bli förargelse af, som Adolf lade sig; men han skulle nog reda sig ur klämman, menade han, ty någon slaf ämnade han ej vara, äfven om man försökte hålla honom som en sådan. Snart föll han i sömn och sof mycket tungt för att morgonen därpå vakna med en svår hufvudvärk.

SJUNDE KAPITLET.

Små händelser.

Grosshandlaren var icke med vid kaffebordet den morgonen, något som Adolf var särdeles belåten öfver, och det var med en suck af lättnad han smög sig ut och ned till kontoret utan att hafva träffat den stränge principalen. Det gick trögt att arbeta den dagen, ty hans hufvud var tungt och tankarne ville ej följa med. Då han skrifvit en stund, gick han ut i butiken och vinkade åt Herman. Denne kom genast.

— Hör du, spring ut och köp mig en butelj porter; men raska på.

Herman mottog pänningarne som räcktes honom och skyndade ut. Då han återkom var grosshandlaren inne på kontoret. Utan att tänka på att han kunde åstadkomma förargelse för Adolf därigenom framläm-

nade han buteljen, sedan först vörnadsfullt hälsat på principalen.

— Hvad är det där för något? frågade grosshandlaren.

— Porter, svarade Herman.

— Brukar du ofta gå efter sådana saken åt herrarne?

— Nej, jag har endast ett par gånger varit efter åt herrarne i butiken.

— Du får aldrig mer uträtta dylika ärenden åt dem, ty jag vill att mina tjänare skola vara nyktre vid arbetet. Glöm inte bort det, gosse.

— Jag skall komma ihåg det.

Då Herman aflägsnats, sig tillsade grosshandlaren Adolf att ställa bort butäljen, ty han fick icke dricka ur den, så länge arbetstiden varade. Den hetsige ynglingen steg upp.

— Jag har väl rättighet att dricka hvad jag vill, då jag själf bekostar det.

— Ja nog har du det, men då du arbetar åt mig, gör du som jag säger.

Därmed gick herr Lindkrants ut.

— Ni ställer Er illa ut på det där sättet, sade förste bokhållaren till den förbluffade Adolf.

— Det bryr jag mig inte om. Jag är väl ingen slaf, fast jag råkat komma hit. Får jag inte använda mina egna tillhörigheter såsom jag själf vill, då flyttar jag härifrån.

— Ja ja, det kanske Ni nog får ändå. Grosshandlare Lindkrants låter inte leka med sig.

Det blef intet mer taladt om saken, men då

Adolf en stund senare gick öfver gården och mötte Herman, gaf han denne en örfil, i det han sade:

— Din dumma unge, kunde du inte haft vett att gömma butäljen, tills gubben gått. En annan gång är du försiktigare, annars skall jag lära dig bli det, och det så du känner det ändå.

Herman tog upp mössan, som fallit af honom, och, kastande en lång allvarlig blick på den unge mannen, svarade han:

— Det behöfs ingen försiktighet hädanefter, ty jag går aldrig mer efter några rusdrycker åt Er.

— Åh, det skall jag nog sköta om.

— Jag lyder grosshandlaren hellre än Er.

— Rätt så min gosse, hördes en vänlig röst, och där stod grosshandlaren bredvid dem.

Adolf rodnade och gick skamsen sin väg.

— Var inte ledsen du, sade grosshandlaren till Herman. Du behöfver icke gå sådana ärenden åt honom. Har han slagit dig förr?

— Nej.

— Har någon annan gjort det då?

— Åhnej, svarade Herman dröjande, ty han ville ej anklaga någon, vetande att han därmed retade de andra, men på samma gång föll det sig svårt för honom att tala osanning.

— Tala om det nu. Jag vill veta sanningen.

Då förtäljde han, att den yngre bodkarlen samt yngsta biträdet någon gång slagit honom, men det gjorde ingenting, menade han. Grosshandlaren svarade intet utan gick in i butiken, där han strängt sade till att ingen i hans tjänst hade rättighet att misshandla någon af arbetskamraterna icke ens bodpojken

och om det inträffade någon mer gång, finge den skyldige flytta genast.

De äldre biträderna togo saken lugnt, ty de hade aldrig varit stränga mot Herman, men bodkarlen och yngsta biträdet svuro öfver den eländige pojken som skvallrat.

— Din ynkrygg, sade bodkarlen, då han en stund senare råkade Herman i magasinet, du skall nog få för ditt skvaller, var säker på det.

— Jag har inte skvallrat. Han frågade mig om det, då han såg herr Vestergrund slå mig, och jag ville inte narras.

— Det tror jag nog; men akta dig du, så att du inte råkar illa ut själf för besväret.

— Då jag gör hvad som är rätt, behöfver jag inte råka illa ut.

Tårarna voro nära att bryta fram, ty han kände det så tråkigt att så där utan egentlig förskyllan få fiender, men han behärskade sig och fortsatte sitt arbete.

På lördagskvällen, då han kom in på kontoret för att få sin lön, fick han tre kronor och femtio öre, och förste bokhållaren sade honom, att han fått litet påökt. Full af glädje gick han till det kära lilla hemmet, där modern deltog i hans fröjd. Visst var hans lön liten för en hel familj att lefva på, men med sparsamhet gick det ändå, ehuru rätterna på bordet icke alltid voro så läckra och fina.

ÅTTONDE KAPITLET.

På dålig väg.

Grosshandlaren tyckes hafva glömt att säga något till Adolf om hans beteende den där kvällen. äfvensom om hvad som förefallit morgonen därpå. Men glömt det hade han dock icke, ehuru han för den gången beslutit låta saken bero. Han hade dock tagit reda på, hvar Adolf fått portnyckeln och förbjudit flickan att vidare låna bort den, hvilket hon också lofvade

Det blef dock i längden för tråkigt för Adolf att kväll efter kväll vara inne; han längtade till sina vänner från skoltiden. Flera gånger bad han tjänsteflickan låna honom portnyckeln, men hon vågade icke, vetande att hon därigenom skulle förorsaka sig själf en mängd obehag. Då fick han en dag en, som han själf tyckte, mycket god idé, och han satte den genast i verksamhet. Då han om morgonen skulle gå till

kontoret, smög han sig in i köket, tog portnyckeln, som hängde på en krok vid dörren, och gick sin väg. Han skyndade till en smedja och bad smeden att under dagens lopp förfärdiga honom en alldeles likadan nyckel, skyllande på att han tappat sin egen.

— Jag skulle nästan tro, att jag har en sådan där nyckel färdig förut, sade den gamle mannen och tog ner en knippa nycklar från väggen.

— Det vore så mycket bättre.

Verkligen fanns där en, och med glädje betalade Adolf därför den begärda summan. Vid middagen hängde han åter den gamla nyckeln på dess plats i köket.

Nu kunde han komma ut och in när han behagade utan att behöfva bedja någon om hjälp. På kvällen var han också på kaféet, där han träffade sina vänner. Det blef ett lifligt pokulerande, och det var redan sent, då de återvände hem. Den gången lyckades han bättre än förra, och ingen anade, när han kom in eller ens att han varit ute. Så fortsatte han en tid att gå ut nästan hvarenda kväll, utan att någon i familjen hade reda därpå. Men hans nöje skulle dock störas omsider.

Det var en härlig kväll i Juli. Adolf firade sin födelsedag, och då ville han ha riktigt fästligt tillsammans med sina vänner. De hade kommit öfverens om att gå till ett strax utom staden beläget värdshus och där tillbringa några trefliga timmar. De samlades vid tullen, och under skämt och glam begåfvo de sig af. Det dracks mera än vanligt; de voro ju så vana vid rusdrycker, dessa unge män; och först efter midnatt bröto de upp, allesammans druckna

— Du är en krona bland män, Vestergrund, lallade en af de unge männen.

— Du ser ej på slantarna, när du bjuder, tillade en annan.

— När man skall fästa, bryr man sig inte om hvad det kostar, svarade Adolf öfvermodigt.

Borta på vägen mötte de en herre, som gick mycket sakta, rökande en cigarr.

— Hvad är du för en bracka? tilltalade honom en af ynglingarne. Den mötande svarade ej utan försökte konmma förbi dem.

— Du är visst högfärdig, och det bör du ha litet för, sade Adolf och slog af honom hatten.

Detta skulle han dock ej hafva gjort, ty mannen fattade honom med ett kraftigt grepp om armen och ruskade honom duktigt, och trots ruset igenkände Adolf till sin förskräckelse hufvudbokhållaren på grosshandelskontoret.

— Gå Ni hem, unge man, och akta Er för flera dylika tilltag, sade den förargade herrn och stötte Adolf från sig.

Snopna och ganska förskräckta aflägsnade sig de unge sällarne åt sitt håll.

— Nu skvallrar han nog på mig sade Adolf, då de hunnit ett stycke.

— Det betyder minus; du är väl karl i alla fall.

— Var inte rädd du. När man betalar för att man utför sitt arbete, så får man nog stanna kvar, det är inte farligt, tröstade en annan.

Snart glömde de den lilla händelsen, och sjungande och hojtande gjorde de sitt intåg i staden. Men den natten tycktes vara en riktig olycksnatt för Adolf,

ty när han kom hem råkade han ställa till buller i tamburen, och den lättsöfde, grosshandlaren kom genast ut.

-- Jaså, du har varit ute igen. Du tycks inte bry dig om mina befallningar.

— Jo jo men, det gör jag allt, men någon slaf blir jag aldrig. På min fritid går ut så mycket jag vill.

— Gå in och lägg dig. Vi få talas vid i morgon.

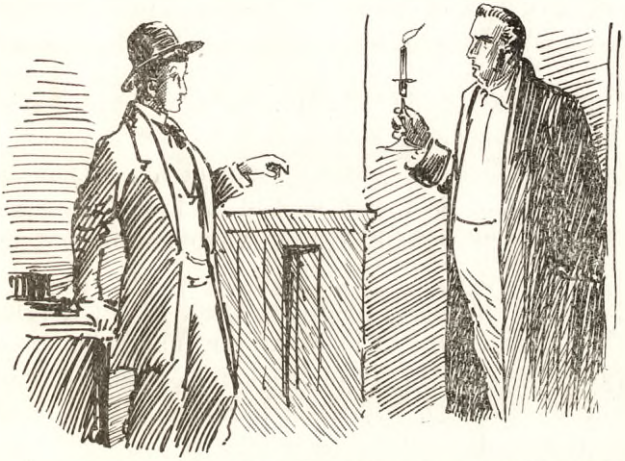

— Ja för all del, det går an. God natt herr grosshandlare.

Med en stor gest lyfte han på hatten och gick in.

Morgonen därpå, när han ämnade gå till arbetet, tillsade grosshandlaren honom att stanna, ty han hade något att säga honom. Adolf satte sig helt ogenerad och väntade under tystnad.

— Hvar har du fått reda på portnyckeln? frågade principalen, då de blifvit ensamma.

— I köket.

— Du låter bli att gå dit och taga något utan lof. Om jag ville att du skulle vara ute om kvällarna, så gåfve jag dig en nyckel.

— Men Ni vill väl inte, att jag skall sitta här som en fånge hvarenda kväll? Det kan ingen människa stå ut med.

— Du har fått gå uttillräckligt, och någon fånge har du visst inte varit. Men senast klockan half tio skall du vara inne, ty då stängs porten. När du har ett par timmar på dig att vara ute, kan det vara nog; och för rästen så tycks det vara af nöden att hålla dig inne, ty får du vara ute på egen hand, så går du ju till krogen.

— I så fall är jag så gammal nu, att jag vet hvart jag går, och jag har ju hvarken försummat mitt arbete eller bedt Er om något för mina krogbesök.

— Tag inte till den där tonen, ty det går inte för dig i längden. Händer det en gång till, att du smyger dig ut och sedan hemkommer sådan du var i natt, så skall jag styra det på annat sätt. Du bör inte glömma det.

Adolf hade intet att svara på detta, och grosshandlaren tillade, i det han steg upp:

— Nu kan du gå till ditt arbete. Sköt dig bättre hädanefter, ty eljes blir det aldrig något af dig.

Adolf gick, förbittrad i sitt sinne öfver att blifva behandlad som en pojke fast han så gärna ville låtsas vara man. För en liten tid höll han sig anständigt hemma, men de goda vännernas lockelser och frestelser att vara med och ha roligt förledde honom snart

åter att börja på det gamla sättet. Det tycktes dock, från hans sida sedt, som om han förföljdes af en riktig otur, ty blott några dagar lyckades han vara ute obemärkt, sedan fick principalen reda pa det igen, och då måste något göras åt saken.

Då brukspatron Vestergrund kom till staden, hade grosshandlaren ett längre samtal med honom, och redan samma dag flyttades Adolfs tillhörigheter ifrån det bekväma rummet i principalens hus till ett annat hus långt borta i staden. Där skulle han nu bo. Fadern hade lyckats utverka, att sonen skulle få fortsätta med arbetet på kontoret, men grosshandlaren ville inte vidare ha honom i sin familj och åtog sig intet vidare ansvar för ynglingens uppförande. Så länge han utan anmärkning skötte sitt arbete, skulle han få stanna på sin plats, men började han slarfva äfven med det så måste han flytta.

Det var med sorgfullt hjärta. brukspatronen kom hem och för sin hustru omtalade detta, och de började bli ganska oroliga för sin herr son.

NIONDE KAPITLET.

Platsombyten.

Tiden gick sin lugna, jämna gång, störd af ingenting. Sommaren hade följts af höst, hösten af vinter, och nu var det ånyo vår. Öfver ett år hade Herman Brodin och Adolf Vestergrund varit i tjänst hos grosshandlare Lindkrants, och båda hade under året haft sina olika erfarenheter.

Herman var flitig och alltid på sin plats i tid. Alltid villig att utföra det arbete man satte honom till, samt artig och kvick, hade han efter hand vunnit allas välvilja; till och med yngsta biträdet måste erkänna, att det intet var att anmärka mot honom. Den ende, som icke tycktes kunna tåla honom för något pris var den yngre bodkarlen, men sina oblida känslor vågade han ej låta bryta ut annat än i elaka ord, och dem brydde Herman sig ej om.

Det var numera icke så tungt att arbeta, ty han var van vid sysslorna och han var också starkare. Mer än ett års öfning utvecklar krafterna betydligt. Lönen hade påökts så pass, att han nu hade fyra kronor i veckan, hvilkat väl icke var mycket men ansågs nog för en pojke i den åldern. Förste bokhållaren hade, tvärt emot Hermans förväntan första tiden, visat sig vara en verkligt hjärtegod man, blott man lärde känna honom litet närmare, och han visade den unge bodgossen all välvilja. Af honom fick Herman ibland några klädespersedlar, visserligen icke nya men dock användbara då de ändrades om litet. Det gick ganska bra för den fattiga fru Brodin att draga sig fram med sin familj, och hur stolt och lycklig hon kände sig öfver sin präktige son, det kan blott ett modershjärta fatta.

Adolf Vestergrund hade också varit öfver ett år hos grosshandlaren, men denne var allt annat än nöjd med honom. Sedan han flyttat ifrån principalens hus hade han tillfälle att vara ute så mycket han ville, och han tog de tillfällen till nöje, som funnos, så ifrigt i akt, att han blott ytterst sällan stannade inne någon kväll. Kaféet, där han plägade möta sina kamrater från skoltiden, blef honom snart för trångt, och då styrde han sina steg till krogen, där han hastigt nog fann nya vänner. Han var alltid stadd vid god kassa, hvarför han ej heller saknade sällskap, ty inte frågade han det minsta efter, hur mycket han förslösade. Men detta oupphörliga uteliggande gjorde honom olustig för arbetet, och det hade händt, att han efter en natt i vilda orgier på krogen stannade i bädden ända till middagstiden.

Visst vankades det då snubbor af principalen, men det skrattade han blott åt.

En klar, och skön vårkväll vandrade han, sin vana trogen, till en af de finare krogarne. Vänner träffade han, så snart han hunnit inom dörren, och det blef ett fästande utan måtta. Han drack sig den natten så redlöst öfverlastad, att han ej kunde gå hem, och kamraterna lämnade honom på gatan, ty de hade nog att göra i försöken att reda sig själfva. Den natten råkade Adolf för första gången i polisens händer, och när han följande morgon vaknade i den trånga cell, dit han blifvit inkastad, såg han sig med förundran omkring. Omsider anade han rätta förhållandet och ryste vid tanken på, att han befann sig i ett rum, där kanske mången grof brottsling förut förvarats. Han steg upp och slog ett par hårda slag på dörren. Han hörde hur riglarne drogos ifrån, och han blef utsläppt.

— Hur har jag kommit hit? frågade han den konstapeln som öppnat.

— Ni låg alldeles redlös på gatan i natt, och vi måste föra Er hit.

— Måste jag böta något?

— Ja ja men, det slipper Ni nog inte undan.

— Men det är väl inte nödvändigt att mitt namn offentliggöres?

— Nej, inte om Ni genast betalar böterna.

Sedan han fått reda på hur stor summan var betalade han den, ty lyckligtvis hade han kvar tillräckligt mycket pänningar därför. Han gick hem och lade sig en stund, och vid middagstiden försökte

han gå till sitt arbete. Då han inträdde på kontoret satt grosshandlaren själf där.

— Hvarför försummar du ditt arbete på detta sätt? frågade denne föga vänligt.

— Jag mådde inte riktigt bra och nödgades hålla mig i sängen på förmiddagen.

— Sof om nätterna så mår du bra.

— Det gör jag.

— Nej du är på krogen då, och i natt har du varit på ett annat ställe äfven.

— Har jag.

— Ja, se inte oskyldig ut nu. Du tror kanhända, att man kan råka i polisens klor och midt på förmiddagen komma ut från finkan utan att bli uppmärksammad? Nej du, det fanns ögon som sågo dig, och det blef mig snart berättadt.

— Jag är ledsen för det, men Ni behöfver ju inte ha något obehag af det i alla fall.

— Det är obehag nog att ha dig här, och jag tror det är bäst du flyttar härifrån, ty du tycks ändå inte vilja bli ordentlig.

Adolf hade ett häftigt humör, och nu var han retligare än eljes. Då han därför hörde grosshandlaren tala i den tonen, röt han till:

— Ja för all del, jag kan flytta när som hälst. Inte må Ni tro, att jag behöfver gå här och få endast förargelse för allt det arbete jag gör; och Ni har aldrig gifvit mig annat.

— Pojke, kom ihåg hvem du talar till!

— Det gör jag. Men Ni borde också komma ihåg hvem Ni talar till. Jag är inte längre någon pojke och vet hvad jag gör.

— Du kan gå. Från och med denna stund är du afskedad ur min tjänst för alltid, sade grosshandlaren mycket lugnt.

Ett ögonblick stirrade Adolf på honom, liksom ville han ej riktigt tro på allvaret i dessa ord. Men så tog han hastigt sin hatt och närmade sig dörren.

— Tack så mycket för att jag fått arbeta åt Er ett helt år för ingenting. Ni är mycket artig, som på detta sätt afskedar mig, efter allt jag gjort för Er.

Han bugade sig ironiskt och gick sin väg. Grosshandlaren sade icke ett ord, sedan den oförskämde slyngeln gått. Han var väl van att lägga band på sina egna känslor, och så gjorde han nu. En lång stund satt han tyst i soffan, ritande på golfvet med sin dyrbara käpp. Ändtligen lyfte han upp hufvudet och såg bort till förste bokhållaren.

— Kan Ni reda Er utan någon annan i hans ställe? frågade han.

— Det blir allt mycket svårt nu, ty göromålen äro flera än förr.

— Och om Ni får en nybörjare, kan Ni reda Er då och på samma gång fostra upp honom i facket?

— Om herr grosshandlaren befaller det, så försöka vi.

— Det var bra. Kalla in bodpojken.

— Ett ögonblick senare stod Herman inför principalen, undrande hvad det nu skulle bli fråga om.

— Kan du skrifva? frågade denne vänligt.

— Ja, svarade Herman.

— Skrif ditt namn på papperet där, så får jag se hurudan stil du har.

Herman hade en vacker handstil, ehuru den nu var något oöfvad, men han hade i skolan haft mycket beröm för skrifning. Han skref sitt namn, och grosshandlaren betraktade stilprofvet.

— Inte så illa. Kan du räkna också?

— Jag räknade bråk i skolan, och sedan har jag hållit på hemma om kvällarna.

— Räknar du hemma?

— Ja, mamma tyckte, att när jag inte kan få gå i skolan, så skulle jag ändå försöka lära mig något, och så läser jag en stund hvarje kväll.

— Du har en förståndig mor, min gosse. Har du inga snyggare kläder än de där?

— Jo, mina hälgdagskläder.

— Gå då hem och tvätta dig och tag på dig hälgdagskläderna, ty du får i dag börja arbeta här på kontoret i stället för att gå ärenden. Om du sedan sköter dig och är snäll, kan du kanske bli en framgångsfull man med tiden. Var lydig och uppmärksam, så blir det inte svårt för dig. Skynda dig nu hem.

Glad i hågen ilade Herman mot sitt ringa hem.

— Det var säkerligen ett godt val herr grosshandlaren gjorde, vågade förste bokhållaren yttra, då Hermen gått.

— Jag tror det. Han ser mig ut att vara en rask och hurtig pojke, och därtill är han uppriktig och ärlig. Han ljuger aldrig, och jag tror han vill göra sitt bästa i allt.

— Det är också hvad jag funnit under den tid han varit här. Får han vara med och utbildas, kan han bli en god affärsman.

— Så är äfven min tanke.

Herman kom hem, jublande glad.

— Hvarför kommer du hem; hvad har händt? frågade modern orolig.

— Ingenting ledsamt, mamma lilla, jag skall endast byta om kläder. Nu behöfver jag inte mera hålla på med det tunga arbetet i magasinen eller springa ärenden ute i staden. Jag skall i stället bli skrifvare på kontoret. Grosshandlaren var just inne och sade till mig det nu.

— Kan det vara sannt! Får du plats på kontoret?

— Det är just meningen det. Nu skall mamma få se att jag blir nog lika god karl, som om jag fått fortsätta med skolgången. Kanske kan också jag en dag bli handlare.

— Om Gud leder dig, så går allting väl. Tack vare Herren för hans nåd.

Herman hade snart klädt om sig, och om en liten stund stod han putsad och fin på kontoret. Grosshandlaren var gången, men förste bokhållaren mottog sin nye elev mycket vänligt. Han anvisade honom den plats han nu skulle ha, lade för honom en del skrifvelser, som han skulle kopiera i en mindre bok, och så sade han:

— Skrif nu så väl du kan och vinnlägg dig om att öfva upp dig, så att jag kan sätta dig att skrifva viktigare saker snart. Sköt dig sedan väl, så att grosshandlaren blir nöjd med dig. Du tyckes ha funnit en vän och beskyddare i honom, och har du det, så är din lycka gjord; men han fordrar både lydnad, punktlighet och noggrannhet i arbetet.

— Jag skall göra mitt bästa.

Mera blef icke taladt, och Herman började sitt arbete.

I boden väckte det icke liten förvåning, att han fått den fina platsen. Nu var han ju på sätt och vis för mera än både yngsta biträdet och den yngre bodkarlen, och detta förargade dem mycket ehuru de ej vågade säga något. Framemot kvällen kom Adolf Vestergrund upp till grosshandlaren och bad, att han skulle få återgå till sitt arbete, ty fadern blefve mycket ledsen, om han nu komme hem och hade förlorat sin anställning. Men grosshandlaren lät ej beveka sig, han var nu alldeles oböjlig, och för sent ångrade Adolf sin dumhet och hetsighet; men han förstod, att det skedda ej kunde ändras.

TIONDE KAPITLET.

På egen hand.

Det blef icke vidare trefligt på Hållsta, när Adolf kom hem och berättade, att han mistat sin plats. För första gången tog fadern honom i en synnerligt sträng upptuktelse, men det inverkade icke mycket på den unge mannen, hvilken redan lärt sig att icke bry sig om föräldrarnas förmanande ord.

— Pappa kan väl inte begära att jag skall gå som en fånge hos den där dryge herrn. När jag sköter mitt arbete, så har han sedan intet med mig att göra.

— Skötte du ditt arbete, tycker du? Att vistas på krogen hela nätterna, ligga och sofva tills middagen och till slut råka i delo med polisen, tycker du det är att sköta sig, och anstår dyligt en sådan som dig? Du borde blygas öfver hvad du gjort.

— Vore ingen ung man värre än jag, så behöfde ingen människa vara ledsen för sådant. Jag reder mig nog.

— Hvad ämnar du taga dig till nu då?

— Jag reser till Stockholm och skaffar mig en plats där. Nog finns det arbete för mig, och i Stockholm kan jag få lära mycket fortare och mera än hos den värde herr Lindkrants.

— Du får nog söka, innan du finner en bättre skola än hans, men något måste vi göra. Jag står ej till svars med att låta dig gå sysslolös här hemma och bli en odåga.

— Så tycker jag med låt mig därför få resa till Stockholm och skaffa mig en plats.

Fadern svarade icke; han tänkte öfver hvad han borde göra med sin son. Att låta honom resa till Stockholm utan att veta, om han där kunde finna en plats för sig syntes mera vågsamt än att låta honom stanna hemma. Där i den stora staden, hvarest tusende nöjen vinkade de unga och där lockelserna lågo på lur öfverallt, skulle den unge mannen kanske helt snart komma ut på de farliga vägarne till undergång, helst om han skulle gå sysslolös, ty då blefve det naturligtvis att endast hasta från det ena nöjet till det andra för att fördrifva tiden. Brukspatronen öfverlade med sin hustru om saken, och de enades om att först skrifva till en i Stockholm boende vän, med förfrågan om han möjligen visste någon plats för Adolf; och om detta ej lyckades, skulle de i hufvudstadstidningarna annonsera efter en lämplig anställning för honom.

Vännen, till hvilken de skrefvo, visste emellertid ingen utväg, och annonseringen hjälpte ej; det tycktes som vore ödet emot deras planer. Men ändtligen långt fram på vintern lyckades Adolf få anställning på ett kontor i Stockholm. Han kände sig glad öfver detta, ty tiden blef honom så lång i hemmet. Nu skulle han få komma ut och pröfva sina egna krafter, han skulle lyfta vingarna till flygt, och han tyckte sig ega styrka nog att flyga för evigt. Hur litet han dock visste om strider, som möta de unga, hvilka på egen hand skola kämpa sig framåt. För honom hade det från en sida sedt, ingen nöd, ty hans fader var rik och han kunde från hemmet få all den hjälp han behöfde, men man måste se saken från en annan sida. Fattigdomen är ej den svåraste fiende människan har att kämpa emot, han är ej heller den ende. Det bor fiender i människans eget bröst, nämligen en mängd frestelser och begär och frestelser kunna jämväl möta från det yttre. Att strida mot dessa och afgå med seger, det kräfver större möda än något annat. Därför skulle också Adolfs strid bli hård, ty inom honom hviskade tusende röster om nöjen och färd, därigenom sjöd blodet så varmt, och hans håg stod till lifvets stora tummelplatser, där han trodde sig skola finna tillfredställelse för sin längtan. Hans strid skulle bli hård, då han försökte strida, men vi skola snart se, hur lätt han lät sig besegras och huru han blef allt svagare att motstå lockelserna.

Den plats han fått var god, ty det var mycket att göra och mycket att lära, men grosshandlaren lefde själf ett mycket öfverdådigt och ganska utsvävande lif, och han lade inga hinder i vägen för sina

tjänare att använda sin fritid alldeles som de funno bäst, hvarför äfven Adolf var så fri han kunde önska. Nu fick han sitt underhåll delvis genom sitt arbete, men han behöfde också pänningar till kläder och än mer till sina nöjen. Fadern sände honom så mycket, att det kunnat räcka till båda delarna i öfverflöd, men för Adolf räckte det aldrig till, och då började han sätta sig i skuld.

— Inte behöfver du se på slantarna, sade hans vänner. Du är ju rika karlen och kan väl unna dig litet nöje. Och Adolf kände sig smickrad af att de så där framhöllo rikedomen såsom en förtjänst hos honom.

Bud efter bud sände han till sin far med begäran om mera pänningar, men brukspatronen var redan trött på dessa ständiga fordringar och böner om pänningar och skref till sonen, att han måste vara sparsam och sköta sig, eljes finge han ingenting mera. Detta hjälpte dock icke; det fanns mycket pänningar i Stockholm, och Adolf hade god kredit — än så länge. Så fortsatte han i alla fall sitt vilda lif, trots förmaningarne.

ELFTE KAPITLET.

Ett steg högre.

På grosshandlare Lindkrants kontor innanför saluboden gick arbetet lugnt och jämt som vanligt. Herman Brodin satt på sin höga stol och skref. Han hade nu hållit på ett och ett halft år med kontorsarbetet och räknades ej längre som nybörjare. Flitig hade han varit och lätt hade han för att lära, och nu gick allt så utmärkt bra. Han hade utvecklats mycket under denna tid, men så var han också i det närmaste sexton år. Han var klädd i snygga kläder och i allt fin och putsad. Sina öfverordnades förtroende och aktning hade han vunnit genom sitt allvarliga, stilla sätt, sin flit och sin pålitlighet. Grosshandlaren själf var mycket belåten med den unge kontoristen, hvilken han ju själf uppfostrat.

Höstsolen sänkte sig sakta långt i väster och skymningen bredde sig behaglig och mild öfver jor-

den. Inne på kontoret blef det för skumt för att fortsätta arbetet. Förste bokhållaren lade ifrån sig pennan och lutade sig makligt tillbaka mot väggen.

— Du skall gå upp till det andra kontoret och få din aflöning i kväll, Herman, sade han vänligt.

Herman slutade skrifva och såg upp.

— Skulle jag gå upp till grosshandlaren! Det var underligt. Hvad kan han vilja mig?

— Det får du väl se. Vi bry oss inte om att arbeta längre nu; det är redan skumt, och det lönar inte mödan att tända lampan för en så liten stund.

— Kan jag gå genast nu då?

— Ja, du kan gå. Det var sannt; jag har en bra vinteröfverrock, som jag inte använder mer, kanske du skulle vilja ha den? Din mamma kan låta göra om den åt din bror eller åt dig själf, om du så önskar.

— Det är jag tacksam för. Hvarken jag eller eller Ture har någon öfverrock, så att den blir allt kärkommen.

Bokhållaren gick in i ett annat rum och kom snart tillbaka med en snygg ötverock, som han mycket väl kunnat använda själf, men han hade nyligen köpt sig en ny och visste, att Herman hade svårt för att skaffa sig någon, och han önskade hjälpa den präktige gossen.

— Se här du den. Ny är den inte, men blir den väl omsydd, tror jag nog att den kommer att se snygg ut och kan användas.

— Tack så mycket. En så fin rock har jag aldrig förr haft.

— Du får nog finare än så med tiden, log den gamle bokhållaren vänligt.

Herman tog rocken på armen och gick för att mottaga sin lön för månaden. Med hurtiga steg sprang han uppför trappan och knackade på. Han kom just ihåg, hur han för några år sedan också knackat på dörren, då för att bedja om arbete, som han också fick.

När han nu steg in på kontoret, artigt hälsande nickade skrifvarne vänligt åt honom. Grosshandlaren satt inne i sitt eget arbetsrum, men genom den öppna dörren såg hån Herman.

— Kom in hit, Herman, ropade han.

Ynglingen lade rocken och mössan på en stol och steg in,

— Du kommer för att få din månadslön?

— Ja, jag blef tillsagd att gå hit för att få den.

— Du har nu varit på kontoret i ett och halft år, och jag är nöjd med dig. Du har det sista halfåret haft tjugufem kronor i månaden, men hädanefter skall jag gifva dig trettiofem. Men låt icke detta komma dig att använda din lön illa, ty då förlorar du mycket. Sörjer du ännu för din mor och dina syskon, som du gjort förut?

— Ja, herr grosshandlaren, jag använder min lön för dem, det är min plikt.

— Däri har du rätt, min gosse; det är din plikt, då du kan det. Tycker du dock inte det är litet besvärligt at gifva din mor allt du förtjänar?

— Ack nej, det är det roligaste jag har, då jag får gå hem till mor med mina pänningar. Mamma

behöfver dem så väl, och jag ser hur glad hon blir, då jag ger henne hvad jag kan.

— Är det fem syskon du har?

— Nej vi äro fem med mig.

— Såå. Se här har du din lön för månaden Var lika duktig och arbetsam, när du blir man, som du är nu, och det skall gå bra för dig.

Grosshandlaren räckte honom några sammanvikta sedlar, hvilka Herman utan att se på dem tog och stoppade i fickan, under det han rodnande af glädje tackade den välvillige principalen.

— Är det något vidare herr grosshandlaren önskar befalla?

— Nej, du kan gå hem nu.

— Herman bugade sig och gick. Ack hur glad han ilade gatan framåt. Nu skulle det bli möjligt att äfven hålla modern och syskonen med litet bättre kläder, sedan lönen nu blifvit så stor. Han kunde ej låta bli att skratta högt för sig själf vid tanken på hvilken glädje det skulle väcka i hemmet, då han omtalade den stora nyheten. Då han trädde öfver tröskeln till det kära lilla hemmet, möttes han af syskonens jubel och moderns glada leende.

— Du kommer hem tidigt i kväll, barn lilla.

— Vi brydde oss inte om att tända lamporna, och så fingo vi sluta litet tidigare.

— Du ser så glad ut i dag.

— Jag är glad också. Se hvilken präktig öfverrock jag fick af herr Bredberg. den kan göras om åt Ture eller mig.

— Gaf han bort en så fin rock, sade modern, sedan hon beskådat det präktiga plagget.

— Jo jo men mamma lilla. Men jag har äfven något annat att tala om, och det något riktigt storartadt ändå.

— Hvad då, kära du?

— Gissa.

— Det kan jag inte.

— Jag har fått min lön påökt till trettiofem kronor i månaden.

— Nej, är det sanning! Ack, hvad den grosshandlaren är snäll. Du får ju lika myckat i lön som en stor karl. Det är många extra tullvaktmästare, som inte ha mera än så.

— Är jag inte stora karlen då? frågade Herman skämtsamt och sträckte på sin spänstiga, högväxta gestalt.

— Nog är du tillräckligt stor för din ålder, men du är ändock endast sexton år.

Herman satte sig vid bordet och tog upp sina pänningar. Med hvilken barnslig stolthet han veckla-de ut sedlarna. Han lade dem bredvid hvarandra på bordet, medan syskonen nyfiket trängdes omkring honom. Men öfver Hermans ansikte for hastigt en bräunande rodnad, och han såg upp på sin mor med den största förvåning målad i sitt ansikte.

— Hvad är det Herman?

— Här är för mycket pängar. Grosshandlaren har räknat orätt och gifvit mig femtio kronor i stäl-let för trettifem.

— Kan han verkligen räkna fel? Det skulle jag knappats kunna tro. Kanske har han gjort det blott för att pröfva din ärlighet.

— Hvarför skulle han göra det nu, då jag så länge varit i hans tjänst? Skall jag genast gå upp till kontoret och återlämna, hvad jag fått för mycket?

— De ha kanhända redan stängt. Går det inte lika bra för dig att taga pänningarne med dig i mor-gonbittida?

— Jo, det har mamma rätt i. Men hur myc-ket skall jag lämna tillbaka; tjugufem eller femton kronor? Jag vet ju inte, om jag skulle få påökt från och med nu, eller om han gaf mig trettiofem kronor äfven för den gångna månaden.

— Det blir bäst, att du tar med dig tjugufem kronor och frågar honom.

Så blef det afgjort, att Herman påföljande mor-skulle gå upp till principalen och återlämna en del af de erhållna pänningarne. Modern tillredde den

enkla måltiden, och sedan de ätit gingo de yngre barnen till hvila. Herman satt uppe en stund och läste men snart var äfven han trött och uppsökte sin enkla bädd. Då modern gick till ro, stannade hon ett ögonblick och såg på den lugnt sofvande ynglingen och några klara tårar rullade utför hennes kinder.

— Gud välsigne och skydde dig, min gode, modige gosse som får vara mitt stöd och i faders ställe för dina syskon. Må ditt lif bli lyckligt, och må du aldrig Gud.

Och liksom hade Herman i drömmen förnummit den moderliga välsignelsen, drog ett leende öfver hans ansikte, och han rörde läpparna sakta. Då gick modern till hvila, lycklig öfver att äga en sådan son.

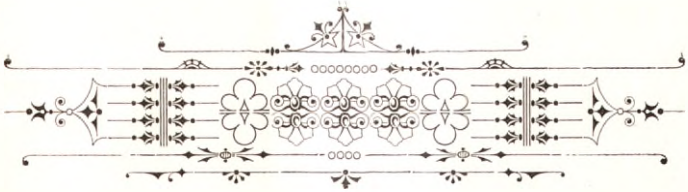

TOLFTE KLPITLET.

Sjuk.

Gå upp till grosshandlaren så snart du kan komma ifrån, sade fru Brodin till Herman, då han nästa morgon stod redo att gå till sitt arbete.

— Herman nickade ett tyst svar och gick. För att ej behöfva försumma någon tid med att gå hem och äta frukost brukade han taga litet mat med sig. Ett par små smörgåsar, då de hade något smör, men det var icke alltid så väl, och eljes endast bröd samt en bit ost eller korf, utgjorde hans matsäck. Denna morgon hade de intet smör, ty modern hade ej hunnit gå ut och köpa något kvällen förut. Vid frukosttimmen satte Herman sig ned i ett hörn och tog fram sin mat, då de båda andra herrarna gingo ut för att äta.

— Jag tror du har endast bröd med dig till frukost, sade herr Bredberg och såg på ynglingen.

— Mamma fick ej tid att gå ut och köpa något annat i går kväll. Men jag har ost också.

— Gå ut i butiken och få litet smör till brödet. Det finns ju godt om det här.

— Nej tack, svarade Herman lugnt och såg upp i den vänlige mannens ansikte. Smöret i butiken är inte mitt, och då vore det orätt att taga något af det. Jag reder mig godt med det jag har.

— Det gör du rätt i, Herman; var alltid ärlig, därmed kommer du längst. Och att vara ärlig i det lilla är en god borgen för, att man äfven är det, i hvad som större är. Dock kan du i dag gå ut efter smör åt dig; ansvaret tar jag på mig.

— Tack så mycket, men jag vill inte. Då skulle de allesammans därute se, att jag har endast bröd och ost med mig, och de behöfva ej veta, hvad jag lefver af.

— Du är således en smula stolt också. Nåja, det skadar inte; man bör vara rädd om sitt anseende.

Herman blef ensam och åt sin frukost fort. Sedan skyndade han upp till grosshandelskontoret, där han frågade efter grosshandlaren men fick veta att denne rest bort tidigt på morgonen och ämnade dröja borta ett par veckor minst.

— Hvad har du för ärende då? frågade hufvudbokhållaren. Kan du inte uträtta det lika bra i alla fall.

— Nej, jag önskade få tala med grosshandlaren själf och väntar tills han kommer hem.

Han ville ej låta någon annan veta om felräkningen, ty om grosshandlaren gjort det utan att veta

det, då skulle det kanske kännas förargligt för honom; och hade han gjort det för att pröfva sin unge tjänare, så behöfde ändå ingen annan ha med det att göra. Han hälsade därför artigt och gick sin väg igen.

Då han vid middagen kom hem var modern klen och om kvällen hade hon redan gått till sängs, då han återvände från arbetet.

— Hur är det med mamma? Det måtte väl inte vara något farlig? frågade han ångestfullt.

— Åhnej, det går säkerligen snart öfver. Jag har feber och känner mig så virrig ibland. Jag har blifvit förkyld.

— Kanske är det bäst att jag går efter doktorn?

— Nej kära barn, det ha vi inte råd till, och inte tror jag det är nödvändigt heller. I morgon är jag frisk igen, skall du få se.

Men hon var mycket sämre nästa morgon, och utan att fråga henne till råds gick Herman efter en läkare. Denne som, lugn, kall och affärsmässig, undersökte den sjuka, skref ett recept och gaf några föreskrifter, hvarefter han aflägsnade sig, med löfte att återkomma följande dag. Inte ett ord sade han om sjukdomens beskaffenhet, eller om det var någon fara förhanden.

— Hvarför skulle du gå efter doktorn, Herman? Det kostar bara pängar, och jag är inte så farligt sjuk, sade modern bedröfvad.

— Inte kunde jag låta mamma ligga här utan hjälp, och hvad gör det, om det skulle kosta litet. Det blefve kostsammare, om vi förlorade mamma, ty då vet jag inte hur vi skulle reda oss.

— Men vi äro ju så fattiga, och läkarne taga mycket betalt.

— Så länge jag kan arbeta går det bra. Nu får Ture stanna hemma i dag och se till, att mamma får hvad hon behöfver.

— Nej nej, låt honom gå till skolan. Du vet hur gärna han vill det.

— Han måste stanna hemma. Vore jag ej tvungen att vara på min plats, så stannade jag hemma själf, men nu måste jag gå. Jag kommer litet för sent, men de ursäkta mig nog.

Han tillsade brodern att stanna hemma, och denne gjorde det utan knot, ty då det gällde den älskade modern, voro alla barnen redo att till det yttersta göra sitt bästa. Herman gick till kontoret, dit han kom en hel timme senare än vanligt, men då han omtalat orsaken till sitt dröjsmål, sades intet därom.

— Hvem sköter din mor nu då? frågade herr Bredberg.

— Min yngre bror fick stanna hemma från skolan. Han är stor nog för att kunna se om henne,

— Men om hon blir svårare sjuk?

— Då får jag försöka skaffa något fruntimmer att stanna hos henne, eller också måste jag bedja om tjänstledighet under den svåraste tiden.

— Vi behöfva dig så väl här nu, och dessutom är det mycket bättre, om ett fruntimmer sköter om din mor. Säg mig till, ifall hon blir sämre, och jag skall hjälpa dig med det där.

— Ja tack, det skall jag göra.

— Vill du vara snäll bedja Lind komma in hit.

— Herman gick och tillsade den yngre bodkarlen att komma in och denne hörsammade genast tillsägelsen. Då han kom in frågade förste bokhållaren

— Vet Lind om det finns något kvar af det äkta; portvinet, vi fingo hem förra vintern?

— Ja, jag tror visst det finns några buteljer, men många är det inte, ty grosshandlaren har själf tagit af det.

— Om det finns något, så tag två buteljer däraf och gå till herr Brodins hem med dem och säg till att fru Brodin bör dricka ett litet glas af det nu genast.

— Kan han inte taga hem dem själf vid middagen? Jag har annat att göra.

— Hvad säger du, karl! Är det du eller jag som befaller här? Du bör inte glömma, att det är din plikt att lyda, då jag säger något till dig. Gå nu efter vinet och raska på bort med det sedan. Om du inte vet hvar herr Brodin bor, så kan han upplysa dig om adressen.

Utan ett ord vidare och med en föga vänlig blick på Herman aflägsnade sig bodkarlen men kom snart tillbaka igen med en vinbutelj i hvardera handen. Han hade ej ens gjort sig mödan att slå ett papper om dem.

— Hvar är det du bor? frågade han snäsigt, vändande sig till Herman.

Denne ämnade just svara, då den gamle bokhållaren förekom honom, och nu var han alls icke vänlig.

— Vi ha inte för sed att lägga bort titlarna med

bodkarlarne här, och du bör komma ihåg, att herr Brodin hör till kontorspersonalen. Således bör du vara en smula höfligare. Försök inte du att spela herre och var inte alltför säker, ty då blir det annat af. Bed nu om ursäkt för din näsvishet och fråga sedan höfligt om adressen. Och innan du sedan går skall du slå in buteljerna i ett papper, ty det är inte meningen att skylta med dem för hvar och en du möter.

Bodkarlen som kände den häftige herrn och var rädd för att mista din plats, om han ej lydde, gjorde som han blifvit befalld, ehuru det gick litet motvilligt. Då han gått tackade Herman herr Bredberg för hans omtanke om den sjuka och tillade äfven:

— Det gjorde ju ingenting, hvad han kallade mig. Han har alltid sagt du till mig, ända sedan jag kom hit.

— Men han låter bli det hädanefter. Inte för det att du blifvit så stor och fin, men de skola lära sig vara höfliga, och det har Lind svårt för. Men jag skall nog lära honom det. Om han är ohöflig mot dig någon gång hädanefter så skall du tala om det för mig. Han spelar herre alltför mycket, och det är endast stränghet, som kan hålla honom på hans plats, ty han är förskräckligt högmodig.

Herman förstod sig inte riktigt på den gamle sträfve bokhållaren, men han lofvade rätta sig efrer dennes önskan med afseende på Lind, och så var det bra.

Den dagen föreföllo timmarna långa för den unge kontoristen. Pennan ville ej löpa så lätt som vanligt och tankarna voro oupphörligt hos den sjuka modern. Så snart middagstimmen var inne, ilade han snabbt mot hemmet.

TRETTONDE KAPITLET.

Förste bokhållaren.

Hermans mor hade fått lunginflamation och blef ytterst klen. Det sved i Hermans hjärta, att han nödgades vara borta från hemmet dessa dystra dagar, men han måste fylla sin plats, och det var nu behöfligare än eljes att hafva goda inkomster. Tredje dagen hon var sjuk kom han till kontoret tårögd och blek efter en genomvakad natt, och han såg själf riktigt sjuk ut.

— Hur är det med din mor i dag? frågade herr Bredberg.

Hon ser ut att bli sämre, snyftade Herman.

— Sköter din bror henne fortfarande?

— Ja, men jag fruktar han kan inte längre.

— Har någon vakat om nätterna?

— I går natt var en grannfru där, och i natt har jag vakat själf.

— Det duger inte, min gosse. Gå in och lägg dig en stund på soffan i andra rummet. Du ser alldeles förstörd ut. Gå in och lägg dig genast.

Herman var tacksam och lydde utan minsta motsträfvighet. Många minuter dröjde det inte innan han sof lugnt och djupt. Men förste bokhållaren tog på sig öfverrocken, strök varligt med armen öfver sin fina felbhatt och beredde sig till att gå ut.

— Om någon söker mig så säg, att jag är snart tillbaka här igen, sade han till skrifvaren.

Han ställde färden upp mot sjukhuset och ditkommen frågade han, om det fanns någon sköterska ledig, ty han behöfde en för en privat plats. Det fanns en, och han bad henne gå till fru Brodin och stanna där, så länge det var af nöden. Sjuksköterskan var en treflig, älskvärd kvinna, som det tycktes omkring trettio år gammal. Hon såg så täck och älsklig ut, med den hvita mössan knuten helt täckt öfver det rika mörka håret, och med det stora hvita förklädet på sig.

— Hvad är det för sjukdom? frågade hon.

— Lunginflamation. Som jag förstår, så är det ett mycket svårt fall. Hon är en fattig änka med flera barn. Vill Ni vara snäll se om barnen litet också om Er tid tillåter det?

— Ja visst; jag skall göra mitt allra bästa. Jag skall snart vara färdig att gå.

— Tack, tack. Sänd sedan Er räkning till mig så betalar jag den. Se till att intet fattas den sjuka.

— Som Ni önskar.

Herr Bredberg tackade än en gång, bugade sig och gick.

— Hvilken älsklig kvinna, sade hanför sig själf, då han skyndade gatan framåt. En sådan hustru skulle jag önska hafva. Men jag, gamla karlen, skall väl inte tänka på sådant. Min tid är gången den för länge sedan.

En sakta suck bröt sig öfver hans läppar, och han påskyndade stegen.

— Sofver pojken ännu? frågade han, genast han kom in på kontoret.

— Ja, jag förmodar det; åtminstone ligger han ännu.

— Låt honom ligga, stackars pys. Han har vakat hela natten, och så skulle han nu sitta och hänga öfver böckerna vid pulpeten. Det går inte. Han kan gärna sofva till middagen.

Och därmed satte sig herr Bredberg ned att skrifva med största ifver, liksom ville han genom sin flit tillgodogöra det som förlorades genom Hermans hvila.

Herr Bredberg var en gammal ungkarl, i vanliga fall mycket tyst och sluten samt knarrig och tvär mot dem han i hvardagslag hade att göra med; men han kunde äfven visa vänlighet och godhjärtenhet, om han ville. Han var af god familj, och hade fått en mycket vårdad uppfostran, men han ville ej ägna sig åt något annat än handelsfacket, och föräldrarne läto honom följa sin böjelse. Redan som ung hade han kommit i grosshandlare Lindkrants tjänst, — affären innehades då af den nuvarande grosshandlarens fader — och han hade stannat kvar där, tills han nu räknades som en gammal trotjänare.

En gång hade äfven han ämnat bygga sig ett bo och dit införa en maka, men hans trolofvade svek honom, och det var efter detta, som han blef så tvär

och butter. Sorgen öfver ett brustet ungdomshopp lade sig tung och tryckande öfver honom, men stilla och lugn gick han sin ensliga väg. Med tiden blef han liksom litet skygg i sällskapslifvet och pedantisk i ett och annat. I hans lilla ungkarlshem skulle allt från det största till det minsta, vara på sin bestämda plats, och ve städerskan, om hon endast råkat lägga en bok på orätt plats på bordet, då visste hon, att han grälade, nästa gång han träffade henne. Och som han var i hemmet, så var han också i affären. Biträdena i butiken skulle vara ute på klockslaget, på kontoret skulle böcker och papper ligga i den strängaste ordning, och som alla så väl kände till hur han ville ha det, hände det sällan att något fel begicks i det afseendet. Han var den egentlige föreståndaren för minutaffären, och grosshandlaren litade fullkomligt på honom.

Hvarje kväll efter slutat arbete gick han till hotellet och åt sin aftonvard, då han städse skulle sitta vid samma bord och ha serveradt på ett bestämt sätt och allt just i den ordning han lärt uppassaren. Efter måltiden gick han till den i närheten liggande källaren, där han drack sin toddy, läste tidningar och rökte en cigarr. Därefter företog han en kort promenad och gick sedan hem för att sofva. Ibland hände det dock, att han vid hemkomsten satte sig att läsa och då vanligtvis dröjde sig kvar vid boken rätt länge, och så grälade han på sig själf, för att han skadade sin hälsa genom nattvak. På söndagarna promenerade han eller satt hemma och läste tills kvällen kom, då man med säkerhet kunde finna honom på hans plats på källaren vid toddyglaset, tidningar-

na och cigarren. En och annan gång spelade han ett parti bräde med en gammal vän, men det hände dock endast sällan. I kyrkan gick han julmorgonen och midsommardagen men aldrig eljes, ty han tyckte inte alls om prästerna, och de två kyrkobesöken för året gjorde han endast för att få sitta och påminna sig barndomsdagarna, då han följt sina föräldrar till templet. Han höll sin gudstjänst i ensamhet, läsande ett kapitel ur bibeln hvarje söndagsmorgon. Detta var allt.

— Jag ser min Gud i naturen, sade han då någon råkade att med honom komma in på kapitlet om religionen. Jag ser honom ute i naturen, och där känner jag mig långt högtidligare stämd än i kyrkan. Prästerna äro människor och kunna misstaga sig, men när jag läser i naturens stora bok får jag veta sanningen. Naturen ljuger inte för mig. Ibland talar den ljuft och godt för mig genom sommarprakt med blommor och grönt och vindars sus och sjöars glitter och ibland är det domens mäktiga stämma, som når mig i stormens brus och åskans dunder, medan vintern täljer mig förgängelsens visshet och våren i sin tur hviskar uppståndelsens sannsaga i mitt öra. Och se då tillbeder jag vördnadsfullt Gud, som skapat allt detta och leder allt enligt sin egen goda vilja.

Så var hans lära, hans öfvertygelse, och det lönade ej mödan för någon, att försöka rubba den. Man hade lärt sig anse honom såsom ett original, och det var han nog också delvis, ehuru de många öfverdrifter och besynnerligheter dylika personer pläga blifva kända för ej kunde förevitas honom.

Han gick alltid ytterst omsorgsfullt klädd, var

noga i sitt uppträdande och visade sig i allt som en verklig gentleman. Hvarje år gaf han en viss summa pänningar till de fattiga, ehuru han ej tyckte om att någon talade därom.

Sådan var den gamle bokhållaren. Vi säga gamle, ty det ansågs han allmänt för att vara, ehuru han ännu ej hunnit längre än till sitt fyrtiofemte år. Han var en hög, något mager men dock kraftig gestalt, hade lugna, fina anletsdrag, stora, gråsprängda mustascher, alltid putsade och snodda, och hans hår var nästan helt och hållet grått. Hans blick var alltid lugn och likgiltig men kunde också visa, att det ännu glödde en kraftig, eldig själ inom honom. Med ett ord, herr Bredberg var en ståtlig man, fastän han åldrats något i förtid.

Inte skaffade han sig många vänner, men lärde han sig hålla af någon, så var också denna vänskap varm och allvarlig, och han svek aldrig. Dock hände det icke, att han gaf sin vänskap åt någon, som lefde ett lastbart lif eller hvars heder han visste vara mindre god.

En som vunnit hans vänskap var Herman Brodin. Herr Bredberg menade att i den gossen fanns det material till en hedersman och att det var godt gry i honom. Därtill var han så artig, uppmärksam och flitig, att herr Bredberg höll af honom för det.

Hela förmiddagen, den dag då herr Bredberg skaffat sjuksköterskan, arbetade han med största ifver, medan Herman sof så som endast den uttröttade ungdomen kan sofva. När klockan slog ett steg förste bokhållaren upp och gick in i det inre rummet. Han stannade en stund och betraktade den sofvande

ynglingen och ropade sedan sakta åt honom. Herman vaknade och såg sig förundrad omkring. Då hans blick föll på den vänlige gamle herrn, ihågkom han genast hur allt förhöll sig.

— Åh, förlåt mig, jag har kanske sofvit förlänge, sade han och sprang upp.

— Inte alls för länge, men nu är det på tiden, att du går hem och äter middag, så att du orkar arbeta sedan.

— Är det redan middag! Och jag har sofvit hela förmiddagen!

— Det skadar dig inte alls. När du nu kommer hem finner du en sjuksköterska hos din mor. Du kan säga till din bror, att han ändå skall stanna hemma från skolan så länge för att hjälpa henne, om det skulle behöfvas.

— Tack snälla herr Bredberg. Ni är allt för god mot mig och tänker på allt.

— Bry dig inte om godheten nu utan gå hem och ät och hälsa sköterskan från mig.

Herman lät ej säga sig detta två gånger utan skyndade hem.

FJORTONDE KAPITLET.

Hermans frestelse.

Först på nionde dagen af fru Brodins sjukdom kom den kris som läkaren väntat och som skulle afgöra, om lifvet eller döden skulle segra.

— Jag fruktar hon är för svag för att kunna stå emot så att vi få nog vänta det svåraste, sade doktorn till sjuksjöterskan, då han på nionde dagens morgon stod i begrepp att lämna sjukrummet.

— Gud förbjude att hon skulle dö ifrån de stackars barnen. Ni är väl god och tittar in en gång till i dag?

— Om det blir mig möjligt så tittar jag in fram emot kvällen.

— Därmed gick han sin väg. Ture var hemma. Han satt och läste bredvid moderns bädd, och allt som oftast halkade hans blick öfver boken till den sjukas bleka ansikte. Herman var vid sitt arbete,

orolig men dock med hopp i hjärtat, ty sköterskan hade ej sagt honom, hur hopplöst det såg ut att vara med den sjuka. Han hade i alla fall bekymmer som tryckte honom, och det var vid tanken på, huru han skulle kunna betala läkaren, sjuksköterskan och medicinen. Att allt det där skulle bli mycket dyrt, det visste han nog, och hans lön var liten i betraktande af, att han hade så många att draga försorg om.

— Är din mor något bättre i dag? frågade herr Bredberg, då de suttit vid arbetet en stund.

— Jag tro knappast det. Som jag förstod af sköterskans ord, så väntade hon, att en förändring i dag skulle taga plats.

— Då blir hon nog bättre. Jag skall i dag själf gå till ditt hem och höra, hur det står till.

Hans tankar hade på ett märkvärdigt sätt klängt sig fast vid den blida sjuksköterskan, och han riktigt längtade att få se henne igen. Ofta log han åt sina egna drömmar, anseende dem vara mycket barnsliga men göra sig fri från dem kunde han ej. Nu hade han bestämt sig för att gå till Hermans hem blott för att få se henne igen.

När han ätit middag fullföljde han också det beslut han fattat. Han gick bort för att göra sig riktigt underrättad om hur det stod till med fru Brodin. Då han inträdde i det lilla rummet, där den sjuka låg, mötte honom sköterskan mycket vänligt men hviskade fram, att han måste vara så tyst som möjligt.

— Är det mycket klent med henne? frågade han sakta.

— Så klent det kan vara. Innan kvällen afgöres det, hur det blir.

— Måtte det bli lif och hälsa.

— För barnens skull önskar jag det. De finge det svårt utan henne.

— Ha de nu hvad de behöfva?

— Ja Herman förser dem med allt de behöfva. Han är en präktig gosse.

— Utmärkt. Fortsätter han på den väg han börjat, då blir det något af honom med tiden. Men hur går det med Er själf? Får Ni hvila något, så att Ni ej blir alldeles öfveransträngd?

— Man får inte tid att tänka så mycket på sig själf, då ens yrke är att vårda sjuka.

— Ni ser blek ut. Det vore väl, om Ni finge sofva litet i natt.

— Sker någon förändring så får jag det antingen förändringen sedan blir till bättre eller sämre.

— Men Ni behöfver väl stanna här en tid sedan också. Om hon blir bättre, så kan hon dock icke komma upp genast.

— Nog kunde hon behöfva min vård, och barnen äro också i behof af hjälp i ett och annat, men jag tror nog hon önskar att jag skall lämna min plats här snarast möjligt, ty det är dyrt att ha sköterska. Ni skall veta, att vi som ägnat oss åt detta kall måste vara beredda på att man fördrager oss blott så länge vår hjälp är oundgängligen af nöden. Sedan önska de oss bort, ty då äro vi till besvär.

— Sannt nog; och jag beundrar dem som våga bli sjuksköterskor. Men var viss om, att äfven de följas af varma känslor. Nu skulle jag vilja bedja Er stanna här, tills fru Brodin kommer upp, om Ni inte nödvändigt måste till någon annan sjuk. Jag

betalar alla kostnader för Er del, så att det behöfver den sjuka ej tänka på.

— Jag skall försöka göra Er till viljes.

— Hjärtligt tack. Farväl nu; jag tröttar ut Er med mitt besök.

Han räckte henne handen till afsked glad öfver att ha fått språka en stund med henne.

När Herman på kvällen hemkom, hade en brytning i sjukdomen verkligen inträffat, och hans älskade moder lefde. Huru jublade icke hans hjärta, då han hörde att hon nu skulle bli frisk igen. Detta var det käraste budskap han gärna kunde få. Nu skulle allting bli väl igen, endast sjukdomen var bortdrifven från det lilla hemmet.

Men Hermans bekymmer funnos dock kvar, och ofta nog bäfvade han för de dryga kostnader, som äunu voro obetalda.

Tillfrisknandet gick sakta men säkert, och en dag vågade Herman fram med den frågan, om icke sköterskan trodde Ture istånd att nu taga vård om modern på egen hand.

— Det kunde han nog, men jag har lofvat att stanna här, till dess hon kan lämna sjukbädden, och det kan hon inte ännu, svarade den tilltalade leende.

— Jag är allt glad så länge fröken stannar, men jag tänkte på att jag blir skyldig Er så mycket, att jag får svårt att kunna betala det genast.

— Sörj icke därför. Jag får nog mitt utan att Ni för den skull behöfver ha några särskilda bekymmer.

Han förstod henne inte riktigt, men han lät sig för tillfället nöja med svaret.

Samma dag grosshandlare Lindkrants hemkom

från sin resa, hade läkaren förklarat, att han ej mera behöfde besöka fru Brodin. Hans räkning var visserligen ej så stor, som han skulle hafva tagit till den, om det varit en rik patient, han gått till, men dock för stor för att Herman skulle kunna betala den genast.

Han hade ju de pänningar grosshandlaren gifvit honom för mycket, och han frestades starkt att använda dem till läkarens arvode. Flera gånger tog han fram dem, men nej, han ville vara ärlig, och han ansåg det orätt att utan tillåtelse använda andras egendom. Nästan hela natten låg han vaken och tänkte öfver hur han borde handla. Då han nästa morgon lämnade hemmet tog han de tjugufem kronerna med sig med fast beslut att gå upp till grosshandlaren och återlämna dem. Det blef intet tillfälle för honom att gå före middagen, men då skyndade han dit. Grosshandlaren var ute hos kontoristerna då Herman inträdde.

— Kan jag få tala med herr grosshandlaren? frågade han, sedan han hälsat.

— Det kan du visst få. Kom.

Han följde in på Lindkrants enskilda kontor och stängde dörren efter sig.

— Då jag var här sist och fick min månadslön räknade herr grosshandlaren fel, så att jag fick femtio kronor i stället för hvad jag skulle ha, och nu skulle jag gå hit med det som var för mycket.

— Räknade jag fel säger du? Det tror jag inte.

— Jo, jag fick femtio kronor.

— Nå men om jag menade att gifva dig så myc-

ket då? Du kunde väl för öfrigt ha lämnat det som var för mycket till herr Bredberg.

— Jag tyckte ej att jag borde göra det, ty jag ansåg, att ingen annan hade med det att göra, om herr grosshandlaren begick ett misstag.

— Du är inte dum. Det angick verkligen ingen annan. Jag hörde att din mor är sjuk. Är det något bättre med henne ännu?

— Ja, Gud ske lof. Läkaren behöfver ej komma mera, så att jag hoppas att faran är förbi.

— Har du betalat doktorn?

— Nej, jag har inte nog pängar.

— När ämnar du då gifva honom sitt?

— När iag får min nästa månadslön.

— Hur stor är hans räkning?

— Trettio kronor.

— Men då får du ju endast fem kronor kvar att underhålla din mor och dina syskon med en hel månad.

— Det kan inte hjälpas, jag måste betala honom.

— Och det är omöjligt för sex personer att lefva en hel månad på fem kronor.

— Vi måste försöka.

— Hur mycket pängar har du hemma nu då?

— Fyra kronor. Det har gått åt mycket till medicin och äfven till mat, ty vi ha haft en sjuksköterska. Här äro de tjugufem kronorna herr grosshandlaren skulle ha.

— Du skulle ju få trettiofem kronor i månaden nu.

— Jag visste inte, om jag skulle få räkna förra månaden med.

Grosshandlaren öppnade en låda och framtog tjugu kronor som han räckte Herman.

— De femtio kronor du fick sist var det meningen att du skulle ha. Se här har du tjugu kronor till. Betala nu doktorn och se till sedan, att din mor får hvad hon behöfver så länge hon är klen. De här pängarna räcka, tills du härnäst får din lön.

— Med den största förvåning såg Herman på sin principal, och det var blott tvekande han sträckte ut sin hand för att mottaga pänningarne.

— Skall jag få alla dessa päningar för intet?

— Ja visst. Du behöfver dem ju för din mor. Gå hem nu och var glad.

— Gud löne Er, herr grosshandlare, för Er stora godhet mot oss.

— Var alltid god och arbetsam så lönar du mig bäst. Gå nu och betala läkarens räkning.

— Ja nu skall han få sitt. Tusen tack! Farväl.

— Hermans glädje var obeskriflig, och ändå kunde han ej le, han grät i stället, men det var tacksamhetens tårar. Huru innerligt tackade han icke Gud för hans godhet och gladdes öfver, att han ej fallit för frestelsen att redan förut använda pänningarne. Genom sin ärlighet hade han nu förtjänat mycket mer.

FEMTONDE KAIPTLET.

Adolf och hans svårigheter.

Adolf Vestergrund hade varit i Stockholm hela tre år, och det hade lyckats honom att någorlunda hålla sig uppe. Men flera gånger hade han varit nära att förlora sin plats på grund af det utsväfvande och oregerliga lif han förde. Han var visst inte dum, tvärtom hade han ett ganska stort förstånd, men hans karaktär var just inte mycket värd. Det är orätt att säga, att någon människa är utan karaktär, ty den allra uslaste har en sådan, ehuru den hos många är alldeles genomfördärfvad. Det finns goda människor med svag och vacklande karaktär och dåliga människor med utomordentligt stark sådan och människornas handlingar bestämmas af den riktning i hvilken deras karaktär verkar. Adolfs karaktär var svag, men detta till trots kunde han hafva redt sig och blifvit till någon nytta i lifvet, ifall han icke

oupphörligt kastat sig i lastens faror utan kraft att stå emot, då han såg, att det gick utföre med honom.

De rika tillfällen, som i Stockholm bjödos honom att vara med på alla möjliga nöjen, hade med största ifver tagit i akt. Snart var det icke mer en lockelse för honom att deltaga i vilda utsväfningar och orgier det blef honom i stället ett behof. Han kunde icke bärga sig utan rusdrycker någon enda dag, han ville spela kort så ofta tillfälle gafs, han gick på teatern och besökte otaliga andra platser, hvilka alls icke voro lämpliga för en yngling att besöka.

Stackars unge man; han hade snart sagt förloradt sig själf i storstadslifvet. De vänner han umgicks med voro icke alla af bästa sorten, och som han var rik, gjorde många af dem allt som stod i deras förmåga för att locka af honom så mycket pänningar som möjligt. Hans lön var ganska god, men den räckte ej på långt när till. Ofta tros att synden erbjuder sina nöjen fritt och för intet, och man talar om, att kristendomen fordrar så stora uppoffringar för sin glädje; men ack, när man rätt kommer atr räkna efter, så finner man snart ut, att ett dylikt antagande är helt och hållet falskt. Syndens nöjen synas tjusande och ljusa, de locka så förföriskt, de tyckas så oskyldiga, utan all bitterhet. Dock taga de hälsa och kraft, samvetsfrid, heder, namn och ära af de offer, som njuta dem. De taga alla inkomster, hem och allt, och om man fortsätter på syndens väg, tager hon lifvet också. Kristendomens glädje är kanske icke så grann på ytan, den lockar icke så mycket, men den bjuder den mänskliga anden så värdigt

att komma och pröfva, hvad som där finnes. Och hvad den bjuder oss offra är endast det, som skadar oss både i tiden och evigheten, och då är det ju en stor vinning att offra det.

Adolf Vestergrund offrade på syndens altare så mycket han kunde. Sin lön, som han fick för arbetet, gaf han, sin heder, sin ungdoms kraft och frid. Och han gaf ändå mera. Han måste hafva mera pänningar än lönen. Hvar skulle han få dem? Till en början fick han från fadern, men efter hand tröttnade denne och skref till den unge mannen, att det nu vore det slut med pänningeförsändelserna. Samma dag Adolf fick detta bref, hade han i stället behöft få hjälp.

Redan några gånger hade han låtit förleda sig till att skaffa pängar på oärligt sätt. Han kunde på ett sätt som var förvillande likt, efterhärma sin fars namnteckning. Detta hade han också gjort. I Stockholm såväl som i andra stora städer, finns det män, hvilka åt sådana där rika ynglingar låna ut pänningar mot mycket hög ränta, och de låta sig då nöja med falskt skrifna reverser, väl vetande att låntagarnes föräldrar för sitt goda namn och sin heders skull ytterst sällan neka att betala. Hos en sådan, en jude vid namn Simon, hade Adolf belånat några sådana där falska reverser och hade fått betala fyrtio procents ränta på dem.

Den dag han fick det omtalade brefvet från fadern var en kall vinterdag, snöig och blåsig. På kvällen syntes Adolf, med rockkragen högt uppslagen till skydd mot kylan, vandra fram genom de växande drifvorna och styra stegen nedåt Vesterlånggatan, där

han gick in i ett högt hus, marscherade uppför ett par trappor och klappade på en dörr. En kvinna öppnade och släppte in honom.

Denna kvinna var särdeles god vän med den unge kontoristen. Hon hade anställning vid teatern och var mycket lastbar. Adolf hyrde rummen åt henne gaf henne pänningar och offrade mycket på henne. Hon visade sin tacksamhet genom att draga honom allt längre ut på lastens väg. Nu var Adolf förargad, när han kom till sin älskarinna. och hon visste snart orsaken, och därtill omtalade han, att han under dagen fått uppsträckning af sin principal för sitt oordentliga lefnadssätt. Hon tröstade honom på sitt sätt. gaf honom rusdrycker, till dess han icke visste mycker om hvad han gjorde. och då lockade hon honom att skrifva ut en nu falsk revers, som hon skulle belåna hos juden. Efter ett svagt motstånd lät Adolf beveka sig till att gifva henne denna revers. Hon lofvade betala räntan, om så fordrades, men han måste skrifva den. Summan, som hon sade sig nödvändigt behöfva var stor, hela femhundra kronor, och för att få så mycket måste reversen skrifvas på sjuhundra, att betalas om ett år.

När Adolf gick ifrån henne var han mycket rusig, men han hade dock en svag förnimmelse af, att han begått en stor dumhet, då han gifvit Therese reversen. Men hon var så mycket gladare öfver att hon fått den. Så snart hon blifvit ensam, tog hon fram det dyrbara papperet, i det hon halfhögt sade:

— Du gick lätt i fällan, du dumme pojke. men det betyder ingenting, ty du är rik.

Sedan hon granskat papperet noga, tog hon fram

en penna och skref till en nolla efter de siffror Adolf tecknat ner, så att i stället för sjuhnndra kronor kom reversen att gälla för sjutusen. Hon log så förnöjdt, då hon gjort detta. Sa fröjdar sig synden alltid, då den kunnat utföra någonting till skada för andra. Dock kommer straffet säkert från Guds hand i sinom tid.

Följande dag gick Therese till juden Simon, där hon fick päninngar, ehuru ej riktigt som hon önskat

och trott, ty då Simon mycket omsorsfullt granska reversen och jemfört den med några andra, bjöd han henne fyratusen kronor, och det var ej lönt för henne att begära mera, hon kom ingen väg med honom, och så mottog hon summan han bjöd.

— Ni har en snäll vän, Ni, som ger Er en så stor summa pängar på en gång, sade han med ett cyniskt leende.

— Det behöfver Ni väl inte bry Er om, bara Ni förtjänar på affären.

— Ganska riktigt. Det vore dock bra, om herr Vestergrund kunde betala igen de här pänningar snart, ty jag behöfver dem. Jag skall tala med honom.

— Ett år är väl inte lång tid för Er, Ni, som har högtals med pängar.

— Jag tror dock, att jag kommer att behöfva allt hvad jag kan få in redan i sommar.

— Så tala med honom då; han är nog man att kunna betala.

Hon gick sin väg stolt nickande åt juden till afsked; men denne låtsade alls icke märka hennes hälsning.

— Den här gossen har jag i mina händer, sade den guldälskande mannen muntert, med honom kan jag göra hvad jag vill.

Men ett par dagar senare var Therese på väg ifrån Stockholm. Hon reste utan att ens säga farväl till Adolf. Vid teatern hade direktören sagt henne att han snart icke mera kunde använda henne, ty hennes talanger började svika, och skönheten hos henne var det redan ganska klent med. Då tog hon plats vid ett litet teatersällskap, som reste till Finland, anseende detta vara bättre för henne; därtill ville hon ej mera möta Adolf, ty hon fruktade att han skulle få reda på, huru hon bedragit honom. Den ene syndaren bedrager den andre, allt är bra, blott han har fördel själf, och tanken på, att han bringar en annan på fall, förkväfves så lätt. På syndens stigar utöfvas allt ondt, och där frysa alla hjärtats ädla

känslor bort, lämnande endast de förfrusna fragmenter kvar, och de kunna icke gifva glädje.

Adolf blef gränslöst förbittrad, då har fick veta, huru Therese handlat mot honom, och ändock visste han blott att hon rest; hennes förfalskning af den redan förut förfalskade reversen fick han ej kännedom om på länge. I förargelsen drack han mer än någonsin. Hejdlöst kastade han sig i utsväfningar af alla slag, gick i ett nästan beständigt rus och kunde icke sköta sitt arbete ordentligt. När han därtill en kväll råkat i slagsmål med en äldre kamrat och denne klagat på honom hos principalen, blef han helt enkelt skild från sin befattning. En, som icke gjorde annat än det som var till förargelse, och som gång efter annan glömde sina plikter för de vilda orgiena och usla nöjena, ville man ej ha någonting med att göra, och då jagade man helt enkelt bort honom.

Således stod han åter utan sysselsättning, och och det fanns ingen annan utväg än att begifva sig hem för att få hjälp af fadern. Dock reste han icke genast utan stannade kvar i hufvudstaden ganska länge. Det lif han under den tiden förde i last och elände kostade mycket pängar. Han belånade på olika pantlånekontor alla sina tillhörigheter som voro af något värde, och till slut hade han endast de nödvändigaste kläderna kvar. Då skrapade han genom små lån hos sina få kvarvarande vänner ihop så pass mycket, att han kunde resa hem. Så lämnade han då Stockholm, ehuru det var med mycken saknad, ty där hade han, enligt eget tycke, haft så gudomligt roligt. Han glömde alldeles hur mycket han där syndat och hur djupt han sjunkit i lastens dy. Stackars yngling!

Huru han dock jagade mot sitt fördärf! Icke kan den nog tacka Gud, som blifvit bevarad för sådana faror och ett sådant lif. Kristendomens väg kan synas enkel, men lycklig är dock den, som vandrar därpå. De förstå näppeligen aldrig, huru mycket de hafva vunnit för tid och evighet.

SEXTONDE KAPITLET.

Första gången han var med.

Grosshandlare Lindkrants hade storfäst i sitt ståtliga hus ty enda dottern hade konfirmerats, och då skulle man naturligtvis inbjuda en hel mängd vänner och bekanta, ty hon skulle nu inträda i sällskapslifvet, icke mera såsom barn utan som en ung dam. Dorothea hade växt upp och utvecklats ovanligt fort och såg blomstrande frisk ut vid femton år, som hon nu var. Hon var verkligen en riktigt vacker flicka, men trots sitt friska utseende och hurtiga lynne var hon dock icke, enligt läkarnes utsago, så stark, och hennes hälsa tycktes också ibland litet vacklande. Hon var glad och treflig, men ibland kom det öfver henne ett underligt vemod, hon visste ej själf hvarför, och då kunde hon draga sig undan till sitt eget lilla rum och gråta långa stunder eller och sitta tyst och drömmande vid fönstret, låtande blic-

ken sväfva ut i fjärran, under det då och då en tung suck banade sig väg öfver hennes läppar.

Föräldrarna voro ledsna öfver detta, men de kunde ingenting göra därvid. De hörde henne ytterst sällan klaga öfver kroppsliga smärtor, men dessa skiftningar i humöret bevisade sanningen af läkarnes påstående, att hon ej var frisk.

Nu hade hon konfirmerats, och den stora fästen hölls för hennes skull. Till denna fäst hade äfven Herman Brodin blifvit inbjuden. Det var första gången den unge kontoristen var inbjuden till sin principals hus. Han var nu öfver aderton år, högväxt, frisk och stark. En vacker karl hade han blifvit, och god och ädel var han äfven. En och annan gång hade han sammanträffat med Dorothea, då han i något ärende varit upp till grosshandlaren, men deras bekanskap var dock mycket ringa.

Herman kom till fästen, klädd i en enkel, men treflig svart dräkt. Han behöfde ej skämmas för att vara med bland det fina folket. Nu hade han lön stor nog för att icke blott underhålla sina kära där hemma, utan han kunde också kläda sig snyggt.

Gästerna samlades. Där funnos herrar och damer ur de finaste klasserna, och äfven brukspatron Vestergrund var där med sin familj. Brukspatronen såg betydligt mycket äldre ut nu, än när vi första gången sammanträffade med honom hos grosshandlaren. Fem år hade förändrat honom mycket, men så hade han också haft många sorger och bekymmer för sin son. Dottern, den nu adertonåriga Edith, var skön som en solig vårdag. Luftig och ljus sväfvade hon fram vid sidan af sina föräldrar och såg sig le-

ende omkring. Ljust hår, lockigt och rikt, glada, klarblå ögon, rosor på kinderna och ett leende på de friska läpparna hade hon. Onekligen var hon en mycket vacker ung dam.

Dorothea kom in, åtföljd af sin far. Hon var hvitklädd och bar en liten fin rosenbukett på bröstet. Det nästan svarta håret svallade i ymniga vågor ned öfver axlarna; den höga rena pannan var blek, kinderna lika så, och de mörkbruna ögonen sågo halft sorgsna, halft undrande på de många människorna. Hon såg fyllig och välväxt ut. Det fanns hos henne ingenting af det där kantiga, rankiga och obestämda som man oftast finner hos flickor vid hennes ålder; hon hade hunnit öfver det redan.

Grosshandlaren presenterade sin dotter, uttryckte sin glädje öfver att få införa henne i sällskapskretsarna, och gästerna samlades omkring den unga flickan för att hälsa.

Edith Vestergrund var redan förut icke blott bekant utan äfven god vän med henne, och så snart de ifrigaste hälsningarne voro öfver, drog hon Dorothea med sig till ett hörn, där de började prata om sådant, som intresserade dem.

Herman hade också varit framme och hälsat på dottern, och med stor vänlighet hade hon räckt honom handen. Nu stod han lutad mot en dörrpost och blickade ut öfver det brokiga lifvet i salongen, detta lif som för honom var så nytt, och som icke heller egde något särskildt tilldragande för honom.

— Säg, Thea, — fröken Lindkrants namn förkortades i vanliga fall till Thea, — säg, hvem är den unge mannen, som står därborta vid dörren? frågade

Edith och såg intresserad bort till Herman.

Du menar honom som står ensam?

— Ja, just han.

— Det är herr Brodin, en af våra kontorister. Min far tycker särdeles mycket om honom.

— Ah, är han kontorist! Jag trodde nästan, att han var en man ur societeten, ty så ser han ut.

— Han är fattig, men god. Min far talar ofta berömmande om honom.

Så vacker han är. Jag tror nästan jag skall dansa med houom.

— Om han kan dansa, ja.

— Det har du rätt i.

Herman hade ingen aning om detta samtal. Han tänkte öfver, huru helt och hållet annorlunda detta lif var mot det hvardagliga. Här, bland så mycket folk, där så mycken prakt slösats på dyrbara toiletter där så många fina herrar och damer rörde sig om hvarandra, kände han sig icke passande, och han började längta hem till sin mor och sina syskon igen, ty där behöfde han hvarken känna sig förlägen eller ensam.

Herr Bredberg slog honom plötsligt på axeln.

— Jaså Herman, du står ensam och ser öfver det hela.

— Ja, hvad skall jag göra. Jag känner ingen längtan att blanda mig i mängden och prata och skratta öfver någonting, och för resten så känner jag mig alldeles öfverflödig här.

— Man måste offra sig ibland. Så snart vi ätit går jag min väg, ty jag vill hem. En gammal ungkarl som jag bryr sig icke om dansen.

— Detta är kanske sista gången Ni som ungkarl är med på en fäst hos grosshandlaren.

— Det kan hända. Och det är första gången du är med. Kom skall jag presentera dig för fröken Vestergrund, så har du någon att prata med. Jag ser, att de båda flickorna observerat dig. Hon är bättre hon än brodern.

— Åh, är det Adolf Vestergrunds syster! Hon ser så treflig och snäll ut.

— Hon Är de gamles tröst i bedröfvelsen. Du är inte alls bekant med henne.

— Nej, jag har inte den äran.

— Kom med, så skall du bli det.

Herr Bredberg tog Herman under armen och drog honom med sig genom den brokiga mängden af damer och herrar. Presentationen gick fort nog, och Herman slog sig ner hos de båda flickorna. Sedan de en stund samtalat om hvarjehanda, frågade Edith:

— Har Ni länge varit i grosshandlarens tjänst?

— Jag kom till honom samma dag som frökens bror.

— Har Ni varit här så länge! Då var Ni ganska ung, när Ni började.

— Ja, jag var just lagom för att bli bodpojke.

— Åh, var det Ni som var springgosse i butiken då! Adolf talade visst om Er någon gång. Ni har kommit in på kontoret sedan.

— Ja.

— Han har uppehållit sin mor och fyra syskon sedan han var tretton år. Är det icke bra gjordt? sade den unga Thea.

— Är det möjligt! Ni har redan familj då?

— På sätt och vis så har jag det.

— Men då går det åt mycket pänningar för Er., och Ni får just inte råd att deltaga i några nöjen.

— Jo. jag deltager i de nöjen som behaga mig. Om söndagarna följer jag min mor till kyrkan, så vida vi icke under sommartiden gå ut i skog och mark. Om aftnarna tar jag mig en promenad, och för öfrigt är jag hemma hos de mina. Det är nöje nog!

Han satt kvar hos dem, tills supén serverades, då han fick sin plats i närheten af Edith. Han kunde sköta sig bra vid bordet, trots det, att han icke varit så mycket med i sällskaper. Det bjöds omkring vin, men Herman drack ej. Edith Vestergrund hviskade till Thea, vid hvars sida hon satt:

— Ser du, herr Brodin dricker icke.

— Han brukar visst inte göra det.

— Då dansar han nog inte heller.

— Jag skulle knappast tro det.

Då dansen vidtog, stod Herman och såg på. Nu trifdes han icke alls, ty dans hade alltid varit hans fasa.

— Hvarför dansar du inte, Herman? frågade grosshandlaren, som händelsevis gick förbi, honom.

— Jag vill inte dansa, jag har aldrig tyckt om det.

— Hå, hå, det får du vänja dig vid efter hand, då du kommer med i sällskapslifvet.

— Nej, herr grosshandlare, det går inte att vänja sig vid en sak, som man på inga villkor vill.

— Du är en besynnerlig gosse; men gör som du vill, laga bara så att du har roligt här.

— Det skall jag nog försöka. Det är tillräck-

ligt nöje för mig att betrakta detta brokiga virrvarr.

Leende gick grosshandlaren sin väg, och Herman blef ensam igen, ensam bland alla dessa lifliga, glada människor, af hvilka de allra flesta tycktes helt och hållet omedvetna om hans närvaro. De voro rika, voro vana att röra sig i dessa fina kretsar, och hur skulle de ha tid eller vilja uppmärksamma en ung fattig kontorist, som för första gången var med. Nej han kunde gärna stå där ensam, så att han riktigt måtte fatta, att han var ställd på en lägre rangskala än de. Och Herman kände också i sitt hjärta något af hvad de tycktes tänka. Men han rätade upp sig och såg med halft trots omkring sig på dessa många. Hvarför kunde icke han med tiden bli lika god som någon af dem! Var han icke på god väg framåt redan. Jo, han skulle slå sig fram, äfven om hinder mötte, och han hade satt hela sitt hopp till Gud, därför trodde han ock, att det ej skulle omkullstörtas. Om man här, i de praktfulla salarna, icke märkte att han fanns där, så visste han dock, att i hans eget lilla dyra hem väntade en älskande moder och tacksamma syskon på honom, och de visste allt värdera honom. Där, hos dem, var hans ljusa värld, och dit kunde han fly, om det ej fanns plats för honom på annat håll. Så där drogo tankarna genom hans hjärna, medan han stod där. Då lades en liten fin, mjuk hand på hans arm.

— Hvarför dansar Ni inte utan står här så tyst och allvarlig?

Han spratt till och vände sig om. Där stod fröken Thea bredvid honom, så täck och vänlig.

— Jag dansar aldrig, snälla fröken.

— Dansar Ni inte! Hvarför det?

— Emedan det är ett nöje, som jag ej kan finna minsta behag uti.

— Men det är väl ingen giltig orsak. Jag tänkte Ni skulle dansa med mig i kväll.

— Med Er! Vill Ni verkligen?

— Ja visst. Det skulle vara roligt.

— Om jag kunde dansa, vore jag nästan frestad göra det, när Ni är så vänlig mot mig; men upprikt-igt sagt, fröken Lindkrants, så anser jag dans vara både barnslig och syndig, och därför har jag inte befattat mig med den.

— Tror Ni att det är synd? Det har jag aldrig tänkt på.

— Det är en så vanlig sak, att man dansar, att de flesta, som hängifva sig åt detta nöje, icke alls tänka på det orätta däri. Dock har det varit klart för mig, ända sedan jag var barn, lika så väl som jag tror det vara synd att använda rusdrycker.

— Ni smakar då heller aldrig sådana?

— Nej aldrig. Jag skulle ej för allt i världen vilja göra det.

— Men ett glas vin ibland skadar visst inte. Jag förstår kanske inte saken så väl, men jag tycker ej det kan vara synd. Kyrkoherden talade aldrig där-om, under det vi höllo på med konfirmationsläs-ningen.

— Det tror jag nog, ty han är af annan åsikt och dricker själf ett glas ibland, och det med nöje.

— Ja, men han är en gudfruktig man!

— Säkerligen är han det, och jag har hört myc-

ker godt sägas om honom, men äfven de goda kunna hafva orätt uppfattning om ett och annat.

— Och Ni tror att han har det?

— Ja.

— Musiken började ånyo, och par efter par svängde snart omkring i salongen.

— Ni vill då inte dansa med mig? frågade Thea.

— Tack fröken, men jag kan inte. Mina åsikter förbjuda mig det.

— Det var skada. Men jag skall tänka på hvad Ni sagt mig.

Snart var äfven hon i dansen, och Herman stod åter ensam och såg på. Nu följde hans blick med varmt men sorgfullt intresse den unga flickan. Hon hade ju talat riktigt förståndigt, så allvarsamt att man kunnat tro henne vara ganska mycket äldre än femton år. Och hon hade visat intresse för honom, den fattige kontoristen. Det skulle han aldrig glömma.

Det var sent på natten, när Herman kom hem och han kände sig trött, men ändå låg han länge vaken och tänkte på så många ting. Det var alldeles som hade en ny, förut alldeles obekant känsla fyllt hans hjärta, och en förunderlig ängslan grep honom. När han somnat drömde han, att han dansade med fröken Lindkrants öfver ett rosenrödt fält, dansade vildt, hejdlöst, stormande, men så öppnade sig en afgrund framför dem, de hunno icke stanna utan störtade ned i djupet. Han gaf till ett skri af ångest och — vaknade.

— Gode Gud, tack att det var blott en dröm, hviskade han och somnade in igen. Men han var så orolig, och drömmen rörde sig åter och åter om dans, fästligheter och faror.

SJUTTONDE KAPITLET.

En storslagen början.

Postbudet kom från staden, och brukspatron Vestergrund såg äfven de ankommande brefven. Det var ett, som blef lagdt åt sidan för att gömmas till sist.

— Nu skrifver han väl och vill ha pängar igen, men han skall slippa; han har redan fått nog, sade den gamle herru halfhögt, medan han öppnade ett bref. Ändtligen kom han då till det sista brefvet hvilket han mycket sakta genomläste, och allt efter som han läste, förmörkades hans uppsyn, ett djupt veck lade sig öfver pannan, och det flammade vrede i blicken. Han gick in i ett annat rum, där hustrun satt.

— Hvarför ser du så upprörd ut? frågade hon genast, kastande en halft ängslig blick på hans ansikte

— Adolf kommer hem i morgon.

— Hvad säger du; kommer han hem! Han har fått några dagars ledighet?

— Inte några dagars ledighet utan en beständig sådan. Det är väl nu som det var hos Lindkrants, han har blifvit afskedad för något extra.

— Hvarför tror du det?

— Han säger i brefvet att det inte längre finns något arbete för honom.

— Och vi ha varit så lugna och trygga nu. Allt har ju sett så lofvande ut, och Adolf har skött sig bra.

— Så har jag låtit dig tro, ty jag ansåg det vara nog att jag bar sorgen, men nu är det på tiden att låta dig veta det. Adolf har varit lika slarfvig i Stockholm, som han var hemma. Han har satt sig i skuld gång efter annan, och jag har betalat ut mycket pängar för honom. Nu kommer han hem och blir nog till sorg här också.

— Har han skött sig illa! Det trodde jag inte.

— Bara han inte gjort sig skyldig till några särskilda skälmstycken, så är det ändå bra, men ibland fruktar jag allt något sådant. Jag har fått betala för honom hos judarna i Stockholm, och när man råkat i procentares klor, är man i stor fara.

— När blef han afskedad från sin plats?

— Det vet jag inte riktigt, men jag förstår, att det är en tid sedan, och att han drifvit sysslolös omkring i staden så länge han kunnat.

— Stackars Adolf, hvad skall det bli af honom?

— Ja säg det. Han borde inte ens få komma hem. Vi ha haft nog af honom.

— Han är vår ende son.

— Men han tyckes mig nästan vara en förlorad son.

— Vi få inte döma ännu. Kanske är han bättre än du tror. Kommer han i morgon?

— Han skulle resa dagen efter det han afsändt brefvet.

— Då ha vi honom nog här i morgon.

Deras antagande var riktigt, han kom dagen därpå. Det var nu mycket öfver tre år sedan han var hemma sist, och dessa år hade förändrat honom ganska betydligt. Nu var han man, men ack, det fanns redan hos honom skarpt framträdande spår af de laster, hvaråt han hängifvit sig. Man behöfde ej betrakta honom länge för att förstå, att han varit med mycket ute i lifvet.

Det blef nu en uppgörelse mellan far och son. Adolf måste erkänna, att han varit slarfvig, dock endast litet, men det menade han att alla unge män voro, och han hade naturligtvis fått lida oskyldigt nu, liksom han fått det hos grosshandlare Lindkrants.

— Du ställer i alla fall till det vackert för både dig och mig. Hvad tror du det blir af dig, om du fortsätter på den där vägen?

— Var inte rädd; det skall nog bli karl af mig också. Nu är jag gammal nog att se mig för litet bättre; nu skall jag börja på nytt och handla förståndigare, det lofvar jag pappa.

— Om jag kunde sätta tro till ditt löfte, så vore det ändå något hopp, men du har brutit alla dina löften förut och jag befarar, att du gör det äfven denna gång.

— Det behöfver pappa inte frukta. Hjälp mig nu i gång, så skall det gå bra sedan.

— Hvad ämnar du taga dig till då?

— Jag börjar egen affär. Nu har jag varit med så länge inom facket, att jag förstår det; och jag är öfvertygad om, att jag skall lyckas väl.

— Hurudan affär ämnar du då börja? Inte kan du beräkna, att det är dig möjligt etablera som grosshandlare?

— Inte genast, men med tiden skall min affär bli just sådan. Om pappa nu till en början hjälper mig att etablera en minutaffär, så hoppas jag det blir som sig bör. Jag skall handla med korta varor och tyger, och jag vet att det är vinstgifvande, endast man förstår sig på det. När jag sedan får hålla på några år tar jag ett steg vidare, och genom klok skötsel skall affären blomstra.

— Men det kostar mycket pängar att komma i gång.

— Jag vet det, men det gör ju mindre, om pappa på förhand låter mig få litet af mitt arf. Det är till och med mycket bättre, ty det hjälper mig ju ur bryderiet.

— Du har redan fått ganska mycket af ditt arf, skall jag säga dig.

— Så synnerligt mycket kan det väl inte vara i förhållande till det hela.

— Mycket nog. Om jag skall vara rättvis, så spar jag hädanefter för Ediths räkning.

— Bah, Edith är flicka hon. Om några år gifter hon sig med en rik karl, och sedan har hon, hvad hon behöfver.

— Så bör du inte alls tänka. Arfvet efter mig skall i alla fall delas rättvist, så mycket du vet det.

— Låt vara, men pappa kan i alla fall hjälpa mig nu.

— Vi få tänka på saken. Har du beräknat något, hur mycket uppsättningen kommer att kosta?

— Ja det har jag. Det är inte lönande att börja i något litet mörkt hörn, utan skall jag ha ett eget, så bör det vara riktigt af första klass, ty på det sättet vinnes största framgången. En butik vid hufvudgatan eller vid torget, inredningen storslagen, alldeles som i Stockholm; det skall draga kunder. Och lagret få vi beräkna till minst tio tusen kronor. På femton tusen kan man komma i gång riktigt präktigt.

Fadern svarade icke genast, han såg blott förvånad på Adolf, hvilken dock icke lät den gamles häpnad bekomma sig det minsta utan helt lugnt rökte vidare på sin cigarr.

— Femton tusen kronor, sade herr Vestergrund till slut. Du kan väl inte mena allvar, pojke?

— Hvarför inte. Det går till så mycket, om affären skall sättas i gång ordentligt och ifall jag skall slippa taga mina varor på kredit. Det senare vill jag dock inte, ty det fördyrar varorna och lägger hinder i vägen, då man inte betalar kontant. Låt mig få denna summa, och jag är nöjd, och sedan skall jag inte begära något mera af pappa.

— Jag måste tänka öfver det först. Det synes mig alldeles orimligt tilltaget.

Hur han sedan öfvertänkte och hur Adolf talade, så lät brukspatron Vestergrund till slut öfvertala sig, dock med det villkoret att denna summa skrefs såsom

ett förskott af arfvet, så att, när det en gång skulle fördelas, Edith finge så mycket mera. Med detta lät Adolf sig nöja och började förberedelserna för sitt affärsföretag. Det drog ut på tiden ända tills i Augusti, ty det var mycket att göra; men då kunde Adolf också börja en af de största och finaste kortvaruaffärerna i staden. Han hade inrättat allt mycket bekvämt. Butiken var praktfull, varorna af bästa sort och allt så fint och bra som möjligt. Biträden hade han, allt var ordnadt, och kunderna kommo. Början syntes mycket lofvande, och eget nog höll sig Adolf mycket ordentlig den första tiden. Han var på sätt och vis tvingad därtill, om han inte redan från början skulle misslyckas.

De öfrige handlarne i staden voro icke synnerligt glada åt den nye konkurenten, hvilken de fruktade skulle fråntaga dem en mängd kunder. Det fanns dock en, som inte hyste stort förtroende hvarken till Adolf eller hans affär, och det var grosshandlare Lindkrants. När brukspatronen en dag var inne och talade med honom om saken, sade han denne rent ut, att man ej borde göra sig allt för stora förhoppningar, ty de kunde så lätt svikas. Men herr Vestergrund ville dock tro det bästa så länge som möjligt.

ADERTONDE KAPTILET.

En ny affärsväg.

Två år tyckas vara långa nog, då man ser dem framför sig, och ändå gå de så oerhördt fort. Man märker det icke gärna, förrän man hunnit till slutet af dem, och då tyckas de åter hafva varit betydligt kortare, än man förut ansåg dem vara.

Två år hade också försvunnit, sedan Adolf Vestergrund började med sin stora affär, och dessa år syntes hafva varit goda. Kunder var det ingen brist på och allt gick efter önskan. Pänningar kommo in nya varor köptes och såldes, och Adolf berättade ofta för sin far, hur bra det gick för honom. Men han glömde tala om, hur mycket han förstörde till sina egna nöjen, och det var sannerligen inga små summor. Visserligen såg han till sina affärer någorlunda men det mesta lämnade han i biträdenas händer, och han gjorde sig sällan mödan att själf vara med och

arbeta. Nätterna tillbrakte han mestadels på krogen. Där hade Adolf många vänner, och det var icke nog med att de drucko, då de kommo tillsammans, utan de spelade äfven. En del unga militärer voro bosatta i staden, och de voro mycket begifna på spel. Adolf var ej svår att locka med, och det var ganska sttora sedelbuntar, som somliga nätter bytte om egare i det lilla enskilda rum de unga herrarne disponerade öfver på stadskällaren. Allt det där visste inte gamle herr Vestergrund om.

Adolf visste det så mycket bättre han. Det tog på kassan att vara med så där. En dag sade bokhållaren till honom, att de måste sända efter nya varor.

— Gör det då; Ni vet ju hvarifrån de skola tagas.

— Men jag fruktar det går ej att betala dem kontant den här gången.

— Lika godt, tag dem på kredit.

— Efter befallning.

Sedan den dagen togos nästan alla varor på kredit, och skulderna växte efter hand. Det var aldrig i första hand fråga om att betala det, som hörde till affären, utan till nöjen och förlustelser gick det första och mesta.

Bland Adolfs bekanta var en ung sjökapten, en ganska vild sälle, som gjort många och långa resor till utlandet och som ej var så synnerligt välkänd. Denne vän satt en kväll i Adolfs sällskap på källaren vid ett glas konjak. De kommo af en händelse att tala om affärer.

— Bror, som har så stor affär, riktar tullkammaren med vackra summor, sade kaptenen.

— Skulle tro det. I förra veckan gick det åtskilliga hundralappar dit. Men hvad skall man göra? Man får finna sig i det där.

— Jag tycker bror skulle försöka få sitt litet billigare.

— Huru då?

— Det är en ganska enkel sak, som du väl borde ha reda på. Hvarför skall man alltid låta tullsnokarne ha reda på, hvad man får hem? För en långt mindre summa kunde du hjälpa dig ifrån det där.

— Ha, du menar, att jag skulle smuggla!

— Inte så högt! Sådant där hviskar man om bara. Några packor på resan kunde man nog taga med sig, och det är godt om mörka nätter. Hvad säger du om det?

— Kunde du hjälpa mig?

— Tror jag det. Beror på villkoren. I nästa vecka går jag med skutan till Frankrike, och om allt lyckas väl, så är jag här igen om ett par månader. Hvad behöfver du?

— Åh, det är litet af hvarje det. Men här är kanske inte platsen att tala om det.

— Inte alldeles. Gå med ner till mig. I min hytt äro vi ostörda.

Adolf var genast villig att följa med, och nu kom han in på en ny affärsväg. Det föll sig mycket billigare att smuggla in en del dyrbara varor än att betala tull för dem, och kaptenen stod redo att hjälpa med råd och dåd. När han afseglade ha-

de han uppgjort med den unge handlanden att hemtaga en myckenhet varor för honom, och att det skulle lyckas med det, visste han. Adolf gnuggade händerna af förtjusning och så spelade och drack han mer än någonsin, ty nu blefve inkomsterna större.

NITTONDE KAPITLET.

Gamle bokhållarens lycka.

Vi måste återvända till våra andra vänner, till Herman Brodin och hans kära. Det lilla hemmet, där vi först mötte dem, hade utbytts mot ett större och bättre. Herman kunde nu hålla sin med ett trefligare hem, och han drog ej i betänkande att göra det. Redan var han öfver tjugo år, och han hade hunnit ett godt stycke på vägen, äfven han. Men huru olika utvecklades icke han emot Adolf Vestergrund.

En vacker höstkväll satt fru Brodin i det lilla förmaket och sydde, och vid hennes sida i soffan satt en annan person, som vi också träffat förr, nämligen sjuksköterskan, som vårdat fru Brodin under hennes sjukdom.

— Nu borde de snart vara här, sade fru Brodin och lade ifrån sig arbetet.

— Ja, de komma nog snart. Tyst, vi ha dem här nu; jag hör deras röster utanför.

— Du känner väl igen dem, blott du hör dem.

— Skulle jag inte det!

— Ett par minuter senare stod Herman inne i rummet, och efter honom följde herr Bredberg, förste bokhållaren. Sjuksköterskan ilade med ett lyckligt leende i herr Bredbergs famn.

— Så sent du kommer gubben min.

— Kunde inte hinna förr, lilla vännen min.

— Ja, just så där samtalade de verkligen. Hon var inte sjuksköterska längre nu, sedan ett år tillbaka var hon herr Bredbergs lyckliga hustru. Han var också helt olik sig mot förr. Det där tvära och sträfva i hans sätt hade helt och hållet försvunnit, han såg inte längre ut som en gammal tvärvigg, utan i allt hos honom framlyste i stället någonting så vekt, så hjärtegodt och varmt, att man knappast kunde tro honom vara samme person, som vi några år tillbaka sammanträffade med, då i fart med att banna den lille bodpojken för hans djärfva försök att få platsen i butiken.

Vi minnas, huru herr Bredberg fäst sig vid sjuksköterskan, då han bad henne gå till Hermans sjuka moder. De känslor som då vaknat i hans hjärta, hade han förgäfves sökt slå bort. Han fick ingen ro för sig själf, och slutligen måste han utfundera något sätt att få träffa henne igen, och litet oftare än nu var fallet. Han tog reda på ett och annat om henne, och en vacker dag var han ånyo på vandring till sjukhuset för att söka upp henne. Då hade han tänkt ut en plan, som visserligen i utförandet komme att

kosta honom en god del, men som dock komme att föra honom tillsammans med henne igen. Han frågade efter henne, och hon kom genast.

— Kan jag få tala litet med fröken? frågade han vänligt.

Det fick han gärna. Hon bad honom stiga in och sitta ner. Till en början visste han knappt, hur han skulle framställa saken så att hon ej skulle ana oråd. Men så började han:

— Det är så, att jag har den ovanan att gå ut till de fattiga ibland för att hjälpa dem litet, bara för nöjes skull, förstår fröken.

— Här kom han af sig igen.

— Ett ädelt nöje, svarade hon allvarligt.

— Åhja, det är förstås bara ens skyldighet, när man kan.

— Det vore väl om alla, som ha förmåga att hjälpa, tänkte så.

— Ja visst. Nu är det så, att det är sjukt i sådana där familjer ibland också.

— Ack ja, stackars dem, när så är förhållandet. De ha då inte just så ljust och trefligt.

— Nej det ha de inte. Och inte ha de råd att hålla sköterska heller, äfven om de aldrig så väl behöfde en.

— Det vore ju omöjligt för dem. Jag har någon gång haft tid att se om sådana sjuka, och det är verkligen dystert i somliga fattiga hem, när sjukdom kommer på.

— Det är just hvad jag sett äfven. Men nu har jag beslutit mig för att hjälpa, där jag kan, och om jag får räkna på frökens bistånd.

— Huru kan jag då hjälpa Er?

— Jo, jag önskade fråga, om fröken skulle vilja vara nog barmhärtig att offra sin tid för sådana fattiga sjuka, naturligtvis icke utan lön. Jag vill åtaga mig kostnaderna; det vore ett godt verk.

Hon såg på honom med vänlig förundran.

— Skulle Ni verkligen vilja underhålla en sjuksköterska för de fattiga?

— Ja, jag har tänkt på det, och jag skulle allrahelst vilja ha fröken att hjälpa mig. Det behöfs någon, som man kan lita på, som man har fullt förtroende för och som inte är rädd för att stanna hos de fattiga och arma.

— Men har Ni verkligen beräknat hvad sådant kostar?

— Det har jag allt. Jag skall säga fröken hur det är. Jag är en gammal ungkarl och har inte så stora behof för egen del. Dessutom är jag inte fattig utan kan godt undvara litet. När nu lifvet förnekadt mig största delen af den lycka som andra få kan det väl unna mig att göra litet för de fattiga, ty det är också en glädje.

— För en sådan tanke skall säkerligen Gud välsigna Er och många fattiga tacka Er.

— Om min tanke får bli verklighet ja. Skulle Ni nu vilja stå mig bi? Jag betalar Er lika stor lön som Ni får här, och jag är villig att göra ändå mer om Ni fordrar. Naturligtvis vill jag inte att Ni skall omtala för någon, hvem det är som sändt Er till detta värf. Vill Ni, fröken?

Hon betänkte sig, något innan hon svarade, men

hon var en god kristen kvinna, och äfven hennes hjärta ömmade för de nödställda.

— Ja, svarade hon slutligen, jag skall göra det. Jag har inte fast anställning här utan har varit här blott för att stå till tjänst vid mera privata fall. Om jag nu blir en barmhärtighetssyster, kan jag måhända gagna mera än jag gör nu. När vill Ni att jag skall börja?

— Först måste vi göra upp villkoren. Ni slutar upp med Ert arbete här, hyr Er en egen bostad och offrar sedan Er tid för att bringa litet hjälp till de fattiga sjuka. Det är inte så noga med om Ni äfven kostar på dem något, ifall så skulle behöfvas. Jag svarar för utgifterna. Mest har jag tänkt på fattiga arbetarefamiljer, där t. ex. hustrun blir sjuk och mannen icke har råd att skaffa någon som kan se om den sjuka och äfven hemmet under tiden. Till sådana önskar jag att Ni skall gå. Men nu får Ni inte åtaga Er så mycket, att Ni fördärfvar Er af arbetet, det blir mödosamt i alla fall och jag förstår ganska väl. att Ni gör en oerhördt stor uppoffring om Ni går in på mitt förslag.

— Hvarför skulle då icke äfven jag vilja offra något för mina medmänniskor?

— Ni är mycket god som vill det, min fröken.

Nu gjordes detta förslag af herr Bredberg icke endast af intresse för sjuksköterskan utan äfven, som han också anmärkt, af omtanke om de fattiga, ty han utöfvade verkligen efter sin förmåga en mycken stor hjälpsamhet och genom detta hade han ofta funnit tröst i sina ensliga dagar, och många fattiga välsignade honom för hans godhet. Sjuksköterskan gick honom

nu så vänligt tillmötes och affären ordnades. Fullt upp med arbete fick hon snart, och glad var hon att kunna gagna. Herr Bredberg måste nu komma tillsammans med henne rätt ofta, och han började i och med det samma ett nytt skede i sitt lif. Han kände sitt hjärta fyllas af nya, varma känslor, kände hur kärleken till denna goda anspråkslösa kvinna växte i hans själ. Och han som trott, att han aldrig mer skulle kunna älska någon. Men det af sorg länge tärda, af bitterhet ofta fyllda hjärtat mjuknade upp och klappade friskare nu.

Och äfven hon kände sitt hjärta dragas till honom. Under hans sträfva yttre fann hon en mildhet och en vekhet i känslorna, som täljde henne, att han var en ädel man, hvilket också bevisades af det medlidande han hyste för de fattiga. Af hvad han sagt henne förstod hon, att han säkert lidit mycket, och att lifvet tydligen farit fram mycket illa med honom. Hon beundrade honom för det lugn, hvarmed han tycktes hafva burit allt.

När herr Bredberg kommit till full klarhet med sig själf, gick han hem till henne en dag, då han visste henne vara fri från arbete. Han blef nu som alltid hjärtligt mottagen.

— Jag stör Er väl icke allt för mycket? frågade han och tryckte hennes hand.

— Var inte rädd för det. Ni är välkommen.

— Tack, tack. Jag kommer nu för att tala med Er om något alldeles nytt.

— Något sjukdomsfall?

— Ja det är inte så fritt, och nu beror det all-

deles särskildt på Er, hur det skall gå med den sjuke.

— Jag skall göra allt jag förmår; det mesta måste vi dock lämna åt Gud och läkaren.

— Här måste Ni allt intaga läkarens plats om det skall gå bra.

— Det var besynnerligt. Hvad är det då.

Han hade talat mycket allvarsamt, hon likaså, och hon anade verkligen inte, hvad han menade. Litet förlägen var han, men fram måste det.

— Jo snälla fröken, svarade han, det är jag själf som lider. Låt mig tala om alltsammans för Er. När jag var mycket ung i världen tänkte jag en gång bygga mig ett hem, men den vän jag sökt mig, svek dock sin tro, och jag var ensam. Det har sedan under många år varit så kallt och tomt i min själ, och jag har i förtid åldrats af sorg öfver det flydda och af bitterhet mot nästan allt och alla. Men nu äro de gamla såren läkta och ur gruset af dessa lyckoruiner har det börjat spira upp något nytt. Jag har åter lärt mig tro, att det finns goda och ädla kvinnor, sådana hvilkas hjärtan äro trofasta och rena. Det är Ni som lärt mig det. Jag trodde ej att jag skulle kunna hålla af någon mera här i tiden, men i dag vet jag att jag håller Er kärare än jag kanske hållit någon människa. Därför har jag också kommit hit för att bedja Er bli min hustru. Mitt hjärta är sjukt af längtan efter ett hem, af trånad efter solljus på den ensliga vägen. Ni kan gifva mig lycka och ljus om Ni vill.

Hon gaf honom ej ett ord till svar, men på de

fylliga kinderna steg en hög rodnad. Herr Bredberg fortsatte:

— Ack, stöt mig inte bort, fastän jag kanske i Edra ögon är gammal och enfaldig. Jag är dock en hederlig man och menar allvar med hvad jag säger. Det blefve för mig att lefva på nytt, om jag finge ett hem och en vän, den jag älskar och värderar högt. Blif min hustru! Jag vet inte hvilka känslor Ni hyser för mig, men jag hoppas att Ni aldrig funnit mig oädel eller elak. Kunde Ni gifva mig något hopp, så gjorde Ni säkert den största kärlekstjänst Ni någonsin gjort. Det blir i annat fall ännu mera ödsligt och glädjetomt för mig än det varit förut.

— Är det då Ert allvar?

— Narturligtvis mitt fulla allvar. Förlåt min djärfhet och tvifla ej på allvaret.

Då gick hon fram till honom, strök med sin mjuka hand de grånade lockarne från hans panna och kysste denna, medan ett par varma tårar fuktade hennes ögon.

— Fröken?

— Ja, jag kan inte annat. Jag måste ju beundra Er för Ert goda hjärta och för allt godt Ni gjort mot andra, och hvarför skulle jag förneka, att jag lärt mig hålla hjärtligt af Er, under den tid jag varit i tjänst hos Er.

— Du blir då min.

Han fattade hennes händer och drog henne intill sig.

— Jag blir din, om du vill taga mig, men jag är ju bara en fattig flicka, svarade hon halft snyftatande och lutade sig mot hans skuldra.

Det for ett förklaradt leende öfver herr Bredbergs anlete, och med en röst som vibrerade af den inre rörelsen utbrast han:

— Gode Gud, nu tror jag åter på din kärlek, ty du låter det bli sol på enslingens stig; du ger mig till slut den lycka, som jag under långa år af smärta längtat efter, men hvilken längtan jag gömt djupt i själen. Tack o Gud!

De stodo stumma, slutna i hvarandras armar, ingen af dem kunde säga något, de gräto blott stilla. Det var en underlig stund, denna, då två hjärtan under tårar förenades, och ändå voro de båda så lyckliga. Visserligen hade han hunnit ett godt stycke in på lefnadens väg, men äfven sensommaren har sina blommor, och de äro icke heller så ömtåliga som vårens späda brodd utan kraftigare, starkare och tåligare, och så är mannaålderns kärlek också djupare, stadigare och varaktigare än den hetsiga glöden i ynglingahjärtat, fastän det nog finnes ynglingar med manligt trofasta hjärtan äfven. Nu var det för herr Bredberg den tid, då hans hjärtas sensommarrosor slogo ut i sin bästa fägring, och då kände han sig ung igen.

Till slut lyfte hon sitt hufvud från hans skuldra och han tryckte en kyss på hennes läppar. Det var icke den unge älskarens heta, ofta vanskliga kyss, det var den mognade mannens besegling af en kärlek, som vuxit upp i sorgens och saknadens dagar, beseglingen af känslor, hvilka spirat upp ur askan af en för längesedan förbrunnen glöd.

— Du är då verkligen min, jag har en vän, en maka. O, nu skall jag bli så lycklig.

och lycklig blef han. Visst väckte det förundran, då han talade om, att han nu snart skulle sätta bo; men grosshandlare Lindkrants tyckte att den gamle trotjänaren handlat rätt, som gått den vägen. På källaren blef herr Bredbergs plats tom, han hade lofvat sin Gerda att ej mera smaka rusdrycker, och det löftet höll han. Hos grosshandlare Lindkrants stod bröllopet, och innerligt lyckliga flyttade de nygifta in i sitt eget lilla hem, där allt var så trefligt och godt.

Fru Bredberg var älsklig och god. Allt hon kunde tänka vara honom till behag gjorde hon för sin makes trefnad, och det var ej underligt, att han i denna nya värld af lycka liksom lefde upp på nytt och helt och hållet förändrades. Tunga moln hade legat hopade öfver hans lefnadshimmel under långa år, men nu hade en vind från Eden skingrat dem och kärlekens sol lyste klar och blid från sin middagshöjd ned till hans hjärta.

De nygifta umgingos ej med så många; de hade ej glömt barmhärtigsverket bland de fattiga utan egnade ganska mycken tid däråt i stället för att förslösa den i sällskaper och till nöjen. Men hos fru Brodin voro de ofta, ty där hade Gerda blifvit god vän under den tid fru Brodin låg sjuk, och ganska ofta var hon där. Det var af den anledningen vi återfinna henne i fru Brodins sällskap.

— Du ser litet tankfull ut i kväll, Edvard, sade fru Bredberg, då hon åter satt sig i soffan.

— Jag är det också, älsklingen min.

— Hvarför då?

Men det kräfver ett särskildt kapitel att omtala allt det där och andra händelser, därmed förknippade.

TJUGONDE KAPITLET.

En kväll i Hermans hem.

Äfven Herman såg tankfull ut, men ingen af dem var ledsen.

— Tala nu snällt om, hvad som står på yrkade fru Gerda.

— För det första fruktar jag, att jag får lefva som ungkarl en tid igen, och det blir förfärligt.

— Af hvad orsak skulle du det?

— Fru Lindkrants är sjuk, och nu vilja de förstås ha dig dit. Jag ville inte lofva utan sade, att du får göra såsom du finner vara bäst.

— Men kära, det finns ju så goda sjuksköterskor vid sjukhuset. Kunde de inte taga en där.

— Nog kunde de det, men du vet väl, hur ansedd du är för din skicklighet, och grosshandlaren bad så hjärtligt, att du skulle gå. Hur skall du göra?

— Precis som du säger. Tycker du att jag skall

gå så gör jag det, och vill du att jag stannar hemma så stannar jag.

— Om jag därvidlag skulle följa mitt hjärtas vilja, då vet du nog, att jag önskade behålla dig hemma, men om du ville hjälpa dem nu, så vore det allt bra. De bli mycket glada om du kommer.

— När skall jag gå dit?

— I morgon. Thea skulle vaka i natt, och det går nog bra.

— Jag följer med, när du går till arbetet.

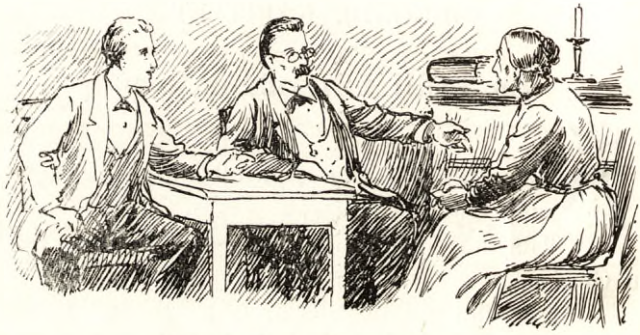

— Fru Brodin passade på att säga:

— Och för detta se ni båda så bekymrade ut.

— Nej, det är någonting mer också, svarade herr Bredberg. Jag mister Herman på kontoret nu.

— Fru Brodin bleknade och grep tag i bordskanten.

— Herman!

— Var inte ängslig, mamma. Farbror Bredberg

börjar så där endast för att få sluta så mycket gladare. Jag har bara fortsatt på vägen ännu ett steg.

— Men pojke, nu förstörde du min vackra berättelse med det där! Hvarför kunde du inte tiga! De här förskräckliga pojkarna. Jo ser fru Brodin, nu taga de honom upp till hufvudkontoret, där en af herrarna fått sitt afsked. Nu får jag lof att nöja mig med någon annan nere vid boden, hvilket blir ganska svårt, men vi måste dock lyda, det finns ingen annan utväg.

— Hvarför har den stackarn fått sluta då? frågade fru Bredberg,

— Han har råkat i dåligt sällskap. Han blef bekant med unge Vestergrund, då denne var på kontoret för några år sedan. Nu ha de förnyat bekantskapen, och sådant är ej nyttigt för dem, som skola fylla sin plikt rätt. De ha rumlat och spelat, och den där dumme ynglingen spelade bort en större summa pänningar, som tillhörde grosshandlaren. Det kunde inte döljas, och det blef afsked. Men grosshandlaren var ändå snäll, som inte ställde honom till vidare ansvar för det utan blott lät honom gå. Emellertid så får Herman nu intaga den lediga platsen där.

— Hade fru Brodins ansikte bleknat af ängslan till en början, så strålade det nu så mycket mera af lycka. Om någon hade glädje af sitt barn, så nog var det hon. Han hade växt upp så god, så hederlig och obesmittadt af det onda i världen, och han hade aldrig gjort något, hvaröfver hon borde blygas. Och lönen för detta kom genom det ökade förtroende

principalen visade honom och genom de alltmer vinstgifvande platser han fick.

— Fortsätter den unge Vestergrund sitt slarfviga lif likasom förut?

— Ja då, man behöfver nog inte befara, att han ändrar det. Sannt är det ju att han håller sig någorlunda ordentlig om dagarna, han är rätt hygglig i sällskap, och hans affär synes gå bra, men hvem vet hur det slutar. Det påstås att han spelar högt.

— Stackars dem som genom honom ledas in på afvägar.

— Och stackars honom, som själf låter sig ledas på det ondas stig. Han kunde lefva ett bättre lif om han ville.

— Det går så där, när man glömmer Gud i ungdomen, och när man ej bryr sig om att lyda dem, som visa en tillbaka på dygdens väg. Äfven ligger det väl en del skuld hos dem som först ledde hans steg, ty de ledde honom icke rätt, sade fru Brodin, med en suck.

— Hade han haft en lika god moder som Herman har, så hade kanske äfven han varit god, sade Bredberg. Ni har lärt Edra söner frukta Gud, Ni har inplantat i deras hjärtan kärlek till det som är godt och skönt, men Adolf Vestergrund har fått vandra sin egen väg efter behag utan att kanske ett enda varningens ord blifvit sagdt af hans närmaste. Visserligen har väl fadern grälat litet på honom ibland, men hvad inverkar det på en sådan som Adolf.

— Om han gifte sig, så blefve det nog litet bättre med honom. Då hade han ett eget hem att ar-

beta för och komme att mera undfly det dåliga umgänget med sina vänner på krogen.

— Hvem vill ha honom?

— Det vet jag inte, men någon finns det väl.

— Jag hörde berättas inföll Herman, att han skall vara förtjust i fröken Thea. Han umgås i samma kretsar som hon, och han har kommit mycket tillsammans med henne ute, och nu gör han henne sin kur.

— Det har han ingenting för, svarade herr Bredberg, ty han vore nog den siste, till hvilken grosshandlaren ville gifva sin dotter.

— Tror inte farbror det kan göra något till, att hans syster är så mycket tillsammans med fröken Thea?

— Inte alls. Jag tror, att fröken Vestergrund är en snäll flicka, men inte kan hon därvidlag inverka på grosshandlaren till förmån för sin bror. Apropos fröken Vestergrund, så ser hon inte längre så frisk och strålande ut som förr. Det lade jag märke till då jag såg henne härom dagen.

— Med henne är det ej som med fröken Thea. Hon blomstrar upp alltmera och har visst kommit ifrån den klenhet, som förr ansatte henne. Det är underligt, ty fröken Vestergrund bor ju midt ute i friska furuskogen, där man kunde antaga hon skulle dricka till sig hälsa med hvartenda andedrag.

Hermans syster kom och bad modern följa med ut. De skulle ordna med aftonmåltiden, ty herr Bredberg och hans fru skulle stanna kvar hos dem på supé. Numera behöfde Herman icke äta endast litet potatis och mjölk till aftonvard, då han kom hem, ej heller nödgades han nöja sig med litet bröd och då-

lig ost till frukost. Hans lön var stor nog för att de skulle kunna lefva godt.

Hur lyckliga de voro i detta hem! Fru Brodin var så glad, och mången gång tackade hon under tårar Gud för hans stora godhet. Herman lefde för sin mor och sina syskon, och i pliktuppfyllelsen mot dem låg hans lycka.

När aftonmåltiden var förbi sutto de länge och språkade med hvarandra, tills herr Bredberg menade det vara tid att gå hem.

— Stanna med oss till aftonbönen i kväll, farbror bad Herman.

— Håller du aftonbön med familjen?

— Ja det ha vi gjort i många år. Det är skönt att gemensamt få innesluta sig i Herrens beskydd.

— Gärna skall jag stanna, om inte gumman min har något emot det.

— Hur kan du tro det!

Herman hämtade en bibel från rummet bredvid och läste ett kapitel därur. Sedan böjde han sina knän vid modern sida och bad. Det var så innerligt hjärtefriska ord i bönen. Han glömde ej att särskildt på bönens armar frambära till Guds tron de båda kära gästerna.

— Tack gosse, det gjorde mig godt, sade herr Bredberg med en tår i ögat. Jag har låtit min hustru hålla aftonbön tyst för sig själf, men hädanefter skall jag vara med om det, ty jag känner att det styrker och ger frid.

På hemvägen sade han till sin hustru.

— Gerda lilla, vi skola ha aftonbön tillsammans, du och jag. Du har lärt mig att älska Gud igen, och

nu skall du äfven lära mig att bedja. Det är godt att få lämna sig själf och sin älskade i Guds hand.

— Käre Edvard inte behöfver jag lära dig bedja det kan du redan. Säg blott hvad ditt hjärta känner och din bön blir hvad den bör vara. Gud ger orden själf, när vi älska honom.

Och herr Bredberg kände också, att hon hade rätt i detta, ty när han första gången hade familjeandakt i sitt eget kära hem, flödade orden från öfverfullt hjära, och han brast ut i heligt tack till Gud för hans stora godhet.

TJUGUFÖRSTA KAPITLET.

Växlingar.

Grosshandlare Lindkrants var enkling. Trots all den ifriga möda läkarne gjort sig, kunde hans hustru icke räddas undan döden. En god vårdarinna hade hon haft i fru Bredberg, ingenting hade hon saknat, ingenting hade sparats, då det gällde att rycka henne åter till lifvet, men när döden redan slagit sina klor i ett offer, är det icke så lätt att åter lösgöra detsamma. När från evighetens strand den osedda handen vinkar, måste vi följa kallelsen och gå sökte och all mänsklig kraft att binda oss och all kärlek på jorden hålla oss kvar. Den, som från det höga härskar öfver världarna, är dock långt starkare än vi alla som tro oss behärska jorden. Mänsklig kärlek kan gifva mycken lycka, alla andra jordiska förmåner kunna skänka mycken tillfredställelse, men allt det där väger intet, då dödsängelns vinge fläktar

kylig kring en famlande ande, och då det hviskas till hjärtat, att man måste gå öfver gränsen.

Fru Lindkrants visste också, att hon måste dö, och då kände hon det äfven af nöden att söka någon fast hållpunkt för sin oroliga själ, söka ett nytt hopp som kunde följa henne öfver dödens jordan. Nu var jordisk kärlek, rikedom, ära, storhet och makt af intet värde. De kunna bära upp oss i tiden; men när afton skymmer, sol sjunker, skuggor stiga och bruset från den mörka floden når oss, då äro de icke tillräckliga. Då har allt blott ett farväl, ofta ett tårögdt farväl och en suck af smärta, men ack, det tillhör dock tiden och kan icke verka utom tidens gränser. Vi måste hafva någonting annat då, någonting starkare, fastare, någonting som icke sviktar, hur djupt mörkret och hur svår kampen än månde vara. Hvad är då detta? Jo, den frid, som kommer från evighetens himmel, förvissningen i hjärtat om barnaskap hos Gud, detta är hvad själen fordrar för att kunna vara lugn. En kärlek född genom glansen af själfva den eviga kärlekssolen, grundad på trons hela omfattande af Jesu Kristi frälsning, detta gör oss lugna i döden, glada och hoppfulla midt i skuggorna.

Men hur skulle fru Lindkrants få denna förvissning? Visserligen hade hon ej lefvat ogudaktigare än många andra, tvärtom hade hennes lif varit mycket godt, men ändå var hon icke lugn. Hon trodde på Gud — det göra ju alla, äfven om någon mot sin egen öfvertygelse förneka sin tro — men hon trodde icke så, att det kunde räknas henne till rättfärdighet.

— Var snäll och sänd efter kyrkoherden, sade

hon en dag till sin make, och han efterkom genast hennes önskan.

Kyrkoherden kom, talade till henne på sitt sätt och tröstade henne efter bästa förmåga, men hon kände sig ändå icke belåten.

— O, hvad skall jag göra? frågade hon, då han gått. Jag känner mig så oviss och ängslig. Han sade allt vara väl, såsom det nu är, men jag tror det icke. Jag har ej lefvat såsom jag borde, ty då vore det nog frid i mitt hjärta nu.

— Jag vet hvad vi skola göra, svarade fru Bredberg vänligt. Jag skall läsa litet för Er, och så skall Ni tro på sanningen af hvad jag läser.

— Ja gör det.

Fru Bredberg hämtade en bibel och läste för den sjuka: "Så är nu ingen fördömelse för dem som äro i Kristus Jesus." Åh, det lät så nytt, så underbart. Sedan hela det långa kapitlet var läst, lade hon ihop bibeln och sade:

— Tro på Jesus Kristus, tag hans dyra löften till Er egen själ, och då blir det frid.

Och hon omfattade hans löften genom tron, hon fick åter fast grund att hvila på, hon fruktade ej mera att anträda den långa resan, ty nu låg evigheten strålande i kärlekens klaraste ljus framför henne. Hon hade i sista stunden funnit, hvad hon bäst af allt behöfde, Guds frid och frälsning. När hon slumrade in var det utan bäfvan, det var med segerfröjd; ty hade hon också oerhördt länge vandrat en vilsen väg så hade hon dock nu återfunnit den, som ledde till himmelen.

Så var då Lindkrants enkling. Han sörjde djupt

ty han hade älskat sin hustru mycket, och nu blef det så tomt i hemmet. Det var ju sannt, att han hade Thea kvar, men bittert var det i alla fall. En hushållerska anskaffades som kunde sköta om huset, men hon kunde naturligtvis icke på långt när fylla platsen efter den bortgångna kära. Hjärtat förblef ändå tomt och dystert.

Då Herman en kväll stod redo att gå hem från sitt arbete, bad grosshandlaren honom komma in ett ögonblick. Han lydde naturligtvis genast.

— Sitt ner en liten stund, om du har tid, sade principalen.

Herman satte sig.

— Skulle du vilja göra en stor uppoffring för min skull Herman?

— Behöfver Ni fråga det, herr grosshandlare? Befall blott öfver mig, jag är färdig att lyda.

— Men jag ämnar begära något, som jag tror verkligen kommer att kännas som en stor uppoffring för dig.

— Jag vill i alla fall försöka göra mitt bästa så långt det är mig möjligt.

— Det är mig så tomt här hemma, och därför önskade jag, att du flyttade hit och bodde här, så att jag hade ditt sällskap under de långa kvällarna. Jag plågas af denna ensamhet. Inte har jag någon lust att gå ut till andra, och Theas sällskap, hur kärt det än är mig, blir dock icke nog; ty jag kan ej tala med henne som med en man, och dessutom är hon gärna ute hos sina bekanta, och jag blir ensam. Om du nu bodde här, så kunde du hålla mig sällskap någon stund. Du behöfver visst inte känna dig som en

fånge för det, utan du kan gå och komma när du behagar; men det blefve i alla fall icke så tomt i huset. Att det blir en stor uppoffring för dig, det vet jag nog, ty du får ej vara tillsammans med din mor och dina syskon så mycket. Hvad säger du om förslaget?

— Det är mycket hedrande för mig, att herr grosshandlaren vill hafva mitt sällskap, och kan jag bereda Er någon glädje därmed, så är jag villig att göra, som Ni önskar. Skulle Ni tröttna på mig, så kan jag ju flytta hem igen. Mamma har de yngre syskonen hemma, och därför är jag icke oumbärlig.

— Du vill det verkligen? Jag är dig af hjärtat tacksam därför. Naturligtvis kommer du att spisa här då du bor här, men din lön blir icke mindre för det.

— Tack för denna godhet. Ni gör alldeles för mycket för mig.

— Nu är det ju helt och hållet af egoistiska skäl, och hvad jag gjort förut har varit af samma orsak. Du har arbetat väl, och jag har blott satt dig på den plats, där du borde vara. Hur snart kan du flytta hit?

— När Ni önskar.

— Redan denna vecka? Få se vi ha onsdag i dag.

— Ja, jag kan komma, t. ex. om fredag.

— Då finner du ditt rum i ordning och jag hoppas du kommer att trifvas där.

Då Herman hemkom, omtalade han genast för de sina, att han skulle flytta ifrån dem.

— Skall du bo hos grosshandlaren!

— Ja, mamma lilla, så blir det verkligen. Han vill nöja sig med mitt sällskap.

— Men du kommer väl hem ofta ändå?

— Det kan mamma lita på. Så ofta jag får någon stund ledig kommer jag hit.

— Du får det allt bättre och bättre. Må du blott kunna bära framgången med ödmjukhet. Det är dock genom Guds stora godhet, som vi få allt detta, och som du vinner framgång.

— Jag skall aldrig glömma att tacka Gud för häns godhet mot mig, och, mamma lilla, hur långt jag än må komma, skall jag dock minnas, att jag en gång var en liten för stöld anklagad gosse, som fattig och bekymrad kom och sökte hjälp hos den som nu är min välgörare, och denna min hågkomst skall hålla mig ödmjuk.

På fredagen flyttade Herman till grosshandlare Lindkrants storslagna våning, och han mottogs genast som en medlem i familjen.

— Känn dig nu hemma här, min käre Herman, sade grosshandlaren. Du har ditt eget rum, när du vill vara ensam; men jag vill inte att du skall draga dig undan dit alltför ofta eller känna dig som en främling. Glöm, då du är här inne, att du är tjänare åt mig, och anse hemmet såsom ditt, ty det är så jag vill ha det.

— Jag skall i allt söka göra som Ni önskar.

— Och så ingick han på sätt och vis åter i ett nytt skede i lifvet.

TJUGUANDRA KAPITLET.

Adolfs svårigheter och beräkningar.

Att Adolf Vestergrund af hela sin själ afskydde grosshandlare Lindkrants, det förnekade han icke för sig själf, fast han hade förstånd nog att inte låta någon annan ana dessa bittra känslor. Men han hade nu råkat ut för helt andra känslor än hat och bitterhet, åtminstone trodde han så själf, och dessa andra, nya känslor gällde grosshandlarens unga dotter, fröken Thea. Han sammanträffade ganska ofta med henne i olika familjer, där de båda umgingos och trots det att hon aldrig brydde sig om honom höll han dock af henne, så godt han med sin fördärfvade själ och sina råa känslor kunde hålla af någon.

Han var mycket utsäfvande och liderlig, men han försökte ändock att uppföra sig fint och städat i sällskaper. Det var de nattliga timmarna, som oftast fin-

go bevittna, huru han fortsatte sin väg mot förtappelsen. Hans föräldrar voro ju hederliga och aktade och för deras skull öppnades dörrarne öfverallt äfven för honom. Artig och vänlig var han och ett trefligt sätt hade han, när han så ville. Äfven om han icke på alla ställen var en så välkommen gäst, så var han det dock på en del, och han hade till och med börjat vinna ett visst anseende, sedan han blef köpman med egen affär om hvilken han med förtjusning talade mycket storslaget. Om än hans lif icke var så exemplariskt, så öfversåg man därmed i det längsta och man blundade för hans många fel. Det fanns mer än en ung flicka som ej skulle haft något emot att få bli den unge handlarens hustru, men han kunde icke gärna taga hvem som helst, han måste ha en rik flicka, ty han insåg, att faderns förmögenhet, hur stor den än var, i hans egna händer blefve för liten, och då behöfde han ju vara förutseende och förståndig vid val af maka. Besvärligheter hade han redan många nog.

Det fanns en affärstransaktion, som han haft en god del besvär och förargelse af, och det var den som Therese skådespelerskan i Stockholm, förmått honom vara med om, lånet hos juden Simon. Denna hade skrifvit till honom, när ett år var gånget, och fordrat pänningarne tillbaka, men han hade liksom af glömska icke utsatt summans storlek. Adolf begärde uppskof, med löfte att betala ränta efter samma procent som förut, och med detta lät juden sig nöja ty han hade ju gamle brukspatronens namn på reversen, och detta namn var godt nog, äfven om summan varit mycket större. När ett annat år gått fick Adolf

åter bref, och liksom första gången bad han äfven nu att få dröja. Då sände juden ett kontrakt, att af Adolf undertecknas, hvari han förband sig att till juden betala fyrtio procents årlig ränta på alla pänningar han var honom skyldig, och äfven på detta kontrakt måste han falskeligen skrifva sin fars namn. Det var med en viss rädsla han gjorde det, ty han hade flera småreserver hos Simon, och ändå anade han ännu icke, att den sista reversen var på en så stor summa.

Så råkade det bli så, att Simon nödvändigt behöfde få igen sina pängar. Det var samma höst som fru Lindkrants dog. Juden skref då till Adolf och begärde att få uppgjordt, eljest skulle han vända sig brukspatronen själf. Då Adolf läste de medsända afskrifterna af reverserna och den slutsumma som tecknats ned blef han mycket bestört.

— Hvad menar juden med det här! Femton tusen kronor! Inte kan jag vara skyldig honom så mycket. Låt mig se. Den här reversen, som Therese fick är ju orätt. Här står sjutusen och jag skref blott sjuhundra. Han har begått ett misstag eller också ämnar han bedraga mig, men det skall inte lyckas.

Han skref och bad om förklaring och till svar sändes nya afskrifter, hvilkas likhet med originalen intygades af två vittnen. Dessutom försäkrade juden att han utbetalat femtusen kronor till Therese, och att om Adolf inte betalade utan bråk, så var det brukspatronen, som komme att få taga bördan på sig. Nu var han illa ute. Ändtligen begrep han att hans kära väninna aktrisen, var den, som äfven i detta af-

seende lurat honom, och han svor många grofva eder öfver henne. Det blef intet annat råd än att skrifva till juden och ödmjukt bedja om ett års uppskof igen. Han lofvade att, om nödvändigt så fordrades, skulle han sända tretusen kronor genast, och rästen skulle han bestämt betala om ett år. Detta förslag antogs, och så var då Adolf för ögonblicket räddad ur knipan. Dock måste han af en bekant låna de tretusen kronor som juden skulle ha, ty själf hade han inte mycket i kassan.

Men sedan återstod dock det allra svåraste, inbetalningen af hela beloppet inom ett år. Han visste redan på förhand, att det ej skulle löna mödan att vända sig till fadern, ty denne hade redan betalt så många skulder för honom, att allt hopp om räddning från det hållet var ute. På affären var det omöjligt att få in ens så mycket att det räckte till räntorna, sedan alla andra utgifter blifvit tillsedda, och hur Adolf då öfvertänkte så ansåg han till sist, att enda räddningen för honom låg i att bli gift med en rik flicka. Redan hade han utsedt den han ville ha. Visserligen fruktade han, att motstånd skulle möta äfven från det hållet, ehuru ej så svårt. Thea Lindkrants var just en passande flicka för honom. Om han blott kunde få grosshandlaren vänligt stämd emot sig, så var han nästan öfvertygad om att Thea icke skulle säga nej, ty, inbilsk som han var, trodde han sig vara älskad af henne. Hans första steg borde således bli att söka ställa sig på god fot med grosshandlaren och försöksplaner uppgjordes ganska allvarligt. En dag hade han kommit så långt därmed, att han ansåg sig kunna aflägga ett besök hos den fruktade gamle.

Och han blef helt vänligt mottagen, ehuru grosshandlaren icke alls kände sig smickrad öfver besöket.

— Det är mycket länge seden jag var här och det föll mig in att aflägga ett litet besök. Mycket har förändrats, sedan jag var här sist. Då var jag ju en oförståndig pojke, och jag har mycket att bedja Er om ursäkt för sedan den tiden.

— Bäst är att låta den tiden hvila i ro; den har inga trefliga gemensamma minnen för oss.

— Nej, de äro i sanning mörka nog. Jag är glad att kunna säga, att jag kommit litet bättre underfund med hvad lifvet fordrar af mig, och jag har ofta bittert ångrat att jag var olydig mot Er, ty hade jag lydt Er, så hade jag sluppit många bittra erfarenheter, som jag sedan fått göra.

— Det tycks ju gå bättre och säkrare för Er nu.

— Ja, Gud vare lof, det går bra. Min affär är blomstrande, och om icke något oförutsedt inträffar, så tror jag mig kunna se den ankommande tiden an med lugn.

Han samtalade så allvarsamt om olika saker och ting och han ägde förmåga att äfven här uppföra sig oklanderligt. En annan skulle ha låtit narra sig af detta, men grosshandlare Lindkrants kände sin man alltför väl och anade lätt nog, att det låg någon särskild betydelse i detta besök så väl som i den unge mannens uppförande.

Efter det första besöket kom Adolf igen flera gånger, anseende sig kunna det, då både hans föräldrar och syster äfven umgingos mycket hos grosshandlaren. Alltid vänligt emottagen, såg han i detta ett tecken till framgång, och redan hoppades han, att

hinderna icke voro så svåra, som han till en början antagit.

Men han skulle nog få se på annat. Och trodde han att grosshandlare Lindkrants icke hade reda på hans utsväfvande lif så bedrog han sig storligen. Det blef nog omtaladt både här och där ty hur skulle han kunna beräkna alla sina vänner hafva förmågan att tiga.

TJUGUTREDJE KAPITLET.

I grosshandlare Lindkrants hem.

O pappa. låt, mig bjuda henne hit, ty då få vi trefligt i vinter! utropade Thea Lindkrants och smekte sin far så kärleksfullt och bevekande.

Hvad tycker du Herman, ha vi inte nog af den här flickan i huset? frågade grosshandlaren leende vändande sig till Herman.

De tre sutto i salongen och språkade en rägnig höstkväll, då Thea på ofvan anförda vis ansatte sin far med böner. Edith Vestergrund och hon voro mycket goda vänner, och så ofta det var möjligt voro de tillsammans. De få årens skillnad i ålder betydde ingenting. ty Thea var ju nu i alla fall stora damen. Edith Vestergrund var icka riktigt frisk, och det var för henne en förmån att få vara i staden, där hon när som helst kunde anlita läkaren. Nu hade Thea fått bref från henne, hvari hom omtalade, hur ödsligt

och ledsamt det började bli ute på landet, och strax föll det Thea in att bedja fadern om tillåtelse att få bjuda sin unga väninna dit. Och denna bön framställde hon nu vid första tillfälle.

Herman satt och bläddrade i ett planschverk, då och då deltagande i samtalet, och när nu grosshandlaren riktade en fråga till honom såg han upp.

— Ack herr Brodin, hjälp mig nu, så kanske vi få pappa att gifva med sig! utropade Thea ifrigt.

— Det är nog svårt för mig att gifva råd i detta fall, svarade Herman gladt, ty nu vet jag inte på hvilken sida jag skall stå. Men som jag ännu inte riktigt känner till herr grosshaddlarens åsikt, och denna mycket väl kan vara lika med fröken Theas, så ger jag henne mitt understöd.

— En sådan filur till pojke! Det där skall du få betala genom att spela två partier schack med mig i kväll.

— Har jag segrat med så litet och blir inte straffet värre, så är jag redo att genast och med glädje börja aftjäna det.

— Pappa, får Edith komma?

— Ja, ni äro ju emot mig båda två, och då kan jag inte reda mig. Hade Herman varit mig tillgifven så hade vi besegrat dig, men nu börjar han öfvergifva mig och det för flickors skull. Ack den ungdomen.

Han knäppte ihop händerna med en komisk åtbörd. Herman skrattade och Thea rodnade lätt.

— Får hon komma när som hälst?

— Ja gärna för mig. Det blir nog roligare för

dig, ty jag förstår, att hon är din bästa väninna. Bara hon inte blir mig till samma besvär som hennes bror var.

— Fy pappa, hur kan du tänka så! Edith är den snällaste flicka man kan finna?

— Jag tror dig, barnet mitt. Hon behöfver kanske litet ombyte, ty lifvet på Hållsta kan väl inte vara alldeles så roligt. Vill du vara snäll och taga fram schackspelet åt oss?

— Det skall jag gå efter, inföll Herman och steg upp. Han var nu så hemma i grosshandlarens hus, som hade han aldrig bott annorstädes. Medan han hämtade schackbordet, sade Thea till fadern:

— Under det ni spela, går jag in och skrifver till Edith. Får jag det?

— Du får göra som du vill, lilla Thea. Men hvem som än kommer hit, så saknas din mamma ändå. För mig är det bra, att jag har Herman, ty han har verkligen uppmuntrat mig, men du behöfver nog något fruntimmerssällskap. Skrif därför och säg att hon är välkommen.

Thea kysste sin far och aflägsnade sig. Herman ställde upp schackpjäserna, och de båda herrarna började spela.

En vecka senare var Edith Vestergrund, där och det blef gladare och trefligare för Thea, och för öfrigt för grosshandlaren och Herman också, ty Edith var verkligen en hjärtegod och älsklig flicka. Hvilken kontrast mellan henne och brodern! Han med sitt hetsiga, obändiga och lastälskande sinne; hon så öm, mild och vekhjärtad. Kanske hade hon under de båda sista åren blifvit bättre i andligt afseende

än förut. Hon var icke frisk, och läkarne sågo litet allvarsamma ut, då hon besökte dem, ehuru de ingenting sade om hvad de tänkte eller visste.

Hon hade varit uppe och hälsat på Thea flera gånger, sedan Herman kom dit, och hon kunde icke själf förstå hvad det var hos honom, som på henne utöfvade ett så sällsamt inflytande. Hon visste ju, att han var blott och bart en tjänare där i huset och därtill en fattig man, kommen från de ringes krets, men det föreföll henne, som måste hon i honom se en, som i allt stod mycket högre än hon, hur rik hon än var och hur mycket finare relationer hon än kunde berömma sig af. Detta inflytande hade hon känt, redan då hon första gången sammanträffade med honom vid Theas konfirmationsfäst. Då var hon ännu riktigt frisk och tänkte alls icke på någon sjukdom, och hennes hjärta var måhända litet mera högmodigt då. Hon hade då tyckt det vara skada, att den vackre ynglingen var blott en arbetare och ett fattigmans barn: men nu tänkte hon icke mera på detta, nu var det henne i stället, som hade han varit hennes finaste bekantskap.

— Var nu inte förlägen, fast du får två ostyriga flickor att hålla reda på, min käre Herman, sade grosshandlaren skämtande.

— Jag skall göra mitt bästa för att hålla dem snälla och goda, men nog blir det väl svårt.

— Var säker på det, inföll Thea, vi skola nog taga riktigt reda på Er i stället och lära Er vara snäll.

— Då kanske han rymmer fältet för oss, sade Edith och därvid såg hon riktigt sorgsen ut.

Men det kom med Ediths därvaro äfven en annan gäst litet oftare på besök, och det var Adolf. Nu hade han något att skylla på, något ärende, hvilket berättigade honom till hans allt tätare besök. Han kom för att hälsa på sin syster. Han tycktes inte riktigt vilja finna sig i att Herman alltid var med och han tilltalade honom aldrig utan med sårande nedlåtenhet. Han hade ännu i friskt minne flydda dagar och dessa hade för rästen icke heller Herman glömt. Men om Adolf visade sig stolt och förnäm, så mötte Herman detta med värdigt lugn. Inom honom fanns en kraft som bjöd honom att på sådant sätt möta dyligt och denna kraft var — kärlekens religion. Han ville visa sig som en god kristen under alla förhållanden, och han glömde ej, huru hans dyrbare Mästare fordom bemötte dem som visade honom förakt, och hvarför skulle då lärjungen handla annorlunda. Nej, efterlikna det stora föredömet ville Herman, och det gjorde han så långt han förmådde och förstod. Därför bet icke heller Adolfs högdragenhet djupt på honom, och grosshandlaren såg detta med förnöjelse, högaktade Herman så mycket mer för ett så värdigt uppförande. Då föll det honom också i sinnet att visa Adolf, hur mycket större värde han satte på Herman än på sin rike väns fördärfvade son. Fördenskull tillsade han Herman att icke mera använda titeln grosshandlare utan helt enkelt säga farbror. Väl kände sig den unge kontoristen både förlägen och enkel vid denna tillsägelse, men då hans gynnare så önskade, fann han för godt att lyda.

Adolf inbjöds en afton att stanna till supén, något som han med glädje gjorde, ty han ville gärna

vara i Theas närhet, troende sig efter hand kunna inverka på henne, och så fick han tillfälle att litet mera visa henne hvad mening han hade med sina täta besök.

— Kanske Ni spelar schack? frågade grosshandlaren honom.

— Nej tyvärr, jag har inte kommit i tillfälle att lära mig detta intressanta spel.

— Skada det. Ni spelar väl kort förmodar jag?

— Ja, i det fallet kan jag stå till tjänst.

— Tack tack, men kortspel använda vi icke här. Jag tror nästan att Herman skulle anse det under sin värdighet att spela kort. Eller hur Herman?

— Jo det skulle jag verkligen. Icke för min ställning i socialt hänseende, men för min ställning som kristen. Jag anser kortspel vara synd, och därför skulle jag på inga villkor vilja befatta mig därmed.

— Synd, skrattade Adolf öfverlägset. Ni är då

läsare. Jag kunde nog tänka mig det. Läseriet florerar betydligt bland det sämre folket, har jag hört

Både grosshandlaren och Herman rodnade, och den förre såg spörjande på sin unge vän liksom väntade han att få höra ett bitande svar från dennes läppar ty Herman kunde gifva ett sådant, det visste han, och nu ansåg han det vara på sin plats. Men han väntade förgäfves, ty det som Herman gaf, var vänligt, om också allvarligt, men det fanns ingenting däri, som kunde tyda på, att talaren var uppretad.

— Ja, man kallar visst god religion för läseri och jag försöker få min religion så god den möjligen kan bli. Namnet gör sedan mindre till saken. Om Kristus utan vrede fann sig i att kallas nasaré, hvilket enligt historien var något förolämpande och förnedrande, hvarför skulle jag då blygas för att kallas läsare, när det är endast därför att jag söker gå den rätta vägen? Om de, som kallas det sämre folket, äro goda kristna, så äro de i mina ögon bättre än det bättre folket utan kristendom.

— Men inte må Ni tro det är någon synd att spela kort.

— Jo, det är synd; Ni må sedan förklara det hur Ni vill.

— I så fall är det lika mycket synd att spela schack.

— Det kunde vara synd. Men om Ni spelade kort på samma sätt som vi spela schack här, så skulle jag medgifva att sådant kortspel ej vore synd, men nu spelar Ni inte så.

— Hå, hå, Ni svänger på det för att komma undan, men spel är spel i alla fall.

— Ja, det är spel, det är sannt. Men tänk om Ni hade en gammal vän, hvars hjärta farit mycket illa af sorgens och pröfningens frost och stormar, och Ni kunde göra denne vän en glädje, förströ honom och komma honom att för tillfället bli fri från de tunga tankarna genom att sitta ner och spela schack med honom en stund, nog skulle Ni då anse spelet oskyldigt. Jag är ej af den jesuitiska meningen, att ändamålet helgar medlen, ehuru detta i vissa fall kan vara sanning men jämte ändamålet medverkar här äfven sättet för spelet att ställa det i en annan dager. Vi spela ej om pänningar och försöka icke bedraga hvarandra. Men om vi nu satte upp pänningar som spelvinst, om vi sökte att genom allehanda knep bedraga motståndaren, då gjorde vi synd, ty all falskhet är synd. Nu är det nästan alltid så, att i kortspel försökes alla tillfällen till bedrägeri, alla knep användas, då man spelar om pängar. Genom utsikten att vinna pänningar stegras spellusten till passion, och den ena passionen föder den andra, så att till slut alla dåliga och syndfulla känslor i själen visa sig verksamma. Skymford, smädelser, svordomar, de mäst förolämpande beskyllningar mot hvarandra följa ofta med kortspelet, för att nu ej nämna, huru i sådana där sällskaper dryckenskap utgör en väsentlig del af nöjet. Vi spela icke kort utan schack. Där kunna vi icke dölja för hvarandra rörelserna på brickan, vi se hvarandras pjäser och aktgifva på att flyttningarna ske riktigt. Det är en god tankeöfning i det spelet. Vi spela aldrig om pängar, som jag nyss hade

äran påpeka, utan fördrifva blott en liten ledig stund efter dagens arbete. Vi tala ej illa om någon eller något, sysselsätta ej våra tankar med usla ting utan tala oftast i helt allvarliga frågor. Detta blir ju någonting som icke alls kan liknas vid kortspel eller jämföras därvid.

— Jag har hört sägas, att läsarne äro mycket skickliga att krångla sig undan då de råkat i knipa och nu har jag hört det själf. Er bevisföring är dock ytterst bristfällig.

— Det kan jag icke finna, inföll grosshandlaren sträft. Om Ni ej kan se saken rätt, efter hvad Herman sagt, så har Ni sannerligen icke särdeles god uppfattningsförmåga.

Adolf bet sig i läppen och ledde samtalet in på ett annat ämne.

— Vill farbror, att vi skola spela schack nu? frågade Herman.

— Nej, tack gosse, jag förlorade lusten nyss.

Adolf spärrade upp ögonen af förvåning. Hörde han verkligen rätt! Den där för detta bodpojken kallade grosshandlaren för farbror. Det var då alldeles oerhördt. Herr Lindkrants såg hans förvåning och det frågande uttrycket i hans ansikte och sade:

— Ni tycks vara förundrad öfver att Herman säger farbror till mig.

— Ja det är jag verkligen.

— Naturligtvis; men det bör Ni ej vara. Herman är en medlem i min familj, och redan detta är nog att förklara den förtroliga benämningen, men om han också icke vore hemma här, skulle han gärna få

säga farbror ändå, ty han är verkligen värd att kallas min vän.

— Men han är ändock endast en af Edra tjänare.

— Inte här och nu. Det är om dagarna ute på kontoret, men här är han icke tjänare utan blott och bart en god och gärna sedd vän, en, som jag velat ha så ofta hos mig, att jag bedt honom taga sitt hem hos mig. Det finns ingen vän, som jag tycker så mycket om att se här, som honom.

— Dock synes det mig, som vore denna förtrolighet detsamma som att alltför mycket taga bort skillnaden mellan de olika klasserna, och det kan vara en smula riskabelt, kanske.

— Hur så?

— Jo det väcker storhetstankar till lif hos det sämre folket, och dessa tankar kunna så småningom urarta.

— Det sämre folket finns icke uteslutande inom någon särskild klass, utan det sämre folket kallas alla de dåliga, karaktärssvaga och ohederliga inom alla klasser tillsammans. De som handla illa mot andra, försöka skada sin nästa och lefva klandervärdt, de äro dåliga och sämre människor.

— Det är kanske som Ni säger, svarade Adolf medgörligt, ehuru han inom sig kände det helt annorlunda, men han ville ej stöta sig med grosshandlaren, ty då vore hans mål förfelat.

Denna kväll blef inte så glad och treflig som vanligt hos grosshandlare Lindkrants. Det kändes så väl att ett främmande, obehörigt element kommit med, och det var Adolf, som representerade detta element. Hans syster var ledsen däröfver, och så voro de öf-

riga. Men han själf drog sig tillbaka så snart supén var öfver, ty det hade kommit öfver honom en känsla af att han icke passade tillsammans med alla dessa; dock icke så, att han kände sig liten ibland dem utan snarare tvärtom, och det var blott Herman som var stötestenen för honom. En bodpojke och en rik mans son voro enligt hans mening föga passande i hvarandras sällskap, och för honom var Herman bodpojke ännu. Han gick till krogen och fann där sällskap mera intressant och i hans smak.

TJUGUFJÄRDE KAPITLET.

Ett lyckadt smuggleri och ett misslyckadt frieri.

Ett isande kallt rägn duggade ner från den kolsvarta himlen, det blåste, ehuru ej så skarpt, och det kalla rägnet kändes ännu obehagligare när vindilarna drefvo det i ansiktet på en. Det var en så otreflig och ruskig kväll man gärna kunde tänka sig, men så var också årstiden sen, och det borde hafva varit vinter för längesedan.

Nere vid hamnen var det tyst och stilla. Några mindre ångbåtar och skutor lågo invid kajen, och ute på redden glittrade här och där ljuset från röda eller hvita lantärnor. Därute lågo de större fartygen i den ödsliga natten.

— Det är bäst du följer med dit ut, så kan du se på det en smula, innan vi plocka ner det i båten,

hördes en halft hviskande röst, och ett par män syntes i skuggan af ett upplag mjölsäckar.

— Kanske vore det så godt det, men jag behöfde också vara med, då vi skola bära upp det, så att de inte springa några orätta vägar. Det är bäst att vara försiktig inne i staden.

— Var inte rädd du, mina gossar ha varit med om sådant där förut, och äro dina lika säkra, så är det ingenting att frukta.

— Tror du inte, att det ändå vore bättre att köra ner litet närmare med vagnen?

— Hade du varit med förr, då skulle du inte tala så fåviskt. Här stryker allt en och annan tullsnok omkring, fast du ej mer ser dem. När vi ro packorna dit bort till långgrundet, så är det ju sedan den enklaste sak i världen att bära dem den lilla biten upp till parken och där kan du vara trygg för tullsnokar.

— Du har rätt. Men om de nu äro ute och speja och få syn på båten?

— Det sörjer jag alltid för på bästa sätt. Sade jag dig inte, att du kunde lita fullkomligt på mig? Jag skall väl inviga dig litet bättre i mysterierna nu då, men först måste vi ropa an båten.

Han satte händerna som en lur för munnen och ropade af alla krafter:

— Fosterbrodern ohoj!

Ropet besvarades genast med ett liknande utifrån redden.

— Nu kan jag tala om det andra, medan de hinna hit. Jo, vi äro inte så dumma, att vi sätta ut en enda båt, utan tre. I två af dem föra vi ner någ-

ra vattentunnor, och i den tredje packorna. Medan vi då i all skyndsamhet bringa varorna i land, ro de andra båtarna omkring för att se efter tullkuttern. Kommer den, då ro de undan af alla krafter, och detta ser ju misstänkt ut. Det blir jakt af, och det ifrigt ändå, och när de så till slut låta sig fångas, så äro de bara på väg till land efter vatten. Men under tiden hinna vi få alla varorna i säkert skydd.

— Du är fiffig, det hör jag.

— Nu ha vi båten här. Går du med?

— Ja nog har jag lust, men jag behöfde vara hemma igen, när de komma med vagnen.

— Det skall inte hindra. Vi taga lilla båten och ro själfva öfver till kajen. Det går utmärkt bra. Och då följer jag med dig till staden och stannar i natt.

Detta bestämde den tvekande, och de båda männen hoppade ner i båten. Läsaren har säkerligen redan igenkännt dem. De äro Adolf Vestergrund och hans värde vän, kaptenen på "Fosterbrodern". Så snart de kommit ut till fartyget, gaf kaptenen några befallningar, och båtarna firades ner. Det gick så ljudlöst och varsamt, att det varit omöjligt förnimma det ens från det närmaste fartyget.

Nere i kaptenens hytt stannade de båda vännerna. Kaptenen tände en lykta, öppnade en för Adolf förut alldeles osynlig lucka i golfvet och sade till den unge handlaren:

— Om bror nu vill stiga ner några minuter, så kan du se, hvad jag har med mig.

Adolf klättrade ned utför den branta stegen och nådde snart golfvet. Rummet var icke så särdeles

stort och dock tillräckligt att rymma en hel del ting. Rundt kring väggarne lågo stora packor, omsydda med säckväf, och dessa packor innehöllo allesammans värdefulla saker som kaptenen ämnade smuggla in i landet.

— Äro alla dessa packor för mig? frågade Adolf.

— Ähnej, det blefve nästan för mycket på en gång, du får nöja dig med mindre. Jag har allt flera kunder än dig.

— Här i staden?

— Naturligtvis.

— Hvilka då?

— Det är mellan dem och mig. Ingen vet att du har något här, och du vet inte att någon annan har del i lagret, förstår du. Detta är enda sättet, ty eljes skulle ni snart förråda hvaranda.

— Hvilka saker äro då mina?

Kaptenen visade honom sex stora packor i ena hörnet.

— De där äro för dig.

— Rätt mycket i alla fall.

— Du förtjänar ett tusen kronor på det bara genom att slippa tullen.

— Hoppas att det blir flera tusen efter hand.

— Skadar inte. Men nu måste vi gå till verket. Kom.

— De gingo upp igen. Ytterligare några befallningar och de sex packorna fördes upp ur sina gömställen och ner i den ena båten. I de andra båtarna voro vattentunnor redan placerade.

— På vanligt ställe? frågade en af matroserna.

— Långgrundet, svarade kaptenen, och båten lade ut.

— Se så där ja, nu äro de på väg, och vi själfva gå i land när som helst. Vet du hvad, vi följa med i en af de andra båtarna, det går lika bra.

— Men om tullsnokarna komma?

— Så ro vi mot land och hinna undan, och för rästen så kunna vi ju prata litet med dem, om så behöfs. Mina vänner ha väl rättighet att hälsa på hos mig.

Allt gick dock lyckligt och väl, i deras tycke förstås. Ingen tullbåt syntes till, och de varor Adolf Vestergrund skulle ha, voro snart på land och en stund senare vid boden, där de i mörkret fördes upp på en vind öfver magasinet.

— Nu är allt färdigt, sade Adolf och gnuggade händerna i största belåtenhet.

— Men se till att du betalar firman i rätt tid, eljes blir det inga flera affärer af på det hållet, det kan du vara öfvertygad om.

— Skall passa på tiden. Fyra tusen kronor jämt. Det går bra på sex månader.

— Du har väl något hemma, så att vi kunna taga oss ett glas?

— Konjak, punsch, vin, hvilket du behagar. käre bror.

— Helst punsch, om den är god.

— Prima vara.

— De sutto länge i den tysta natten och drucko och under tiden öfverlade de om hvad kaptenen vid nästa resa skulle hemtaga åt Adolf. Det var första

gången Adolf Vestergrund varit med om att smuggla men den sista skulle det icke bli.

Han sof ganska länge följande morgon men lifvad af den tur han haft kvällen förut, och äfven tvingad af tanken på att han snart måste skaffa pänningar åt juden Simon, beslöt han sig för att den dagen försöka slå sitt stora slag. Han visste att han skulle träffa Thea Lindkrants, och då skulle han också passa på tillfället och framföra sitt frieri. Lyckades han där, så vore alla bekymmer undanröjda, sedan kunde han lefva precis som det föll honom in, ty då finge han pängar nog och öfvernog.

Under dagens lopp var han sysselsatt med att packa upp de insmugglade varorna, hvilka voro mycket fina och dyrbara. För ovanlighetens skull lade han själf hand vid arbetet. På kvällen gjorde han sig redo att gå till en större bjudning, och där var det som han väntade finna Thea. Och han hade ej misstagit sig, hon var där. Men någon annan, som han då aldrig i världen kunnat ana skulle vara där, såg han äfven, och denne var ingen mer eller mindre än Herman Brodin. Denne stod inbegripen i ett ifrigt samtal med hans syster, och tycktes hafva glömt allt annat för hvarandra. Adolf vände sig till sonen i huset och frågade med en föraktfull åtbörd visande på Herman:

— Hvem har kommit på den galna idén att bjuda hit den där herrn?

— Det har väl pappa gjort, tänker jag. Hur så?

— En gatpojke i sådant här sällskap, det passar inte särdeles väl.

— Men han är ju grosshandlare Lindkrants särskilde gunstling, och jag har hört sägas, att han är en särdeles fin karl.

— Bah, fin! Jag minns när han kom till grosshandlaren såsom springgosse i butiken.

— Nåja, det var på den tiden. Han är inte densamme nu som då.

— Man blir densamme som man är ämnad att vara.

— Då var han en gentleman redan som bodpojke, ty det är han nu, så mycket jag kunnat fatta under min korta bekantskap med honom.

Här fann Adolf intet medhåll och kunde således icke skada Herman. Nu försökte han i stället komma till Thea, men icke heller det gick så lätt, ty hon var omsvärmad af många andra. Först när man skulle börja dansa, fick han tillfälle säga några ord till henne.

— Ni ger mig väl en dans i kväll, fröken Lindkrants?

— Det tror jag inte, ty jag ämnar ej dansa med.

— Ämnar ni inte dansa! Hvarför det?

— Jag har slutat upp med det nöjet.

— Åh, jag förstår! Er förträfflige riddare, bodpojken, är ju läsare, och han har omvändt Er.

— Jag hoppas att Ni vill tala med litet mera aktning om mina vänner, om medlemmarna i vår familj.

— Förlåt mig, jag var häftig, men det kom sig af att jag ser utsikten att få dansa med Er förlorad.

Det är väl i alla fall herr Brodin som omvändt Er?

— Ja. utan tvifvel.

— Men om Ni nu inte dansar, så kan Ni väl ändå gifva mig en dans på så sätt, att vi kunna prata med hvarandra under ett nummer?

— Kan jag göra Er ett nöje med det, så gärna.

— Nu var Ni snäll, fröken Thea. Då gå vi ur balsalen, här är så förfärligt varmt.

Han bjöd henne armen och förde henne ut. Det såg ut som ville han leda henne genom hela våningen. Ändtligen stannade han i ett stort rum, som blifvit inredt till en vinterträdgård i smått, med vackra blomstergrupper öfverallt.

— Här är trefligare att sitta och språka.

— Det är en mycket vacker anordning det här. Så tror jag nästan jag skall bedja pappa låta inreda ett rum därhemma.

— Ni har ju det stora orangeriet att gå i.

— Ett sådant här rum är närmare.

— Jag önskar jag finge iordningställa en vinterträdgård åt Er, sade han förtroligt, i det han snodde sina små mustascher.

— Inte är Ni trädgårdsmästare?

— Nej, men jag kunde låta min trädgårdsmästare göra det.

— Hvar har Ni den?

— På Hållsta. Där skulle jag vilja ställa i ordning allt så att Ni kunde finna det precis efter Er smak.

— Hvad skulle det vara för nytta i det?

— Ack fröken Thea, anar Ni ej det. Jag älskar Er och ber Er i dag, att Ni må komma och bli härskarinna på Hållsta, när jag tar det i besittning.

Thea steg upp, blossande röd. Det var första gången någon man talat dylika ord till henne.

— Ni bör inte skämta på det sättet, sade hon det är opassande.

— Men jag skämtar ju inte; jag menar fullaste allvar med mina ord. Jag kan inte lefva utan Er. Ni får inte visa bort mig fröken.

— Vill Ni följa mig tillbaka till de öfriga gästerna; i annat fall går jag ensam.

— Fröken Lindkrants, skall det verkligen vara ett afslag på min bön?

— Naturligtvis. Tala inte mera med mig om sådant.

— Har Ni då intet medlidande med mig och min kärlek?

— Inte det ringaste. Vi passa icke alls för hvarandra. Går Ni med?

Hon stod redan vid dörren, och han kunde icke kvarhålla henne längre utan måste gå med. Han hade misslyckats. Det var nära, att en stygg ed och och några andra grofva ord halkat öfver hans läppar, men nu svor han tyst inom sig själf. Och han, som varit så viss om segern. Hvar skulle han nu taga den stora summa han var skyldig juden? Det blefve nu värre än någonsin. Den sista utvägen var att vända sig till fadern.

Då de unga tu återkommo till salongen, där dansen fortgick, blef Thea genast omringad af några

unge män, som ville dansa med henne, hon afslog artigt men bestämt deras begäran.

— Men hvad går åt eder, mina unga damer? sade en ung något sprättig löjtnant. Både Ni och Er goda väninna, fröken Vestergrund, afstå från dans, som jag säkert vet var ett stort nöje för eder båda förr.

— Vi ha kommit öfverens om att inte mera dansa; Edith på grund af sin klena hälsa och jag emedan det ej roar mig längre.

— Detta är inte orsaken.

Adolf hade stannat i Theas närhet och hörde, hvad som sades. Nu blandade han sig helt oförskämdt i samtalet.

— Om du blott vänder dig om, så ser du orsaken, alldeles vid dörren där borta.

— Hvar då?

— Den där långe karlen med likbjudaremin, som står där hos min syster.

— Herr Brodin?

— Alldeles. Han är en fördömdt ifrig läsare, och nu håller han på att äfven omvända de unga damerna; han vill rädda dem undan världens villa, den ädle själen.

Löjtnanten skrattade, och Thea drog sig ifrån dem. Men löjtnanten skyndade efter henne.

— Haf inte så brådt, fröken Lindkrants.

— Jag har ingen lust att samtala med dem som skratta åt, att mina vänner förlöjligas.

— Nu gaf Ni mig en skarp läxa, men den var också välförtjänt. Om Ni så befaller, går jag genast

och förklarar saken för herr Brodin och ber honom om ursäkt för min oafsiktiga oartighet.

— Nej nej, det skulle endast göra honom ledsen, ty då finge han ju reda på, hur tanklösa somliga äro. Dock är jag glad för dessa Edra ord; de gifva mig åter min goda tanke om Er. Det är värdigt en gentleman att vilja bedja om ursäkt, då han förolämpar någon.

— Herr Brodin måtte säkert vara en alldeles utmärkt man, när han så kunnat vinna Er bevågenhet.

— Han måste vinna alla goda människors vänskap, ty han är en ovanligt god man. Min far värderar honom mycket högt.

— Jag har lust att göra mig närmare bekant med honom.

— Det förlorar Ni inte på, ty då gör Ni en god bekantskap.

Löjtnanten gaf sig också en stund senare i samtal med Herman, och, han fann inom kort, att denna var värd allt erkännande, ty hur löjtnanten än vände samtalet, kunde Herman dock följa med, och han hade vackra tankar att framlägga om det de talade om, och ett godt omdöme hade han i alla afseenden.

Men när Adolf Vestergrund den natten gick hem från tillställningen, svor han som en besatt, uttalade många förbannelser öfver Herman och önskade honom allt ondt, ty på honom sköt han skulden för att frieriet så totalt misslyckats. Oädla själar äro städse benägna att på andra lägga skulden till sina motgångar äfven om de själfva äro aldrig så skyldiga.

TJUGUFEMTE KAPITLET.

Fridens högtid.

Julhögtiden var kommen med all sin glädje och sitt myckna stök. I rik mans palats och i de fattigas skjul hade fäjats och putsats. Skogen hade fått offra många tusende af sina unga grönskande barn, hvilka skulle prydas och klädas för att sedan sprida glädje i hemmen. Det var nu liksom vid hvarje julhögtid en underbar stämning öfver allt. Det ligger liksom i luften, det kommer nästan omärkligt, smyger sig ljudlöst öfver hela naturen och genomtränger allt. Ifver i alla sinnen, brådska i alla hem, vekare stängar vibrerande i alla hjärtan, ovana händer gifmildt öppnande för att bringa hjälp till lidande, nödställd nästa. Det finns säkerligen icke många af dem, hvilka veta något om julhögtiden och dess betydelse, som ej vid dess annalkande genombäfvas af helt andra känslor än de hvardagliga. Om icke eljes under året min-

nena från det flydda vaka, så nog tala de med tusende röster vid julen; om man aldrig eljes dömmer om frid på jorden, så kommer då en sådan dröm till ens själ. Man glömmer då mycket af det bittra i lifvet; drar sig ifrån det jäktande, bullrande stridsvimlet och känner en försoningens fläkt sväfva omkring sig. Uslingen, som tigger vid dörrarna, visas då icke bort utan bröd; brottslingen inom fuktiga fängelsemurar lämnas ej utan påminnelse om, att nu firas fästen till dens ära, som kom att gifva de fångne frihet och frid; ja, sparfven, som kvittrar från frusen gren, får äfven sin julkärfve med fulla, gyllene ax att fästa på. Julen är fridens högtid, huru vi sedan må tro och döma, om vi så glömma gudabarnet i krubban eller vi böja knä för ärones konung, törnekrönt och blodig på Golgata; julen är det stora tillfället hvarje år, då världen mera allmänt drömmer och längtar till ostörd, obruten, öfver allt sig bredande frid, som ringts in af kärlekens klockor, rörda af änglahänder.

Grosshandlare Lindkrants firade sin första jul som änkling. Redan några dagar förut hade han råkat in i den där underbara stämningen, och när han gick ensam inne i sina rum, banade sig tunga, klara tårar väg utför kinderna. De voro den bästa gärden på minnets offeraltare. Han hade uppgjort allt, hur det skulle vara under högtiden, bestämt julklapparne åt alla dem som voro i hans tjänst, och nu återstod endast själfva högtidsfirandet. Han undrade på hur det skulle bli och suckade vid tanken därpå. Han öppnade dörren till kontoret och ropade på Herman.

— Begär jag för mycket af dig, om jag ber dig stanna här hos oss på julafton?

— Jag hade allt tänkt bedja få vara hemma hos min mor och mina syskon då.

— Det tänkte jag äfven, men det blir så tomt för Thea och mig, om du går ifrån oss. Edith reser hem i morgon, och jag vill inte bjuda hit några främmande. Stanna hos oss, Herman, och du gör oss riktigt glada. Du kan ju vara hos de dina på juldagen sedan.

— Tycker farbror det blir tomt efter mig, så skall jag inte gå. Ture kommer hem från Upsala i morgon, och då blir det ändå högtidligt för mamma. Och så tror jag visst, att farbror Bredberg med fru kommer att vara där.

— Då kan du allt stanna hos oss. När du är med reda vi oss; eljes sitta vi här, flickan och jag, och fördjupa oss i minnen, så att hela högtiden blir ledsam och dyster. Inte heller vill jag vid julen gå bort från hemmet.

— Kan jag stanna hemma hos de mina hela juldagen?

— Ja, hela dagen. Jag tar Thea med mig och går bort till middagen, och då stanna vi borta äfven för kvällen.

— Då går det ju bra.

— Du blir således hos oss på julafton?

— Ja.

— Det var snällt. Hör du Herman, vi måste ha nytt biträde på kontoret vid torget igen. Åkerblad flyttar sin väg, han har fått en förmånligare anställning i en af grannstäderna. Om du känner någon yng-

ling som kunde passa, så låt mig veta det. Kanske kunde jag slippa annonsera. Det är inte alltid vid annonsering man får tag i sådana gossar som du.

— Om jag vågade rekommendera min bror Ernst. Han ämnar också egna sig åt kontorsgöromål, och nu vore tiden för honom att sluta skolan. Han är snart sexton år.

— Naturligtvis får han platsen. Det gick då lättare än allt annat.

Julaftonen kom. På eftermiddagen var Herman hemma hos modern en liten stund för att ändå få hälsa på något. Ture var hemkommen från Upsala för att stanna hemma öfver högtiden; han hade varit hemsjuk hela terminen. Det var ju den första han var borta från hemmet, och första tiden är alltid svårast. Nog blef det litet förstämning bland syskonen, när Herman talade om, att han skulle gå igen, men de läto trösta sig då de hörde, att de skulle få rå om honom hela följande dag i stället. Han yttrade ingenting om platsen för Ernst nu.

Hos grosshandlaren hade de julgran, och det en som var fin ändå. Supén var enkel, med lutfisk och gröt som seden är, och de tre funno det allra bäst så. Herman fick storslagna julklappar, och nog var han glad däråt, men mäst glad ändå öfver det förtroende och den vänskap grosshandlaren visade honom. Han hade köpt julklappar åt både Thea och grosshandlaren, hvilket gjorde dem glada.

— Vi skola väl ha litet andakt också. Vill du Herman läsa något för oss? frågade grosshandlaren.

— Ja, så innerligt gärna.

— Du gör det bäst af oss. Om jag vore sådan kristen som du, skulle jag göra det själf, men nu måste du tjänstgöra som kaplan åt oss.

— Gör denna högtid dubbelt skön genom att bli en god kristen då.

Grosshandlaren svarade ej, han suckade blott. Herman läste en del som lämpade sig för kvällen.

— Skola vi ha bön också?

— Ja, om du vill.

Herman böjde knä, grosshandlaren lutade hufvudet mot bordskanten, och Thea dolde ansiktet i händerna. Och Herman bad; bad om välsignelse och frid för dem alla tre och för hela världen; bad att Gud så måtte leda grosshandlarens och Theas steg, att de med fröjd finge möta makan och modern igen en gång i sälla andars hem; bad om att kärlekens och glädjens änglar måtte komma och städse förblifva i det trefna hemmet. Hjärtevarma voro också tacksamhetens offersuckar till Gud för visad godhet och nåd.

Då Herman steg upp låg liksom ett sken af frid öfver hans ansikte. Men grosshandlaren satt kvar i samma ställning, tyst, orörlig, försjunken i inre betraktelser, och Thea log och nickade mot den unge kontoristen. Herman trodde nästan, att grosshandlaren somnat, men han ville ändå ej störa honom genast, hvarför han stod tyst vid bordhörnet. Då reste sig herr Lindkrants plötsligt upp, slöt Herman i sin famn och kysste honom på pannan.

— Gud välsigne dig gosse. Jag tackar honom, för att du kom i mitt hus.

Han var tårögd, den gamle affärsmannen. Det försiggick någonting underligt i hans själ, något, som han ej riktigt förstod, men som han dock en gång skulle komma till klarhet med.

Juldagen var Herman hos mor och syskon. Ack så glada de voro öfver att ha honom där. Julklappar hade han sändt dem dagen förut, och nu fick familjen glädjas tillsammans.

— Åt dig Ernst har jag en annan julklapp, sade han och klappade brodern på hufvudet.

— Hvad då? Har du den med dig?

— Ja, på sätt och vis, ty den består bara i ord.

— Är det julklapp det?

— Var säker på det du. Om du är snäll, så får du vid nyåret plats på kontoret med. Du får hjälpa vår snälle farbror Bredberg med hans arbete. Nå, duger inte julklappen?

— Får jag börja på kontoret! Hurra, hurra! Det skall bli annat af det!

— Men du får vara flitig och skötsam.

— Precis som du.

— Måtte du bli det, sade modern.

— Hur har det då gått för vår unge student? frågade Herman.

— Jag har längtat hem så förfärligt, att jag inte kunde bärga mig utan att resa hem nu. Du blef väl inte ond på mig för det? Jag vet ju att det är kostsamt för dig; och hade inte båtarna gått, så hade jag naturligtvis inte kommit, men nu tyckte jag mig kunna våga det.

— Det var roligt att du kom. Är det svårt för dig vid universitetet?

— Åhnej, jag följer med utan någon möda. Hade jag råd, så blefve jag läkare med tiden; men nu vet jag inte riktigt, hvilken väg jag skall följa.

— Gå du den väg du känner dig kallad att gå, ty nu skall du få se att allt skall bli bra, sade Ernst hjärtligt. Hädanefter har du två bröder som kunna hjälpa dig, ty jag ämnar följa Hermans exempel.

— Tack skall du ha; men det räcker nog inte ändå.

— Det blir väl någon råd med den saken, sade Herman. Läs du så mycket du orkar. Tycker du dig ha mäst lust och kallelse för den mediciniska vägen så gå den. Med Guds hjälp skola vi väl få, hvad du behöfver för att komma igenom.

— Men Herman, du måste tänka litet på dig själf också. Du offrar alla dina inkomster för oss och tar ingenting för dig själf. Det är egensinnigt handladt af oss att mottaga allt detta, sade modern.

— Mamma lilla, gör mig inte ledsen på juldagen. Jag har det så bra jag kan önska, och jag spar allt ganska mycket, fast ingen vet det.

— Hvad skulle du då spara af?

— Min lön naturligtvis.

— Nej du, den går åt, det vet jag.

— Enligt mammas beräkning ja, men jag räknar på annat sätt. Mamma håller mig kär, barnen här äro ju så tacksamma mot mig, grosshandlaren visar mig den största välvilja och mina få vänner värdera mig. Sådana där skatter äro goda att ha, skall jag säga.

— Du gode, käre gosse; Gud vare lof att jag har dig. Om någon moders böner blifvit hörda, så nog är det mina.

TJUGUSJETTE KAPITLET.

Till klarhet med sig själfva.

Efter julen kom Edith Vestergrund åter in till staden för att stanna där ännu en liten tid. Hon tycktes vara ganska frisk för tillfället, men hon vågade ej tro på att det skulle vara så länge. Den sjukdom hon led af var lungsot, det visste hon fast ingen sagt henne det, hon kände det på sig, och hon var icke okunnig om att för denna lömska härjares tunga hand föllo offren tätt. Ännu hade icke sjukdomen fått riktig makt med henne, hon kunde vara med i sällskapslifvet, sof tämligen godt om nätterna och höll humöret uppe. Läkarne hade hvarken till henne eller någon annan sagt ett ord om beskaffenheten af hennes onda, och själf sade hon intet därom. Väl hände det att hon kände svåra smärtor, men hon bar dem modigt och tyst.

Vi minnes, att vid det samkväm, där Adolf Vestergrund framställt sitt frieri till Thea Lindkrants, hade ingen af de båda flickorna dansat. Genom umgänget med Herman hade de kommit till insikt om, att det var hvarken nyttigt eller rätt att deltaga i sådana nöjen, och när de icke kunde afslå inbjudningar som kommo, föresatte de sig dock att icke dansa.

Genom det dagliga umgänget blefvo de båda flickorna och Herman allt mera bekanta och förtroliga med hvarandra. Det var som hade de utgjort en liten älsklig syskongrupp, och dock voro de alls icke släkt med hvarandra. Flickorna förstodo icke själfva, hvilket mäktigt andligt inflytande Herman utöfvade på dem, men att de alltmera skapades om i sina hjärtan, det var en sanning. Glädtigheten vek icke bort från Thea fastän hon lärt sig att hvarje morgon och afton böja knä i sitt rum och bedja till Gud; och ljufheten hos Edith blef ej mindre därför, att hon oftare än förr höjde sin blick mot himlen, vemodigt drömmande om det land af idel ljus, där alla lifvets gåtor finna lösning.

Att äfven Herman skulle taga intryck af dem var helt naturligt. Han lärde sig mycket, som hör till god ton i sällskapslifvet, men därför blef han icke förändrad till sin själ. Hans lif var rent, hans själ obefläckad och hans innersta längtan var att lefva en kristens lif. Man behöfver visst icke lägga bort sin lefnadslust, därför att man är en kristen, man behöfver ej kasta sin intelligens åt sidan eller alltid gå och och se ledsen ut, ej heller är det nödvändigt att för kristendomens skull undvika människor, hvilkas åsikter icke harmoniera med ens religion, men man måste i

deras sällskap med lugn och tillförsikt visa, på hvilken sida man står. Detta hade Herman också fattat. Han lefde glad och verksam, om han också icke kunde visa någon uppsluppen munterhet, han var icke anlagd för det. Men ett vänligt ord och ett gladt leende hade han alltid för dem han umgicks med.

Det led mot våren, och de tre unga vännerna måste snart skiljas, ty Edith skulle nu återvända hem till Hållsta. Icke för det att hon längtade så mycket dit men det var mer gagneligt för hennes hälsa att vara på landet under sommaren.

— Vi komma att sakna dig mycket, sade Thea, då de en dag kommo att tala om resan.

— Men ni komma ut och hälsa på mig ofta, säg? Vägen ditut är så kort.

— Nog kommer jag ibland; få se om Herman följer med.

— Tror du att äfven han kommer att sakna mig? frågade Edith förtroligt — de sutto inne i Theas rum, där ingen hörde dem.

— Jag vet inte, svarade Thea kort.

Edith frågade icke mer. Hvadan denna förstämöfver dem båda? Hvarför kände de på en gång någonting så tungt och bittert i sina hjärtan, något, som de icke kunde anförtro hvarandra? Jo, genom Ediths förtroliga fråga och Theas korta svar hade de kommit att kasta en blick in i hvarandras hjärtan. De hade kommit underfund med, hvad mänsklig kärlek är, och de anade instinktmässigt, att föremålet för deras kärlek var Herman. Ja, de älskade honom båda, och därför kunde de ej heller tala med hvarandra om sin kärlek. Den kvällen snyftade Edith

bittert, där hon låg sömnlös och orolig på sin bädd, och Thea satt länge tankfull vid fönstret och såg upp mot den stjärnklara himmelen. Hur skulle nu allt gestalta sig för dem? Skulle de strida tyst med hvarandra om segern, eller skulle allt bli klart utan kif?

— Ske din heliga vilja, min Gud, hviskade Edith ödmjukt.

— Herre, hjälp mig handla ädelt, liksom han skulle göra, suckade Thea, då hon gick till hvila.

När de morgonen därpå möttes, voro de alls icke kyliga mot hvarandra. De pratade muntert och gladt och öfverlade om, hur de skulle ha det i dagar som stundade. Men om sina känslor, sin kärlek, nämnde de icke ett ord, det måste behållas tyst inom dem själfva.

— När kommer Edith att resa? frågade Herman vid frukostbordet.

— Jag stannar kvar ett par veckor till, svarade hon, ty då hinner det bli litet grönt tills jag kommer hem.

— Följer Herman med och hälsar på henne ute vid Hållsta? frågade Thea.

— Om jag får tillfälle och vet mig vara välkommen, så gör jag det gärna.

— Tid får du när du vill, min käre gosse, sade grosshandlaren.

— Och välkommen är Ni alltid, tillade Edith.

— Tusen tack; då kommer jag säkert dit, ty jag har hört sägas, att det är mycket vackert vid Hållsta.

— Har Ni aldrig sett det?

— Jo jag har åkt förbi där ett par gånger, men det har varit på vintern.

— Du skall få följa med mig utåt de där trakterna och jaga litet i sommar, om du vill, sade herr Lindkrants.

— Inte kan jag göra någon nytta vid jakt. Jag har visserligen affyrat några skott men aldrig försökt träffa något visst föremål. Jag blefve blott till hinder.

— Det är inte farligt; jag skall nog hjälpa dig komma i farten.

— Är det så stora djur som oxar, då tror jag allt jag kunde träffa.

— Låt bli att sikta på oxarne, då du kommer ut, eljes blir nöjet för dyrt.

Så skrattade de muntert åt det lilla skämtet, och Herman tänkte icke mera på jakten.

Och om ett par veckor skulle Edith skiljas från dem.

TJUGUSJUNDE KAPITLET.

Helig kärlek.

Thea hade gått bort i något ärende, grosshandlaren var ute hos en affärsvän, Edith hade varit upptagen af att lägga ner sina saker, ty dagen därpå skulle hon åka hem, och nu var hon trött, hvarför hon satt inne i sitt rum i ensamhet.

Kvällen var underbart vacker. Vårens ljusa himmel låg så klar öfver jorden, och solen kastade sitt guld i härliga stråleknippen öfver skog och sjö, innan hon drog sig undan till sin bädd af rosiga skyar vid västerrand.

Herman hade slutat arbetet på kontoret och var lämnad ensam i våningen, men vid supén skulle han ju träffa familjemedlemmarne igen. Han kände sig icke heller hågad att gå hem till modern, hvarför han slog sig ned i salongen och försökte läsa i en bok; men han hade för mycket att tänka på. I morgon

skulle således Edith resa. Nåja, hvad gjorde det. Inte behöfde han bekymra sig därom. Hon var den rika unga damen, han var den fattige arbetande mannen. Men ändå; — han kunde ej slita sin tanke ifrån henne. Hur han än kallt resonerade med sig själf om, att allt var som det borde om hon reste, så stod det dock hela tiden klart för honom, att hennes afresa komme att förorsaka honom mycken längtan, ty han — ja, nu insåg han det väl och mer än väl — han älskade henne. O, hvarför skulle han göra det! Hvarför hade hon någonsin kommit dit!

Han lade handen öfver ögonen och suckade. Var det då på detta sätt bitterheten i lifvet skulle möta honom igen, sedan han nu så länge sett det ljust och med lugn kämpat sig framåt? Var det en lönlös, hjärtetärande kärlek, som för honom skulle utgöra korset? Att hon brydde sig det ringaste om honom, vågade han aldrig ens drömma om. Icke heller ville han för någon och allra minst för henne hafva ett enda ord sagt om dessa känslor. Nej, han skulle försöka bära det alltsammans tyst, och djupt i hjärtat, om det också komme att plåga. Gud skulle gifva kraften.

Då hörde han lätta steg närma sig, och då han såg upp, stod hon själf i dörren midt framför honom.

— Är Edith hemma! utropade han, i det han sprang upp rodnande helt skarpt, ty han kom ihåg sina reflektioner från de nyss flydda minuterna.

— Jag skulle vilja fråga detsamma; är Herman hemma?

— Det föll mig in att sitta och drömma en stund.

— Då störde jag Er.

— Nej visst inte. Sitt ner, Edith. Glädjen att få råka Er här tar så snart slut för oss nu.

— Inte är väl det någon glädje.

— Jo, för mig är det en stor gjädje, och som Ni nog sett, är det så äfven för farbror och Thea.

— För mig har det varit mycket roligt här. Jag är så glad, att jag fått vara ibland eder. En sak är det särskildt, som jag vill tacka Herman för.

— Tacka mig!

— Ja, det har jag orsak till. När jag kom hit förra hösten, hade jag just icke mycken tanke på Gud, men nu har jag det. Då höll jag af mycket, som hör världen och synden till, men det har förbytts nu, och min kärlek sträcker sig mot himlen. Detta har jag Er att tacka för, ty genom Ert föredöme lärde Ni mig att bli en kristen. Tack Herman.

— Har verkligen mitt ringa sällskap kunnat leda Er tanke till Gud! O, då har jag varit nyttig i all min litenhet och ringhet. Vill Ni verkligen för alltid lefva en kristens lif?

— Det är mitt beslut, min föresats, och det är äfven hjärtats behof. Tror Herman att jag eljes brutit så helt med allt det som varit? Jag lade till och med bort att dansa, och det var mitt käraste nöje, men nu beder jag hellre till Gud.

— Allt detta är mycket godt, men är det månne det bästa, är det den rättaste kristendomen? Ni besluter Er för att lägga bort en del vanor, dem Ni tror vara synd, samt att handla så som Ni tror det vara Guds vilja; men ger då detta beslut i och för sig frid, då vi icke erfarit något mer?

— Nej, det gör det icke. Jag sade Herman, att han lärt mig älska Gud. När jag lärde mig det insåg jag att jag var en syndfull varelse, äfven om jag icke gjort något, som människorna kunde klandra mig för. Då förstod jag äfven, att jag behöfde något mera än mina egna beslut. Jag gick till Gud, bedjande om frid, och jag fick den äfven. Det är så jag blifvit en kristen.

— Då är Ni på rätt väg. Att bedja, tro och mottaga Guds kärlek, det är just hvad vi skola göra. Jag är mycket glad öfver detta. Men nu blir det ännu tyngre för mig att skiljas från Er, sedan jag vet, att Ni är en älskande och hoppfull kristen.

— Inte känner Herman det tungt?

Han rodnade igen.

— Jo, jag känner det tungt, Edith, det måste erkännas. När Ni nu blir där ute på landet, bed då ofta för mig, om Ni någon gång kommer ihåg mig.

— Jag har redan länge bedit för Herman.

— Tack, då var Ni snäll.

— Säg, Herman, var snäll och gif mig ett litet tänkespråk ur bibeln att komma ihåg, när jag inte mera är här, något, som jag kan ha nytta och tröst af. Jag fick ett af kyrkoherden, när jag konfirmerades, och det har varit mig till tröst många gånger.

— Jag skall söka upp ett.

Han gick bort till ett litet bord i ena hörnet, på hvilket en bibel låg samt slog upp den för att söka. Edith ställde sig bredvid honom. Då äfven hon böjde sig ned öfver boken, snuddade hennes hår vid hans panna, och en darrning flög igenom honom. Länge

sökte han, men till slut pekade han på ett ställe och sade:

— Detta tror jag passar.

— Lid äfven du som en god Jesu Kristi stridsman, läste Edith.

— Kunna vi göra det i alla lifvets skiften, så behålla vi segern intill det sista, sade Herman.

Hon fattade hans hand.

— Tack Herman för alla Edra goda lärdomar och för all den vänlighet Ni visat mig, medan jag varit här. Jag tackar Er nu, ty det går bäst, då ingen annan hör det.

— Edith!

Han skulle vara så lugn; han skulle för ingen och och allra minst för henne förråda sina känslor, men ack, hvem kan segra så öfver sig själf, att icke kärleken träder i dagen, när hela ens själ är fyld däraf? I hans utrop låg hela hans kärlek uttalad. Han förrådde sig så tydligt.

— Edith, upprepade han än en gång och tryckte hennes lilla hand, som han höll i sin.

Hvad skulle han säga mera? Och hon, hvad skulle hon gifva för svar på detta utrop? Hon kände hur hon darrade, hur hon bäfvade, och gärna hade hon sprungit sin väg, men hon kunde icke. Hon lät sin hand hvila kvar i hans och stod tyst, liksom bidande att han skulle säga något mer. Slutligen talade han också.

— Förlåt mig Edith, men jag kunde icke hjälpa att jag ropade Ert namn. Det är fåfängt försöka hyckla, äfven om det är i god mening både mot sig själf och andra. Jag skulle hyckla sådan köld och

så stort lugn, fastän min själ icke känner något däraf. Jag må lika gärna ärligt säga det då. Ni är en kristen och skall icke skämta därom eller håna mig därför. Jag älskar Er, Edith, älskar Er af hela mitt hjärta, och om jag också är endast en fattig tjänare, så hoppas jag att Ni icke känner Er förnärmad af min kärlek, ty att vara älskade gör oss icke sämre, äfven om kärleken kommer från de ringa och små. Naturligtvis

vet jag, att Ni icke bryr Er om hvilka känslor som bo i mitt bröst; men det skall bli min lycka att få bedja för Er, när jag går ensam genom lifvet. Förlåt mig nu, att jag så här biktat för Er.

Han släppte hennes hand och stod med nedböjdt hufvud framför henne. För första gången kände han fruktan, han vågade ej se upp i hennes ansikte, ty han väntade att i hennes blick få läsa förakt och vrede. Men då slingrades två mjuka armar om hans hals och en halft tårkväfd röst hviskade,

— Herman, jag är så lycklig, så lycklig.

Det var nära att han dignat ner, icke af kraftlöshet utan af förvåning och glädje.

— Edith, kom det åter öfver hans läppar men nu med en helt annan klang än förut.

— Herman, svarade hon.

— Är det dröm eller verklighet?

— Gud ske tack, det är verklighet; vi ha funnit hvarandra.

Han höll henne ömt sluten till sitt bröst, hans hand strök de ljusa lockarna på hennes hufvud, och han hviskade så många ord af sällhet.

Men så sköt han henne sakta ifrån sig, dock behållande hennes hand i sin.

— Kom, sade han, åter dragande henne med sig till det bord, där bibeln låg. Hon följde med, undrande hvad hans mening var.

— Må vi här tacka Gud för hans godhet, må vi prisa honom för hans nåd och bedja honom om välsignelse.

Herman knäböjde, och Edith följde hans exempel. Det är nog icke så ofta någon ung man tänker på detta sätt helga den kärlek han hyser för en kvinna; sällan är det, som två hjärtan sålunda lägga sin sak framför Gud i bön, då kärlekens första berusning ännu ej förgått. Dessa gjorde det dock, och de kände sig styrkta af bönen. Om Gud skall välsigna någon jordisk kärlek, så är det ovillkorligen den, öfver hvilken hans Ande och beskydd utbedes. Sedan nu bönen var förbi satte sig de båda unga ner för att samtala om sitt nya förhållande till hvarandra och hviska dessa ljufva ord, hvilka ofta nog äro tämligen inne-

hållslösa men oumbärliga för älskande. För Herman och Edith låg det dock så mycket allvar i det kommande att de med både sans och förstånd kunde rådgöra med hvarandra.

— Men min Edith, har du betänkt vår olika ställning? frågade Herman plötsligt.

— Älskade, sådant fråga vi ej efter. Låt mig utan hvarje sådan tanke fröjdas öfver vår kärlek, den korta tid jag har kvar.

— Hur menar du?

— Att vår kärlek för mig blir lifvets skönaste gåfva och den skatt jag tar med mig till himlen, samt att den för dig blir ett ljust ungdomsminne, som du glädes åt och med vemod tänker på i ålderns dagar; ty, min Herman, jag måste nog snart lämna dig.

— O nej nej, kärleken skall gifva dig lif igen. Din sjukdom är icke till döds. Du får icke dö ifrån mig.

— Så får du icke tala, Herman. Gud vill det.

— Nej, då är han icke barmhärtig. Gud är ju kärleksfull, och om han är det, så sliter han icke min brud ifrån mig, ty då förtviflar jag.

— Är detta min starke, lugne Herman, som med mod sträfvat så långt redan? Du får icke klandra Gud. Vi måste vara förståndiga och sansade midt i vår lycka. Jag vet, att döden sått sitt härjande utsäde i mitt bröst, och det växer, om också sakta; men det skall gå allt snabbare, och en dag gråter du vid din Ediths graf. Jag handlade kanske orätt, som icke förhöll mig kall och likgiltig gent emot dig ty, då hade du väl lidit till en början, därför att du trott dig försmådd af mig; men det hade gått öfver snart,

och du hade ej mera tänkt på den kalla flickan. Men ack, jag kunde ej offra min lycka så, kunde ej lägga mig själf så helt på offeraltaret, det hade varit för svårt. Jag är egoistisk ännu, därför lät jag dig veta om min kärlek. Låt mig binda dig med denna varma kärkek för den korta tid som är kvar för mig.

De hade satt sig i soffan, han drog henne till sig, och hon hvilade så nöjd och lycklig sitt hufvud mot hans bröst.

— Edith, om det är Guds vilja, så kan han rädda dig. Låtom oss icke tala om död och skilsmässa nu utan i stället låta hoppets och trons stjärnor brinna. Vår bön till Gud skall blifva om gemensam lycka och frid.

— Ja, vi lägga det i Guds hand. Må hans vilja ske med oss. Men under allt, hvad som än händer; Herman, må vi komma ihåg tänkespråket du gaf mig nyss.

— Ja Edith.

De kände sig så lyckliga båda. Nog sågo Guds änglar med glädje ner till dem, och nog var deras kärlek gillad af Herren själf; men ack, där stod på litet afstånd blott dödens ängel, skuggestalten med de sorgsna dragen, och han slipade redan lien, ty han hade sitt värf att fylla. Nog äro väl den ängelns drag sorgsna! Han måste så ofta se tårar och höra så mycken bitter klagan. Han måste gå och rycka bruden ur brudgummens armar för att bära hennes själ inom evighetens portar, han måste skörda och skörda igen, och det är icke alltid han är välkommen, när han sänker lien. Och dock — visst bär han leende mången själ från jorden. Hvarför? De hafva

tvagit sina kläder rena och gjort dem hvita i Lammets blod, och då är det ej så bittert att dö, ty tron ger lif i döden, hviskar om bättre hem bortom grafven och om saligt återseende i ljusa himlasalar. Därför såg han nog också både sorgsen och glad på dessa båda unga hjärtan; sorgsen, ty han måste skilja dem åt; glad ty han visste de gingo båda mot hemmet i höjd.

— Huru skola vi göra, frågade Herman, skola vi låta någon få veta om vår kärlek, eller är det bäst att behålla den i tysthet för oss själfva?

— Vi måste nog till en början hemlighålla den. Jag önskar det icke för min skull, men ändå, det är bättre för andra på det sättet.

— Som du vill, min älskade.

De hade så mycket att anförtro hvarandra under den korta stunden, och det var sol i deras blickar, fröjd i hvarje ord, änskönt en ängslande smärta ibland ville gripa in i deras hjärtan. Tiden flög bort så förfärande fort, och först när grosshandlarens röst hördes ute i matsalen, kommo de ihåg, hvar de voro. Herman reste sig och gick bort för att lägga ihop bibeln, som han lämnat öppen, och Edith lekte med en liten bok, som låg på bordet bredvid soffan.

— Jaså, sitta Ni här, sade herr Lindkrants, då han inträdde.

— Ja, svarade Herman och lade bibeln tillrätta, jag hade ingen lust att gå ut, och så kom Edith och höll mig sällskap.

— Jag blef ute litet längre är jag tänkte, ty det var ett och annat att ordna med, men det får jag tala med dig om sedan. Är inte Thea hemma än?

— Nej, hon blef också länge.

— Den stygga flickan. Vi få väl hitta på något sätt att hämnas.

— Farbror får inte tänka på hämnd så där.

— Jo du, man måste vara sträng här i lifvet, det har jag funnit ut.

— Då bör farbror hämnas i enlighet med det tänkespråk Herman nyss gaf mig såsom afskedsord, sade Edith.

— Gaf han dig tänkespråk? Hur lyder det då, du lilla bleka flicka?

— Lid äfven du, som en god Jesu Kristi stridsman.

— Men inte kan jag hämnas på någon efter en sådan regel.

— Genom att gifva så mycket mera kärlek, ifall farbror skulle bli förorättad någon gång. Att lida som en kristen är att älska till och med sina ovänner.

— Gud gifve jag kunde det, ty nog ville jag det gärna.

TJUGUÅTTONDE KAPITLET.

I falskspelarens klor.

Edith reste, utan att någon annan än Herman och hon hade en aning om deras kärlek, och ehuru hon fann det tungt att nu skiljas från sin vän, när hon så nyss funnit honom, var hon dock lycklig, ty hon ägde ju ändock hans kärlek och tro. Därtill visste hon ju äfven, att han snart skulle i Theas sällskap komma ut och hälsa på vid Hållsta. Äfven Herman var lycklig, men trots den ljufva känslan af att vara älskad, låg det dock i hans själ en tung farhåga, en ängslig oro för, att döden skulle rycka hans väna brud ifrån honom.

Tomt blef det i grosshandlarens hus efter henne, men det kunde inte hjälpas, det måste ju så vara. Grosshandlaren och Herman sutto vid sitt schackspel en stund om kvällarna, och Thea såg på och pratade med dem ett litet grand då och då, men hon var

rädd för att skingra deras tankar, så att de gjorde något orätt drag. Främmande kom det icke så ofta; grosshandlaren hade förloradt smaken för det mera allmänna sällskapslifvet och drog sig helt undan till sin egen lilla familjekrets. Det pratades redan om, att han höll på att bli läsare, och han lät människorna säga, hvad de ville i detta fall, icke anseende det mödan värdt att förklara något om sig själf. Mången förundrade sig öfver hans stora vänlighet mot Herman, men de som rätt kände den unge mannen voro ense om, att herr Lindkrants icke slösade sin vänskap på en ovärdig.

En af dem som hade mäst att anmärka både mot grosshandlaren och Herman var Adolf Vestergrund. Han kunde icke fördraga dessa, lika litet som han numera kunde tåla Thea. Det gick för honom allt lättare att försjunka i last och skuld. Visserligen var hans handelsrörelse lika god och liflig, som det tycktes, men i det hela voro dock förhållandena allt annat än ljusa. Skulderna växte, det blef svårt att kunna möta de löpande utgifterna, ty med den mäst häpnadsväckande tanklöshet förslösade han allt större summor på spel och dryckenskap. Till Hållsta åkte han ut en och annan gång, och för sin far försökte han alltid att i de mäst lysande färger måla sin affär och sina utsikter. Men ryktet om hans bragder bland såta vänner nådde omsider äfven faderns öron, och sedan var det slut på hans förtroende till sonen. Det skulle ej heller dröja så länge, innan det icke blott kom till öppen brytning mellan dem men till någonting ännu värre.

Det finns en viss klass af herrar, hvilka resa land och rike omkring och ha till syfte endast att bedraga andra människor. Bland sådana bedragare äro också de professionelle spelarne, hvilka oftast också äro falskspelare, skickliga i alla knep, och väl förtrogna med alla sätt, på hvilka det är möjligt plocka dem, som råkat i deras händer. Ibland äro de där herrarne eleganta och fina, så att de lyckas komma in i de bästa och finaste kretsar, och där lura de sina vänner på väldiga summor. I en sådan herres sällskap hade Adolf råkat.

En afton satt han i några vänners lag på krogen, muntert skämtande och drickande tappert. Vid bordet närmast intill deras satt en ensam herre, i väl vårdad dräkt och med förnäma later. Han skrattade tyst åt det muntra sällskapets ystra skämt och glam, och då en af ungherrarne såg detta, ropade han:

— Min herre, Ni sitter så ensam, och det kan inte vara roligt. Här är plats vid vårt bord för en gentleman till, om Ni har lust.

Den främmande bugade sig artigt och kom fram till dem.

— Mitt namn är Landerholm, disponent för den engelska firman Q. & L. i London. Jag har kommit till Norrland för att uppköpa skog för firmans räkning. Vi behöfva en hel del af den varan i England.

— Åh, Ni är i tjänst hos engelsmännen! Det var intressant, ropade vännerna, medan främlingen slog sig ner hos dem.

— Det är ganska trist i de norrländska småstäderna, sade den främmande.

— För en främling kan det väl synas så, men när man kommer in och blir bekant, får man snart en helt annan uppfattning om saken.

— Möjligt, min herre, men jag får icke tid att stanna länge nog för att bli bekant.

— Hur länge stannar Ni i staden?

— Omkring en vecka, förmodar jag, ifall jag under tiden hinner göra upp allt. Om tre veckor behöfver jag åter vara i London.

— Ni har då en hel vecka på Er. Under den tiden skola vi nog hinna med att visa Er, att det finns trefnad och nöje äfven i vår stad.

— Det smickrar mig att ha fått göra herrarnes bekantskap.

Ett väldigt pokulerande följde nu, och disponenten fick åtminstone se, att det fanns fördärfvad ungdom i staden och att man kunde supa där, ty flaska efter flaska tömdes, och så kommo korten fram. Den ena lasten har den andra i släptåg, det skall man snart finna, om man betraktar lifvet. Främlingen spelade med och förlorade. Han drog upp en diger plånbok som tycktes vara öfverfull af sedlar af hög valör. Det väckte naturligtvis förtroende hos de andra, och när han betalade sin spelskuld var det mer än en som med afund blickade på hans pängar.

— Ni borde inte bära så mycket pängar på Er, sade en löjtnant, som var med.

— Åh, det är endast fattiga trettiofem tusen kronor, och det är ju ingenting att tala om.

— Ni förfogar då öfver väldiga summor?

— Ja någorlunda. Jag har tio gånger så mycket med mig för skogsköp.

Han narrades, ty hans plånbok innehöll inte så mycket, och några mera pänningar än som voro i den, hade han inte.

— Er firma är då mycket stor?

— En af de största i England.

Det blef spel och dryckenskap kväll efter kväll i den nye vännens sällskap. Hade disponenten förlorat en kväll, så vann han en annan i stället, och nog lagade han så till, att någon summa gick till hans plånbok. Tredje kvällen förlorade Adolf flera hundra kronor. Då han ej hade kontanter med sig, måste han gifva revers.

— Jag tar ej gärna reverser med bara ett namn på; men tills i morgon kan det väl gå.

— Gäller min fars namn då? frågade Adolf stolt.

— Säkert. Det skulle gälla hos min firma till och med.

— Om jag i morgon icke har pängar med mig, skall Ni få en ny revers med min far som borgesman.

— Antages.

Adolf skref verkligen sin fars namn på en blankett, då han kom hem, och denna blankett stoppade han i sin plånbok, då han aftonen därpå begaf sig till sina vänner. Någon summa hade han ej tecknat ner, ty han förväntade att vinna igen åtminstone en del af det förut förlorade, och då skulle ju reversen i alla fall ändras något. Han vann också något litet till en början den dagen, och så gjorde ett par andra af stadsherrarne, och med förnäm likgiltighet räknade Landerholm upp en del sedlar till dem. Men sedan blef det hans tur. Sedelbundt efter sedelbundt försvann i hans ficka, men han var lika lugn, lika san-

sad i alla fall. Adolf blef förargad, blef hetsig och närvös ju längre det led; han satte upp allt större summor och — förlorade.

— Ni spelar som en afgrundsande, sade han till disponenten, och däri hade han nog rätt, ty säkerligen stå de, som hängifva sig åt sådant spel, i afgrunddens våld.

— Det är möjligt, men jag spelar rätt i alla fall, svarade den tilltalade.

De voro redan mycket orediga af det mycknа drickandet, och äfven disponenten låtsade vara bra nog ankommen, ehuru han druckit endast ett par glas.

— Nu spela vi bank om alla våra spelskulder i det här laget, ropade Adolf plötsligt. Det skall bli ett nöje det.

— Betänker Ni hvad det betyder? frågade Landerholm. Men som Ni vill, jag är färdig.

Flera af de öfriga blefvo med. Det skulle bli ett intressant spel nu.

— Nå, hur är det, vill Ni börja nu? frågade Adolf.

— Med största nöje, svarade han och blandade korten.

Med undransvärd skicklighet delade han sedan ut dessa så, att han fick dem han önskade, ty huru nya de än voro, hade han dock vissa märken att se på och kunde väl skilja mellan de olika korten. Det var en stund af riktig spänning ibland dem. Spelet tog sin början.

— Det här tar jag, sade en löjtnant och slängde ett kort på bordet.

— Nej du, nu är det min tur svarade Adolf.

— Och jag har äran taga alltsammans, inföll Landerholm lugnt, läggande sitt sista kort på bordet.

Förloradt! Det gällde tusenden. Nu måste reversen fram.

— Hur mycket är jag skyldig Er med allt? frågade Adolf.

— Jag skall se efter.

Disponenten tog fram sin anotationsbok och räknade efter.

— Tre tusen fyra hundra kronor, sade han sedan likgiltigt.

— Tre tusen fyra hundra, eftersade Adolf långsamt och darrande, under det ruset alltmera vek ifrån honom.

— Ni kan själf räkna efter.

— Behöfs inte; det är bra ändå.

Han fyllde i reversen och lämnade den. Litet afkylda och icke längre så förtjusta öfver bekantskapen med Landerholm gingo vännerna hem. Dagen därefter lyfte främlingen på banken den stora summan på Adolfs revers och försvann helt hastigt. Adolf kunde icke betala, när reversen förföll och bruks-patron Vestergrund underrättades.

— Hvad har du gjort, galne pojke! Tänker du ruinera mig? bröt han ut i häftig vrede.

— Jag var tvungen; det var ju en hedersskuld.

— Jag bryr mig sist om dina hederskulder, ty du har ingen heder i dig. Vet du, hvad det kunde kosta dig att förfalska din fars namn? Det kunde bringa dig på fästning.

— Om pappa inte har förbarmande med mig, så sänd mig dit.

— Du borde tagas i förvar för alltid, det är hvad jag tycker. Vore det inte för din mors och systers skull så läte jag dig allt gå också, men för denna gång skall jag ordna det. Dock är det nu sista gången. Aldrig mer, hör du det, aldrig mer räddar jag dig undan i ett dylikt fall. Hädanefter får du sköta dig själf råkar du illa ut genom dina handlingar, så får du stå ditt kast.

— Pappa behöfver inte frukta; jag skall taga mig i akt.

— Det gör du vackert. Nej du, nu känner jag dig för väl.

— Vi få se.

Fadern betalade och Adolf var lugn. Men tiden nalkades alltmer, då juden skulle ha sitt. Då blefve det värre än nu. Vid den tanken vändades Adolf. Men i rus, i utsväfningar och synd glömde han sina bekymmer.

TJUGUNIONDE KAPITLET.

En söndag på Hållsta.

Vet ni, barn, hvad vi skola göra i dag? frågade grosshandlare Lindkrants gladt, då han en solig söndagsmorgon kom ut i matsalen.

— Nej; har pappa tänkt ut något roligt? frågade Thea till svar.

— Om det blir så roligt vet jag inte, men vi få försöka vårt bästa. Jo, vi åka alla tre ut till Hållsta och hälsa på hos Vestergrunds.

— Herman böjde sig ned och tog upp sin lilla pännknif, som han tappat på golfvet, och därför märkte ingen glädjeblixten i hans öga och rodnaden på hans kind.

— O, så roligt det skall bli, pappa! utropade Thea.

— Du följer väl med oss, Herman?

— Med största nöje. Skola vi åka före middagen?

— Så snart vi bli i ordning efter frukosten. Jag vet, att vi äro välkomna till middag på Hållsta.

— Vill farbror, att jag säger till kusken genast?

— Ja var snäll och gör det.

Herman gick ut för att säga till om vagnen. O, så det jublade inom honom. Han skulle få tillbringa några lyckliga timmar i sin älskling sällskap.

Hästarne sprungo muntert på den hårda vägen. Gran och tall sände ut sin friska, balsamiska doft kring näjden, i höjden drillade lärkorna, från furuskogens högtidliga hvalf ljödo hundratals foglaröster, blommor nickade och doftade vid vägkanten och älfven lät på afstånd höra sitt brus, ehuru svagt. Hela naturen syntes så härlig och skön, och öfver allt detta hvälfde sig en klarblå, drömfull sommarhimmel. Naturens skönhet, harmonien i allt, lugnet, som hvilar öfver det hela en sådan där dag, inverkar välgörande på ett mottagligt människohjärta. Detta kände Herman också, då han nu under färden lät blicken glida öfver allt detta. Förut hade han varit så orolig, nu blef det så fridfullt och lugnt inom honom. Tanken följde blicken, och denna riktades uppåt mot himlen. O, tänkte Herman, hur god Gud ändå är, som skapat sin värld så skön för vår glädje.

Där syntes Hållsta skymta fram mellan träden redan. Det tog sig verkligen storslaget ut mellan furuskogen och älfven.

— O, den som finge framlefva hela sitt lif på en sådan där vacker stilla och fridfull plats! utropade Thea.

— Hur vet du då, att det är så fridfullt där? frågade fadern.

— Det syns väl genast. Känner icke pappa redan något af den frid, som ligger öfver allt här?

— Jo. jag känner nog något af hvad du åsyftar; men ser du, Thea, naturens prakt och storhet, hvilken fyller oss med bäfvande fridskänslor, det är en sak det, och Hållsta är någonting helt annat. Lika fridfullt som det tyckes dig här ute, lika stormigt kan det vara i deras hjärtan, som bo på den där vackra egendomen. Det beror icke blott på det yttre, huru vi känna oss till mods, det inre har lika stor del däri ja än större. För din del så känner du det mycket ljuft nu här ute, och det är för att du är så lugn och trygg i din själ; men hade du något, som oroade där inne, funnes det något, som tyngde ditt bröst, så skulle du ej så mycket gifva akt på naturens skönhet.

— Har pappa då någon anledning tro, att de som bo på Hållsta tyngas af sorger och oro?

— Det är inte så utan, skall jag säga. Tror du att en far eller mor utan smärta kan sitt barn vandra på en sådan väg, som den Adolf Vestergrund går? Och tror du, att föräldrarnas hjärtan kunna vara känslolösa, när de se sitt barn långsamt tyna bort och dö? Nu måste väl Vestergrunds sörja öfver båda dessa förhållanden, ty Adolf är en vild och lastfull man, och Edith tyckes mig redan dömd till grafven. Var viss om, du Thea, att det är nog icke alltid endast fridskänslor, som härska på Hållsta gård.

I Hermans bröst kändes det, som skulle hjärtat vilja krympa samman, då han hörde sin Ediths namn ställas i samband med lidandet och grafven. Han hade velat ropa högt af smärta, men nu måste han

sitta helt tyst och lugn. Ingen fick ana hvad han kände, att det var hans egen hjärtevän orden gällde.

— Stackars Edith, sade Thea, skall hon vara dömd att dö så ung.

— Det är flera än hon som dömes till det. Lungsoten är en svår härjare. Och ändå tror jag, att Vestergrunds kunna vara gladare öfver henne än öfver sonen, ty dör hon, så går hon god och ren till Gud, men Adolf drager en bittrare sorg öfver de stackars föräldrarna.

— Ega de blott hopp om att få återse Edith hos Gud, inföll Herman, som suttit tyst en lång stund, så ha de ej heller orsak att sörja så djupt att de förtvifla, ty det hoppet skänker oändlig tröst. Och Edith själf är alls icke rädd för att dö.

Det eleganta ekipaget svängde nu af från stora landsvägen och upp genom den lummiga allén till Hållsta.

— Nu äro vi framme. Se där står Edith på gården. Hon har känt igen oss redan.

Thea vinkade med näsduken åt sin väninna

— Få vi så rart främmande i dag! Hvad mamma och pappa skola bli glada.

Hon tog Thea i famn, och hon önskade, att hon fått göra detsamma med Herman, men det passade ju icke. Den handtryckning och den blick hon gaf honom tolkade dock alldeles klart hennes känslor.

Det blef verkligen glädje på Hållsta öfver att gästerna kommo.

— Jag går här och leds vid allting, och då är det roligt att få se någon främmande, sade bruks-patronen.

— Du tar allting för tungt, och det bör du ej göra, svarade Lindkrants.

— Finge vi bara behålla Edith, skulle jag inte klaga alls; men se på henne du bror. Blek som en lilja nära på och affallen redan, så att man knappast kan tro henne vara samma person som för ett par år sedan. Jag fruktar den kommande vintern.

— För all del låt henne inte ana dessa misstankar, det skulle göra henne sämre. Nog ser hon klenare ut än förr, men därför är väl inte allt hopp ute. Man kan vara sjuk och bli frisk igen.

— Fåfängt hopp. Hon tror icke ens själf att hon skall få lefva länge, och detta är det värsta. Eljes bruka lungsiktiga personer bibehålla hoppet i det längsta. Det är dock en tröst, att hon inte klagar. Hon är icke det minsta rädd för att dö.

— Då skall icke heller du sörja, när hon inte själf gör det.

— Kunde jag låta bli, vore det nog bra; men hur skall jag kunna annat.

— Vet du hvad det är, som borttagit Edith fruktan för döden?

— Riktigt säkert vet jag det inte, men jag tror det är religionen. Sedan hon kom från staden, har jag märkt, att hennes sinnelag är helt annorlunda än förr. Jag vet inte, hvad ni gjorde med flickan.

— Då skall jag tala om det för dig. Se på honom som står bredvid henne nu. Han är solstrålen hemma, ty det är han som lär oss se ljuset af Guds kärlek. Han lärde Edith att älska Gud, han har lärt Thea det, och jag önskar att äfven jag kunde komma därhän.

— Floden här är en spegelbild af, hvad en människosjäl bör vara, yttrade Herman efter en liten stunds tystnad.

— Hur kan den vara det? frågade Thea.

— Ser Ni inte, hur himlen speglar sig djupt där nere? Så böra också våra hjärtan afspegla Guds himmel. Detta kunna de göra väl, endast då de äro rena och lugna. Om stormen far fram öfver floden och upprör den, så blir spegelbilden dunkel, och smutsas vattnet, så skönjes ej bilden ren mera. Så med hjärtat. Låt världens stormar nå det, så att det blir oroligt där inne, och himlen synes där ej mer och när syndens orenhet finnes inom oss, huru skulle himlen då kunna vara klar? Floden och hjärtat äro hvarandra lika.

— Jag vet äfven en annan likhet mellan dem, sade Edith.

— Hvilken då?

— Se hur floden flyter. Han rör sig, han kan icke hvila. Men en vacker dag når han hafvet, flödar ut däri, och sedan hvilar han ut i ro. Gör icke hjärtat på samma sätt? Dess slag äro rörelsen framåt, det hvilar icke, men när det når hafvet, tidens gräns, då den sista vågen, det sista slaget hinner dit, så famnas det af Guds oändliga kärlekshaf och hvilar ut där så drömmande saligt. Är det icke så, Herman?

— Jo, den bilden var mycket skön. Kanske Thea vet någon annnan jämförelse, någon likhet, som hon observerat?

— Ja, när jag rätt tänker efter, så har jag det, fast den kanske icke är så vacker som de båda re-

dan framställda bilderna. Jag ser forsen där. Ofvanför den flyter floden lika lugnt som här för att plötsligt störta utför branten. Om dropparna hade mänskliga känslor, så skulle de kanske känna sig nästan förlorade, då de måste kasta sig utföre. Men så samlas de igen, lugnet och friden återkomma, och hafvet är närmare med hvilan. Så där är det med oss också. Vi vandra vår bana mellan utstakade stränder, vårt lif flyter lugnt och fridfullt till en tid, men så komma slitningar, brytningar, sorger och kval, och allt det där är som forsen. Vi tycka oss störtas utföre, vi vilja förtvifla, allt tyckes upplösas i kaos och förhärjelse, men åter blir det lugnt, forsen är passerad, och om vi också tycka oss hafva kommit djupare ned känna vi också med glädje, att vi äro närmare det oändliga kärlekshaf, som Edith nämnde. Och forsen skadade oss icke. Liksom floden här erhöll starkare fart genom forsen, så bringa bekymmerna oss snabbare till frälsarehjärtat. Men kanske är detta en vrångbild?

— Nej nej! ropade Edith och Herman på samma gång. Det var en skön och lärorik bild.

— De voro nu mycket nära forsen, och Herman höll båten stilla.

— Se hur dropparna bryta ljuset. O, så vackert det är, sade Thea.

— Så bryta tårarna på vår kind kärlekens ljus och låta oss se det i skönare färger, svarade Herman.

— Men det där sönderslitandet af floden ger mig en annan tanke, yttrade Edith, och jag skulle önska

att Herman ville förklara för mig, hvad jag ej förstår därför.

— Hvad är det då?

— Jo, floden är lik hela mänskligheten också, hvilken äfven går mot målet. Där komma ett par små vackra droppar seglande utföre. Forsen slungar den ena hastigt långt bort, och han försvinner. Den andra hindras af en blommas rot vid stranden och stannar en stund, men så följer också han med, han hinner upp den andra droppen, och åter fortsätta de färden tillsammans i sällskap, eller också ila de, för alltid skilda, mot sitt mål på olika stigar. På samma sätt går den ena vännen före den andra genom dödens brus, men på andra sidan hinna de hvarandra kanske igen. Tror Herman nu, att de vid sammanträffandet i evigheten skola känna igen hvarandra? Jag har kanske talat litet dunkelt, och jag gör det enklare, om jag direkt frågar: Skola vi känna igen hvarandra i himlen?

— Ack, så väl Herman förstod, hvad hon hade i sinnet, så väl han kände hennes tankar. Han besinnade sig litet innan han svarade, men så böjde han sig ut öfver relingen på båten och sade:

— Se ned i vattnet med, Edith.

Halft förundrad lydde hon honom, icke anande meningen.

— Kan Edith se mig genom vattnet?

— Ja ganska väl.

— Se nu upp igen och betrakta mig där jag sitter.

Hon gjorde det och log.

— Behöfver jag svara nu?

— Ack ja! utropade Thea, jag förstår inte Er mening.

Då läste Herman med allvarlig röst upp följande och det darrade fram en ljuf glädje i orden:

— Ty här se vi såsom genom en spegel på ett dunkelt sätt, med där ansikte mot ansikte.

— O, nu förstår jag det. En så god förklaring hade jag ej tänkt mig. Vi skola ej blott känna igen hvarandra, men vi skola se hvarandra klarare och förstå hvarandra bättre än här.

— Detta är min tro, Edith, och det är en skön tro för mig.

— Att man kan läsa så härligt och lära sig fatta så mycket ur naturens stora bok, sade Thea.

— I allt, som Gud gifvit oss i världen, är det meningen vi skola kunna läsa hans kärlek och hans vilja med oss, svarade Herman rörd.

— Skola vi gå upp på spången? frågade Edith.

— Ja, låt oss göra det.

De rodde till stranden, bundo båten och gingo sedan sakta uppför sluttningen.

— Hvilken skön dag!

— En Herrens dag i bästa mening, full af glädje och frid.

Edith såg ned i bruset, sedan de kommit upp och ställt sig på spången. Hon drömde tyst, hvarom visste blott hon själf. Men under det hon stod där, såg Herman huru hon nästan sjönk tillsammans liksom af smärta samt lutade sig framåt alltmera. Om han ej, så hastigt som nu skedde, gripit tag i henne

att Herman ville förklara för mig, hvad jag ej förstår därför.

— Hvad är det då?

— Jo, floden är lik hela mänskligheten ocksa, hvilken äfven går mot målet. Där komma ett par små vackra droppar seglande utföre. Forsen slungar den ena hastigt långt bort, och han försvinner. Den andra hindras af en blommas rot vid stranden och stannar en stund, men så följer också han med, han hinner upp den andra droppen, och åter fortsätta de färden tillsammans i sällskap, eller också ila de, för alltid skilda, mot sitt mål på olika stigar. På samma sätt går den ena vännen före den andra genom dödens brus, men på andra sidan hinna de hvarandra kanske igen. Tror Herman nu, att de vid sammanträffandet i evigheten skola känna igen hvarandra? Jag har kanske talat litet dunkelt, och jag gör det enklare, om jag direkt frågar: Skola vi känna igen hvarandra i himlen?

— Ack, så väl Herman förstod, hvad hon hade i sinnet, så väl han kände hennes tankar. Han besinnade sig litet innan han svarade, men så böjde han sig ut öfver relingen på båten och sade:

— Se ned i vattnet med, Edith.

Halft förundrad lydde hon honom, icke anande meningen.

— Kan Edith se mig genom vattnet?

— Ja ganska väl.

— Se nu upp igen och betrakta mig där jag sitter.

Hon gjorde det och log.

— Behöfver jag svara nu?

— Ack ja! utropade Thea, jag förstår inte Er mening.

Då läste Herman med allvarlig röst upp följande och det darrade fram en ljuf glädje i orden:

— Ty här se vi såsom genom en spegel på ett dunkelt sätt, med där ansikte mot ansikte.

— O, nu förstår jag det. En så god förklaring hade jag ej tänkt mig. Vi skola ej blott känna igen hvarandra, men vi skola se hvarandra klarare och förstå hvarandra bättre än här.

— Detta är min tro, Edith, och det är en skön tro för mig.

— Att man kan läsa så härligt och lära sig fatta så mycket ur naturens stora bok, sade Thea.

— I allt, som Gud gifvit oss i världen, är det meningen vi skola kunna läsa hans kärlek och hans vilja med oss, svarade Herman rörd.

— Skola vi gå upp på spången? frågade Edith.

— Ja, låt oss göra det.

De rodde till stranden, bundo båten och gingo sedan sakta uppför sluttningen.

— Hvilken skön dag!

— En Herrens dag i bästa mening, full af glädje och frid.

Edith såg ned i bruset, sedan de kommit upp och ställt sig på spången. Hon drömde tyst, hvarom visste blott hon själf. Men under det hon stod där, såg Herman huru hon nästan sjönk tillsammans liksom af smärta samt lutade sig framåt alltmera. Om han ej, så hastigt som nu skedde, gripit tag i henne

skulle hon hafva störtat ned i vattnet. Nu omslöts hon dock fast och kärleksfullt af Hermans armar.

— Jag blef så matt.

— Du höll på att falla ned.

— Det gjorde så ondt, svarade hon, förande handen till hjärtat, under det hon slöt ögonen.

Herman lyfte upp den darrande flickan och bar

henne mot stranden. Hon var icke medvetslös, men matt till det yttersta.

— Älskade, dyra Edith, hur är det med dig? hviskade han i hennes öra.

— När du är hos mig är allting så bra. Jag är mycket lycklig nu.

Hon tryckte sin kind närmare hans skuldra och

han slöt henne fastare till sitt hjärta. Thea gick före och märkte det icke, lika litet som hon hörde deras framhviskade ord. Sedan Edith suttit litet vid stranden kände hon sig starkare igen. Herman bjöd henne sin arm och förde henne ner till båten, hvarefter de rodde hem.

— Tala inte om hvad som hände vid spången, bad Edith, ty då bli pappa och mamma så ledsna.

De lofvade det. När de återkommo till Hållsta, slog Herman sig ned hos de gamle, hvilka sntto i trädgården, och Edith drog Thea med sig in i huset.

— Ack Edith, du är visst riktigt klen, sade Thea medlidsamt, då den förra lutade sig mot den mjuka kudden i soffan.

— Ja, jag blir så matt ibland, fast jag inte vill visa det. Min väg utmynnar nog snart i det stora hafvet.

— O nej, tro icke så! Måtte du få lefva länge än.

— Som Herren vill. I dag räddade Herman mitt lif. Hade han ej fått tag i mig, så hade jag fallit i forsen. Han är allt en innerligt snäll man.

— Ja, om du blott visste, så god han alltid är. Om han flyttade ifrån oss nu, vet jag inte hur det skulle gå med oss. Pappa sörjde väl ihjäl sig då, och jag med för rästen.

Edith såg hastigt upp. En alldeles ny tanke genomflög henne, och rodnade svagt.

— Din pappa värderar Herman högt?

— Alldeles som om han vore son i huset.

— Och du själf Thea?

Thea lutade sig förlägen ned mot sin sjuka väninna. Edith tyckte sig höra en liten snyftning.

— Hur är det, Thea.

— Jag vet inte, jag kan inte säga det.

— Kan du inte mera anförtro mig något. Är jag inte längre din bästa väninna?

— Jo, det är du men — — —.

— Käraste, jag förstår dig nog. Du älskar Herman, är det icke så?

— Du har sett rätt. Jag förmår ej att strida emot det. Man kan ju inte annat än älska honom. Men han får aldrig veta något därom. Du förråder mig väl inte? Han bryr sig nog inte om mig ändå.

— Lita på mig du.

Det blef blott dessa korta ord, liksom Edith varit alltför trött att tala mera. Hon låg en liten stund tyst och tankfull, med ögonen slutna. Först voro tankarna så tunga, hon ville nästan stöta Thea ifrån sig för hennes kärleks skull. Men efter hand ljusnade dragen, hon tycktes bli intagen af nya, helt olika känslor och resande sig upp, slog hon armarna om Theas hals och kysste henne.

— Gud gifve dig lycka Thea. Du blir Hermans maka en gång.

— Tror du verkligen!

— Jag känner det.

Hon var icke bitter, men sorgsen. Snart hade hon efter all sannolikhet gjort upp sin räkning med världen, och hon ville inte begära, att Herman skulle sörja henne för alltid. Han skulle i dess ställe lefva lycklig med Thea. Nu tänkte hon på forsen och

dess likhet med det mänskliga lifvet. När dropparna kastades genom dödens fors, då skulle hon vänta sin älskling där bortom, och de skulle en gång följas åt till Lammets tron. Ädla unga hjärta! Jesu kärlek hade gjort dig osjälfvisk och tanken på en snar hemförlofning gjorde dig så ljuf.

När gästerna från staden lämnade Hållsta, var det redan sent på kvällen, och endast Herman märkte Ediths sista afskedshälsning. Men när allt var tyst vid herregården, när alla gått till hvila och himlens stjärnor speglade sig i älfvens djupa, klara vatten, då låg Edith snyftande på sin bädd, då tog hjärtat ut sin rätt ändå. Det var i alla fall icke riktigt så lätt att säga farväl till all lifvets lycka redan vid så unga år.

— Käre dyre frälsare, gör det så lätt som möjligt för mig, bad hon, medan hon med sina varma tårar vätte hufvudkudden.

Och när hon slumrade in drömde hon om änglabud, bringande frid och ro. Och åter log den arma, log i drömmar i hoppet om evig lycka.

TRETTIONDE KAPITLET.

Slut på ett brottsligt lif.

Fosterbrodern låg åter förankrad ute på redden, och kapten satt nere i sin hytt i sällskap med Adolf Vestergrund.

— Det här var ändå ett utmärkt vin. Hvar har du lyckats komma åt det? frågade Adolf.

Sådant där kan du inte få på något annat ställe än i Spanien. Det är gammalt och fint, men så kostar det mig också tio kronor butäljen. Du får inte sådant vin hos många här i landet.

— Har du mycket af det?

— Nej, man har inte råd att hålla sig med så mycket af en så drybar vara, det är inte heller hvem som hälst, som får äran smaka på det, svarade kaptenen och slog askan af sin cigarr.

— Kunde du inte afstå ett dussin flaskor åt mig?

— Inte nu, men jag kunde kanske skaffa dig litet på nästa resa. Dock kostar det pängar.

— Har du hört mig klaga öfver att något varit för dyrt, då jag velat ha det?

— Nej, det har du då aldrig gjort så jag hört det, du är liberal, men du kan väl ändå nöja dig med hvad som finns att få här.

— Åhja, i vanliga fall kan jag nog det, men fram på vintern vill jag allt ha allra bästa sort vid ett tillfälle.

— Hvad skall det då bli af? Skall du gifta dig kanske?

— Inte så orätt gissadt.

— Har du fått reda på något passande subjekt då?

— Jo jo men, man får se ut det bästa som står att få. Jag behöfver att få mig ett hem, skriker farsgubben jämt om, och nu ämnar jag göra honom till viljes.

— Rik flicka?

— Ganska bra. En kvarts million, tänker jag.

— Gratulerar, gratulerar! Bara det inte går för dig, som det gick för mig i våras.

— Hur gick det då? Tänkte du gifta dig?

— Det är ju barnsligt ett tala om att man blifvit lurad, men du kan ändå få höra det. Jag vet inte hvad det kommer till, men i dag ångrar jag det sätt, på hvilket jag hämnades. Tror bestämt jag börjar bli gammal och barnslig. Jo, jag låg med skutan i Neapel, det var på långturen jag då gjorde. Naturligtvis var jag uppe i staden, och hvar man än kommer, träffar man alltid någon svensk. En kväll

hade jag slagit mig ner i trädgården vid ett värdshus för att i ensamhet dricka ett glas och höra på musiken. Jag tycker inte om att vara i sällskap med italienare, de äro ena falska krabater. Men hvad tror du jag plötsligt fick höra? Jo, det talades svenska vid närmaste bord. Jag vände genast på mig. Det var en herre och en dam, han, en lång, mager karl med fint utseende; hon, en någorlunda ungdomlig kvinna, som såg ut nästan som en skådespelerska.

— Tala aldrig med mig om sådana varelser, afbröt honom Adolf och slog handen i bordet.

— Hå hå, du har också din erfarenhet. Men lugna dig då med, att du ej är den ende olycklige. Nåväl, de voro svenskar, och jag gick genast till dem. Presentationen var snart gjord. Han hette Landerholm, disponent för firman Q. & L. i London.

— Du har träffat honom! Han spelade en gång ifrån mig flera tusen kronor.

— Han är sålunda bekant, fortsatte kaptnnen lugnt och drack litet vin. Nåja, roligt att någon mer än jag känner honom. Han lurade mig också. Damen var hans syster, och de voro i Italien för sitt nöjes skull. Det blef fästande af och snart voro vi goda vänner. Jag måste stanna i Neapel ett par veckor, ty jag väntade på en last, som jag inte kunde få genast. Hvarenda dag voro vi tillsammans, drucko, spelade och roade oss på bästa sätt. Fast jag är en gammal gnatig sjöman, har jag dock hjärtat kvar och jag råkar också någon gång längta att få mig ett hem. Den vackra Therese — — — .

— Therese, sade du! Det måtte väl aldrig vara hon!

— Hvilken hon? Landerholms syster menar du? Jo visst.

— Nej, den jag kände medan jag var i Stockholm.

— Möjligt nog. Men låt mig nu fortsätta. Jag tänkte mycket på henne och föreslog en dag, att vi skulle förena våra öden. Hon hade intet däremot. Att jag kände mig både stolt och lycklig, förstår du nog, ty hon var en treflig kvinna. Vi voro sedan tillsammans mera än förr, och jag besökte dem ofta på hotellet där de bodde. Så ville Landerholm spela med mig en kväll, och det var jag med om. Just samma dag hade jag uppburit en större summa pänningar, och jag hade dem alla med mig. Vi spelade och Therese bjöd oss på förfriskningar och dryckesvaror. Till en början vann jag litet, men sedan förlorade jag, tog upp min plånbok och betalte, hvarvid de ju sågo alla mina sedlar.

— Drick litet, så får du bättre tur, sade Therese och jag lydde förstås. Då blef jag på en gång så sömnig, att det var mig omöjligt hålla ögonen öppna, och jag somnade där jag satt på stolen. När jag vaknade igen var det full dager och jag var ensam. alla mina pängar voro borta, mitt guldur försvunnet, och mina vänner hade gjort sällskap. Jag var just i en skön belägenhet. Hvad hjälpte det, att jag svor och rasade som en galning, jag återfick ändå ingenting. Efter ett par dagar afseglade vi, och jag hade förlorat all lust att skaffa mig hustru. Sådant där förtager alla sådana tankar.

— Du råkade verkligen illa ut, men för mig

skall det gå bättre. Dina vänner lefde upp dina pängar som de förut lefvat upp mina.

— Nej du, de sluppo det. Jag tog igen dem.

Är det möjligt. Hur kunde du det?

— Som jag säger. Jag måste till Hamburg på hemresan. Till min förvåning fick jag där se Landerholm på gatan. Då ville jag naturligtvis försöka få igen mitt, men huru skulle det tillgå? Inte kunde jag springa på honom där, och att kalla polisen till hjälp hade varit lönlöst och hade blott vållat besvär. Jag gjorde hastigt upp min plan. Utan att själf bli sedd gick jag efter honom och utrönte hvar han bodde. När jag kom ombord kallade jag ner en af matroserna i min kajuta. Han var en fin och förståndig gosse, och jag delgaf honom hela förhållandet vetande att jag kunde lita på honom. Han klädde sig mycket snygg, fick ett par hundra kronor af mig och gick upp i staden. Enligt vår beräkning träffade han Landerholm och hans syster på hotellet och de kommo sig för med att spela. Gossen förlorade hälften af de pängar jag gifvit honom. Då klagade han öfver, att han hade så litet pängar med sig, eljes skulle han hafva fortsatt spelet och vunnit igen en del. Men då bjöd han dem, att om de ville följa med till hans hotell, supera tillsammans med honom och sedan forsätta spelet, så skulle det bli bättre takt däri. Denna krok nappade de på, och båda följde med. Helt oförmärkt förde han dem ner till strandvägen, där jag och ett par till lägo i försåt på en mörk plats bland träden. Matrosen hvisslade till litet då de voro midt framför oss. Det var signalen för oss att rusa fram.

— Vill du betala igen hvad du stal ifrån mig i Neapel? frågade jag. Han fick hastigt fram knifven och fröken ämnade rymma, men det båtade dem föga.

— Du kommer att få sofva i finkan i natt, om du inte gör som jag säger, hotade jag. Då vågade han ej sätta sig till motstånd, utan tog fram plånboken, hvilken jag bemäktigade mig hel och hållen trots hans protester. Allt det där tycker jag var rättvist, men hvad jag nu känner ånger öfver är, att jag lät gossarne doppa både Landerholm och hans syster i vattnet. Det var inte fint gjort, eller hvad tycker du?

— Jag har intet medlidande med dem. Nå, var plånboken värd hvad du förlorat?

— Tredubbelt. Han hade pängar i öfverflöd och falska papper i mängd också. Han kunde uppträda under sex olika namn, om han ville. Men det gick kanske inte så lätt sedan.

— Du har inte hört något vidare af dem efter den dagen?

— Nej inte alls. De fingo säkerligen nog af mig. Men här sitta vi och prata bort tiden, vi måste tänka på annat. Du har mycket varor med den här gången. Om jag kunde förstå, hvarför jag är så tung i sinnet.

— Det går öfver. Du tror således, att kvällen är lämplig?

— Fullkomligt. Du får hem hela ditt höstlager nu. Men pängar måste du skaffa innan jag reser igen.

— Du skall få dem. Du tar som vanligt hela risken på dig, om tullsnokarne komma?

— Det är afgjordt. Det kostar ju dig litet mera enligt den öfverkommelse, men det är din egen sak det där.

— Vi äro öfverens. Du finner vagnen i parken och tre män vänta vid långgrundet.

— De behöfde vara fyra i natt, men mina män äro starka.

De båda brottsliga männen tömde sina glas och gingo upp på däck. Adolf blef rodd till land, och kaptenen öppnade luckan till det hemliga rummet under hytten. Denna gång skulle han för Adolfs räkning smuggla in många och dyrbara varor och han gjorde sig redo.

Kvällen blef ganska mörk, men lugn och stilla. De mörka molnen förtogo, sommarhimmelns nattliga, dunkla ljus. Kaptenen på "Fosterbrodern" väntade nära nog till midnatt. Då blef det arbete af. Båten lastades och färden begynte. Det gick bra att börja med. Kaptenen var själf med ty lasten var mer än vanligt dyrbar. Då ljöd plötsligt ett rop:

— Stanna i lagens namn! och en tullkutter sköt fram ur dunklet.

— Ro för brinnande lifvet! ropade kaptenen.

— Det blef en kapprodd, som kunde hafva hedrat hvilken sportklubb som hälst, men huru vana sjömännen än voro vid årorna, blefvo de dock besegrade. Tullkuttern sköt framom dem, en båtshake fattade tag i båtens reling, och de voro fast. Kaptenen ville dock våga det yttersta, grep tag om båtshaken med båda händerna och ryckte den lös.

— Ro!

Men en annan hake hade redan sträckts ut, och det var omöjligt att komma undan.

— Gif eder, smugglare!

— Aldrig.

Åter ett försök att blifva fri, men nej, nu voro de redan vid tullkutterns sida. En tulltjänsteman hoppade ner i båten. Kaptenen var halfrusig och ville ännu försöka försvara den dyrbara lasten.

— Tillbaka, eller jag krossar skallen på Er! skrek han och höjde ett bräde öfver mannens hufvud.

— Inte så hetsig kapten, Vi bli nog sams.

Det hven till, när kaptenen måttade slaget, men snabb och öfvad tog tjänstemannen ett litet språng åt sidan, och då brädet icke träffade målet utan tomma luften, tog kaptenen öfverbalansen och föll på hufvudet i sjön.

— En man öfverbord! Rädda honom!

— Hvar är han? Det var kapten!

Ja, hvar fanns han? Jo, nu ropade han.

— Hitåt, hitåt!

Han hade dykt djupt och långt, och båten styrdes genast åt det håll, hvarifrån ropet kom. Men det var för sent. Trots sin stora skicklighet i simning sjönk dock kaptenen på "Fosterbrodern„ ned i det våta djupet. Om han fick kramp eller orsaken var någon annan, det fick man aldrig reda på. Han hade smugglat nog, nu hade han gått att mottaga lönen för sitt lastbara lif. Dystra öde! Att efter ett lif af synd och brott helt hastigt kallas fram för den evige, den högste domaren, det är väl det bittraste

man kan tänka sig. Ingen minut till bön och ånger, icke hinna blicka efter den minsta lilla strimma af hopp. Allför många glömma, att sådant kan hända hvem som hälst. Vi borde komma ihåg det och söka gemeskap med Gud i tid.

Båten blef nu tagen af tullmännen och fartyget undersöktes äfven, hvarvid mycket annat smugglingsgods påträffades.

Men den natten satt Adolf fåfängt väntande på sitt höstlager. När vagnen sent omsider kom var den tom, och orsaken var lätt nog att förstå. Morgonen därpå hörde Adolf om kaptenens död, och en rysning genomfor honom. Äfven de mäst fördärfvade och hårda frukta för döden och se någonting hemskt i den. Det är blott Kristi frid som förmår taga bort från människornas hjärtan fruktan för det sista, och denna frid kände Adolf alls icke till. Nu fruktade han desslikes nya obehag för det skedda, det blef honom allt mörkare på hans bana, och han undrade hur det i längden skulle gå.

TRETTIOFÖRSTA KAPITLET.

På jakt.

Det föreföll som hade kaptenens på "Fosterbrodern" död skrämt upp Adolf ganska mycket, ty han höll sig ordentligare till en tid. Han väntade att matroserna skulle omtala hans delaktighet i smuggleriet, och att hans bekanta skulle få reda på, hvad slags affärer han gjorde. Men det förblef tyst så länge. Kaptenens lik flöt upp efter en tid och blef behörigen begrafvet. Adolf var visst inte med på begrafningen, men han stod i butiksfönstret och såg på, när likvagnen körde förbi. Hvad var det för känslor, som då fingo makt med honom? Han blef i hast ytterst blek, och hela hans utseende vittnade om den största förfäran. Kanske var det en välbehöflig tanke på hans egen bortgång, som förskräckte honom. Men det fanns någonting annat som också gjorde honom förfärad. Fastän han lefde ett så

ytterst lättsinnigt och tanklöst lif, fastän han betedde sig så, som fruktade han intet, och trodde på intet var han dock vidskeplig nog att tro på spöken, och nu undrade han, om icke den drunknade kaptenens ande eller vålnad skulle oroa honom. Ack nej, så behöfde han ej frukta. Hvad döden tagit, ger han aldrig igen åt tiden, och de som gömts i grafvarna hvila där så stilla, så lugnt, till dess domsbasunerna ljuda, och rösten ljuder från högre ort, kallande alla till lif igen. Då först, Adolf Vestergrund, skall du möta din vän och bror igen, och i skolen båda svara för de handlingar, som af eder utfördes i tiden.

Nej, det dugde inte att tänka så där dumt, han måste lämna spöken och andar och Gud och evighet åt andra, själf skulle han skaka af sig tanken på allt som icke kunde vara honom till glädje och nytta. Han hade haft en gemen otur. Nu behöfde han ändå sända efter ett nytt höstlager, och hvarifrån skulle han taga pänningar?

— Det blir ingen annan råd, jag måste åka till Hållsta och bedja pappa om hjälp. Han måste hjälpa mig eljes är jag förlorad.

— Beslutet fullföljdes, han begaf sig på väg. Dagen var klar och skön. Redan var det sensommar med yppig grönska, hvilken snart skulle vissna igen. Inte hade Adolf Vestergrund sinne för naturens fägring; åhnej, han tänkte endast på sina affärer nu och de tålde verkligen att tänka på. I närheten af Hållsta gjorde vägen en svängning neråt älfven till. På andra stranden sutto två män på den mjuka mossan i furuskogen, som där sträckte sig nästan ända ner till vattnet.

— Ser du att jag fick dig med på jakt ändå, sade den ene af männen och gaf den andre ett vänligt slag på axeln.

— Men hvad har farbror för nytta af mig då? Jag har skjutit några hagelsvärmar i trädstammarna och skrämt bort villebrådet för farbror, det är allt.

— Nåja, om du inte gjort mera på det sättet, så har du ändå hållit mig sällskap, och det är mycket nog. Se där är det folk ute och åker på vägen till Hållsta.

— Om inte mina ögon bedraga mig, så är det unge herr Vestergrund, som begifver sig ut till far och mor.

— Då kan du vara säker på att han behöfver pängar. Nu bry vi oss inte om att göra som vi tänkte. Vi få dröja med vårt besök på Hållsta till en annan gång, ty när Adolf finns hemma är det säkerligen ingen trefnad där. Kom så gå vi uppåt skogen igen.

— Huru länge skola vi dröja ute?

— Jag tänkte vi skulle stanna till kvällen men nu göra vi väl bara ett slag omkring och begifva oss hem sedan.

— Låt oss då gå upp till forsen innan vi återvända. Jag tycker det är utomordentligt vackert där.

— Gärna det, hem hinna vi nog. Men vi gå inåt skogen i alla fall, då slippa de se oss från Hållsta, och kanske kunna vi till slut finna något villebråd. Det här var också en rolig jakt. Inte ett enda

djur. skjutet på hela dagen, och nu har hunden gått ifrån oss också.

— Den friska luften och behaget i skogen äro ändå värda en sådan här promenad.

— Man blir så förskräckligt hungrig af springandet öfver stenar och ljung.

— Vill farbror ha mat?

— Ja, tag upp hvad som är kvar i jaktväskan.

— Herman tog upp några smörgåsar, och grosshandlare Lindkrants lät sig väl smaka. De båda herrarne hade gått ut för att jaga, men det blef inte mycket af det, de gingo mäst och pratade om helt andra ting än det som hörde till jakten. Och hvad gjorde det för öfrigt om de kommo hem utan byte, de jagade ju blott för sitt nöjes skull.

När grosshandlaren stillat sin hunger, det var fjärde gången han under dagen anlitade matsäcken, ehuru han frukosterat hemma, innan de begåfvo sig af, gingo de ifrån älfven. De höllo sig i barrskogen och marscherade allt längre in för att taga en stor omväg och sedan komma ner till älfven igen vid forsen.

— Talte jag om för dig att Adolf Vestergrund var inblandad i den där smugglingshistorien?

— Nej. Var han det?

— Jo jo men, han har haft stora affärer med den nu drunknade kaptenen. Du skall få se, att Adolf gör sin far utfattig till sist.

— Men brukspatronen är mycket rik.

— Nog är han det, men äfven stora rikedomar kunna förstöras. Det hviskas äfven om förfalskning af brukspatronens namn på reverser och växlar.

— Kan det vara möjligt, att Adolf fallit så djupt!

— Han är en man utan heder. Om du visste så mycket om honom som jag vet, så sade du aldrig mer ett ord till hans fördel. Du skall få se att han slutar på ett olyckligt sätt

— Gud ske lof, att vi inte ha något att göra med honom.

— Det är verkligen värdt att tacka Gud för. Gamle Vestergrund sade mig den där söndagen vi voro där, att Adolf gör honom förfärligt mycket obehag och besvärligheter.

— Jag tyckte mig märka, att äfven bruks-patronen blifvit litet vekare till sinnes än förr.

— Det har han. Du skall veta, det inverkar nog på honom att se Edith sjuk och eländig, men hennes gudsfruktan drar honom med till det vekare.

— Stackars gamle man!

— Ja, stackars honom.

I detsamma fick grosshandlaran se en räf, och jaktlusten kom genast öfver honom.

— Den där skall då följa med oss hem i kväll.

Och så bar det af öfver stock och sten. Mickel traskade undan af alla krafter och jägarne efter. Då försvann räfven på en gång ur deras åsyn.

— Nu ha vi honom du Herman.

— Jag tycker vi förlorade honom alldeles nu.

— Nej, det behöfver du inte vara rädd för.

— Han har lya i stenhögen där borta. Där skola vi fånga herrn. Nu skall det bli en annan dans af för honom skall du få se.

— Hur tycker farbror vi skola kunna få honom ut därifrån?

— Genom att plocka undan stenarna.

— Vi kunna inte göra det.

— Försöka duger. Skynda dig nu.

Det blef ett styft arbete med stenhögen. men hur de plockade och refvo, så fingo de dock ingen mickel fast. Det började redan kvällas, då grosshandlaren utröttad kastade sig ned på marken. Hans händer, som voro ovana vid arbetet voro nu smutsiga och illa medfarna.

— Vi låta räfstackarn vara, och gå hem. Det var ett onödigt arbete, vi togo oss till.

— Sade jag inte det.

— Kom nu så gå vi nedåt älfven. Vi ha forsen midt för här.

De satte sig i rörelse, och snart sågo de älfvens vatten glittra fram mellan träden. Plötsligt grep Herman grosshandlaren i armen och nödgade honom att stanna.

— Hvad är det?

— Se dit!

Han pekade mot spången och grosshandlaren såg två män stå midt på densamma. Den ene hade armen lyftad liksom ville han slå till den andre.

— De få akta sig så att de inte falla i forsen.

— Det är brukspatronen och hans son.

TRETTIOANDRA KAPITLET.

Ett drama vid forsen.

Vi måste söka upp Adolf Vestergrund och följa honom en stund igen för att förstå den syn, som Herman och grosshandlaren blefvo vittne till, där de stodo dolda i skogskanten.

Adolf åkte hem till Hållsta. Det var icke så särdeles ofta han gjorde sig mödan till det, och alltsedan fadern betalat den med hans namn undertecknade och till falkspelaren gifna reversen, hade Adolf icke den ringaste lust att besöka de sina. Nu var det nöden, som dref honom hem. Han måste i någorlunda god tid göra allt klart med fadern, ty det var alls icke sagdt, att denne direkt samma dag kunde skaffa en så stor summa som femton tusen kronor, och därför var det bäst att nu gå åstad.

Så snart brukspatronen fick se sin son, förstod han att det gällde pängar, men det lönade icke mö-

dan att mera bedja honom, ty han betalade icke ut ett öre mera för sin utsväfvande och slösande herr son.

Edith var klen, så att hon orkade ej vara uppe mycket utan hade gått in i sitt rum för att hvila, men när hon hörde Adolfs röst, kom hon dock ut. Hon visste också mycket väl om sin brors laster, men ändå höll hon af honom, ehuru icke så som hon skulle hafva gjort, om han varit ordentlig.

— Kommer du hem så här midt i veckan? sade hon så gladt hon kunde.

— Tycker du kanske, att jag kommer för ofta?

— Nej, du kommer alldeles för sällan. Jag har många dagar önskat att du skulle komma, ty jag vill tala med dig.

— Om hvad då?

— Vill du gå med in till mig en liten stund, så kunna vi tala ostörda med hvarandra.

— Ja för all del.

— Han var icke alls så vänlig mot sin syster, som han bordt vara; han kunde icke tåla, att hon ibland var i sällskap med Herman, ty denne hade varit honom till stor förargelse; det var en åsikt, som unge herr Vestergrund icke kunde komma ifrån. Adolf visste ju om, att systern var sjuk och kanske icke kunde lefva så länge, men däröfver kände han visst icke någon sorg, ty vore hon borta, så blefve hela arfvet hans, och det hade han ingenting emot.

Då de nu satt sig inne i Ediths rum, sade hon till honom:

— Adolf, jag har en bön till dig, och du får inte bli ond på mig för den.

— Åh, sjung ut du; jag blir inte ond för småsaker.

— Det är ingen småskak utan tvärtom ganska mycket.

— Du går väl här nte i ensamheten och tänker på barnsligheter förstås.

— Nog är det möjligt, jag vill inte bestrida det; men jag tror inte att allt jag nu vill säga dig är barnsligheter.

— Nå!

— Har du sett hur pappa och mamma åldras? frågade hon.

— Naturligtvis. Det är väl ingenting underligt i det.

— Jo Adolf, de åldras alltför fort. Sorgen tär dem; och om det fortsätter som nu, så gå de snart ur tiden.

— Hvad i alla dagar ha de att sörja öfver? Går det någon nöd på dem? De ha pängar tillräckligt och för öfrigt allt de kunna önska sig.

— De sörja öfver dig, och många bittra tårar ha de gjutit, för att du lefver såsom du gör.

— Prat bara! Det är då alldeles onödiga tårar, ty jag gör ingenting, som jag kan klandras för.

— Du dricker, spelar och är med ibland en hop lättsinniga män, hvilka icke sky några laster. Du förstör icke blott kropp och själ för dig själf utan äfven allas vår heder och vårt goda namn inför ärligt folk.

— Är det blott för att säga mig sådant där, som du bad mig gå in hit, så kan du gärna sluta genast. Jag vet nog hvad jag gör, och du behöfver inte bekymra dig.

— Vänta litet, Adolf, gå inte än. Kanske behöfver du inte så länge besväras af din syster. Min tid synes ej kunna bli så mycket längre, och därför ville jag taga tillfället i akt och tala med dig nu.

Han häjdade sig litet och satte sig igen.

— Hvad jag ville bedja dig om, fortsatte Edith, är att du öfvergifver de dåliga sällskaperna och tar litet mera hänsyn till pappa och mamma.

— Jag har inte brustit i vördnad för dem, och mitt sällskap utgöres inte af några dåliga personer.

— Du glömmer alldeles för ofta bort att komma hit. Om du oftare vore här, så vore du också oftare ifrån ditt sällskap i staden, och om du visade mera intresse för våra föräldrar, så gladde du dem mycket.

— Tror du kanske, att jag skulle gå och pjunka som en flicka? Nej du, det gör jag aldrig.

— Adolf, jag har så länge bedit till Gud om din räddning. Skall jag kanske få bedja förgäfves? Blif god och snäll och gör ditt bästa, och du skall få se, att du själf blir mycket lyckligare på det sättet.

— Åhå, det är läsaregriller, nu förstår jag det. Du var för mycket i den där dumme Brodins sällskap i vintras.

— Jag önskar du vore lika klok som han.

— Adjö med dig; jag har inte tid att sitta och prata dumheter.

Nu kunde hon ej längre hålla honom kvar; han var redan utom dörren, och Edith brast i tårar.

— O, han går förlorad! snyftade hon.

Men Adolf sökte upp sin far.

— Jag vill tala med pappa litet.

— Då kan du ju följa med nu. Jag tänkte taga mig en promenad, och du kan ganska väl under vägen säga mig, hvad du har på hjärtat.

— Det går mycket bra på det sättet.

Han tog sin hatt och följde fadern. Till en början sade de ingenting, hvar och en syntes vara upptagen af sina egna tankar. Solen lutade till nedgång redan, och kvällen lofvade bli ovanligt skön.

— Hvad var det du hade att säga mig? frågade brukspatronen tvärt.

— Det är några små affärer jag har att tala om.

— Bara de äro goda kan du mycket väl göra det.

— Åhja, för somliga äro de nog det, men för mig äro de så lagom roliga.

— Det var tråkigt för dig. Är det din handel som inte går bra längre?

— Äfven det. På sista tiden ha inkomsterna varit klena.

— Och ändå har du smugglat och genom detta fula bedrägeri skaffat dig större inkomst på varorna.

— Jaså, de ha skvallrat för pappa också. Nåväl jag erkänner att jag smugglat litet, men sista gången gick det så illa, att det blef stor förlust för mig.

— Det borde gå illa för alla, som på brottsligt sätt försöka skaffa sig extra inkomster.

— Börja nu inte med moralpredikningar, sådana har Edith hållit för mig redan, och det kan vara nog.

— Af sanningen kan man aldrig få höra för mycket, och Edith vet nog hvad hon säger.

— Ibland så vet hon det. Men hör på mig nu, pappa. Jag behöfver hjälp för att komma ur en svår knipa.

— Om det är fråga om pänningar så behöfver du inte säga mer, utan gå i stället till nogon af hvilken du kan hoppas bli hjälpt ur förlägenheten. Nog vet du, att jag inte mera kan stå dig till tjänst i det fallet.

— Den här gången finns det ingen annan än pappa som kan hjälpa mig. Får jag inte hjälp, så är jag förlorad.

— I så fall är det illa ställdt för dig, ty jag har gjort hvad jag tänker göra för din skuld.

— Pappa kan inte vara så hjärtlös. Låt mig tala om hela förhållandet, och pappa skall sedan lätt förstå, att han nu måste bistå mig.

— Du kan ju tala om dåligheterna ty jag anar att det är sådana; men hvad tvånget beträffar så misstager du dig. Jag ger dig inte ett öre. Om det finns något kvar då jag dör, så må du taga din del, men nu får du sannerligen ingenting.

Adolf bet sig i läppen men gjorde ingen invändning mot faderns ord. I stället omtalade han hela den osminkade sanningen om sina affärer med juden Simon, och huru denne snart skulle komma och begära att få sitt. Nu gick det ej för sig att ljuga, men Adolf skyllde på, att han den tiden var så ung, samt att Therese förfalskat reversen för honom.

Under denna något långa berättelse hade de kommit fram till forsen, och Adolf vek oafsiktligt in på den stig som ledde till spången. Just som de hunnit till spången hade den unge mannen nått slutet på sin berättelse.

— Och nu måste pappa hjälpa mig, om inte hela min framtid skall bli förstörd, tillade han.

— Aldrig! Jag är ledsen öfver att jag någonsin hjälpt dig, ty du är mycket sämre än jag tänkte. Du är ju en fullfjädrad brottsling, som under flera år fortsatt att utöfva dina onda gärningar. Nu må du rädda dig bäst du vill, men jag gör det inte.

Han gick harmsen ut på spången och ställde sig där. Under honom dånade forsen, kastande sitt skum i vackra kaskader högt upp i luften. Då fick en djäfvulsk tanke makt med Adolf. Äfven han gick ut på spången.

— Hjälp mig nu pappa, och jag skall aldrig mera återkomma med begäran om pängar.

— Så har du sagt flera gånger förut, och ändå är du här nu. Jag gör det inte på några villkor.

— Då har jag inte heller mera än två utvägar att välja på; antingen måste jag gå i fängelse eller dö.

— Ja illa ser det ut för dig. Men såsom du ställt dig, så är det ditt eget fel.

— Och pappa har sagt sitt sista ord.

— Mitt sista.

— Så farväl då! I forsen kan jag finna den hjälp jag behöfver.

Han höjde armarna och låtsade taga ett steg mot forsen. Det var just då grosshandlare Lindkrants och Herman fingo syn på dem. Men Adolf ämnade visst icke störta sig i vattnet, därtill var han alltför feg. Fadern stod orörlig. Han kände sonen för väl för att frukta, att denne skulle döda sig sig själf. Adolf lät armarna sjunka och vände sig åter mot den gamle.

— Jag ber för sista gången: hjälp mig! För att rädda vårt namns anseende, hjälp mig!

— Nej.

— Adolf fattade honom hårdt om armen och sade med hetsig röst:

— Så står Ni då i ansvar för mitt lif. Farväl.

— Släpp mig, du gör illa min arm. Här är ej platsen att spela komedi.

Brukspatronen ryckte sig lös och kom att stå alldeles på kanten af spången. Då, liksom af en hän-

delse, knuffade Adolf till honom med armbågen, och det så hårdt, att han störtade baklänges ned i den brusande forsen. Adolf hade först noga sett sig omkring, att ingen var i närheten. Det hade just varit hans mening att gå tillväga på detta sätt. Ett hemskt skrik ljöd från den fallande, och det tycktes finna genljud i Adolfs hjärta, på samma gång som det ekade tillbaka från skogen;

— Fadermördare!

Forsen slöt sig omkring den olycklige, famnande honom så hårdt och fast, och så hvirflade han utföre mellan kantiga, nötta klippor och stenar, dragande sitt offer med sig. Adolf stod stel af fasa utan att kunna röra sig eller gifva ett ljud ifrån sig.

Då ilade en man fram ur skogen med så snabba steg som en hinds, och efter honom följde en annan något saktare. Brukspatronen syntes öfver vattnet i den starka strömmen strax nedom forsen. Han hade, trots den häftiga färden, ej ännu alldeles förlorat medvetandet, men han syntes dock vara maktlös och skulle inom kort sjunka i djupet. Herman — ty det var han som skyndade fram ur skogen — betänkte sig ej ett ögonblick utan sprang ned i vattnet. Han var en kraftig simmare, och med starka, säkra och snabba simtag närmade han sig den nödställde.

— Akta ditt eget lif! ropade grosshandlaren förskräckt.

Det hörde han ej på. Närmare och närmare kom han; ett par simtag till, och han skulle vara hos den drunknande. Då sjönk brukspatronen, just som Herman sträckte ut handen emot honom. Ett simtag till, en lång dykning, och han kom upp litet längre bort, men då höll han en medvetslös kropp med sin starka, fasta hand. Han lät sig föras med strömmen, närmande sig under tiden sakta mot stranden åt det håll där Hållsta låg. Grosshandlaren sprang öfver spången, förbi den orörlige Adolf, hvilken han knappt låtsade se, och så var han Herman till mötes på den andra stranden.

— Drag upp honom, farbror, jag är trött.

— Nu har jag honom fast. Når du inte botten där?

— Nej, det är alldeles tvärdjupt här. Jag simmar litet längre ner, så snart vi ha brukspatronen på det torra.

Grosshandlaren drog och Herman sköt på, och ändtligen lyckades de få den sanslöse herr Vestergrund upp ur vattnet. För Herman var det sedan ganska lätt att taga sig upp.

— Vill farbror springa ner till Hållsta och begära hjälp, så rullar jag honom under tiden. Han har nog mycket vatten i sig. Men farbror får vara försiktig, så att han inte skrämmer fruntimmerna fördärfvade. Säg blott att han fallit i vattnet, och att det ej är någon fara.

— Jag skall skynda mig, allt hvad mina gamla ben förmå.

Herman lyfte först upp brukspatronen, så att vattnet skulle rinna ur honom; sedan började han rulla honom af och an i gräset. Om det varit endast vattnet, som tagit medvetandet från den arme, så hade det nog gått fortare att återkalla honom till lif, men han hade äfven slagit sig mot stenarne i forsen, och detta förvärrade saken. Men när grosshandlare Lindkrants återkom i sällskap med fru Vestergrund och ett par drängar, började de första lifstecknen visa sig.

— O min make, han är död! ropade fru Vestergrund och kastade sig ned bredvid honom.

— Nej, Gud vare lof han lefver. Var inte alls ängslig, tröstade Herman och fortsatte sitt arbete.

— Ack, hvilken förfärlig olycka!

Brukspatronen slog upp ögonen i detsamma.

— Fadermördare, mumlade han sakta.

— Tyst, hviskade Herman i hans öra.

Snart var han åter vid full sans och blef af de starka drängarne buren på en bår till Hållsta.

— Du är genomvåt, du förkyler dig gosse, sade grosshandlaren till Herman.

— Det är inte farligt, jag blef varm af arbetet, och för öfrigt så håller promenaden faran borta.

— Men hvart tog han vägen? Såg du hvart Adolf gick?

— Jag har knappast kommit ihåg honom förrän nu.

De sågo sig om. På spången var han icke mer. Så snart de hunnit till Hållsta fördes brukspatronen i säng, och fru Vestergrund ville sända efter läkaren.

— Nej gör inte det. Jag känner mig ganska kry, och i morgon är jag bra igen.

Herman fick låna torra kläder ur brukspatronens garderob, och ehuru de ej passade honom, dugde de dock ganska väl, medan han åkte hem till staden.

Fru Vestergrund ville fråga något om Adolf, och grosshandlaren vinkade åt henne att följa med in i ett annat rum. Då de kommit dit sade han:

— Fråga ingenting om honom nu. Låtsas som trodde Ni, att han återvändt till staden. Om ett par dagar kommer jag åter ut, och då få vi tala mera om den saken.

— Men säg hur menar Ni? Jag förstår inte riktigt.

— Så mycket bättre. Var nu lugn, ty det behöfs för Er mans skull. Gör honom alls inga frågor om olyckan, Ni får veta om den sedan. Han behöfver nu vara fullkomligt lugn. Synes han bli sjuk så sänd efter doktorn i morgon bittida och gif mig då ett bud på samma gång.

Herman hade emellertid sammanträffat med Edith. Då fru Vestergrund och grosshandlaren återkommo till det rum, där brukspatronen låg, gick Herman ut, och Edith följde honom. Han gaf henne ungefär samma föreskrifter som grosshandlaren gifvit hennes mor.

— Älskade Herman, drog du upp pappa ur vattnet?

— Ja min älskling, jag kom just i tid för att göra det. Tala nu ej mera om olyckan. Du får i dag ursäkta mig för kostymens skull; det skall bli bättre en annan gång.

Hon kastade sig i hans famn och kysste honom. Nu hade hon ej brytt sig om hvem som kommit.

— Min bleka, fagra lilja, hviskade Herman, tryckande henne till sitt bröst.

— Tack min Herman, för att du räddade pappa. Jag har endast min kärlek att gifva dig till lön.

— Är icke detta nog då?

— Kanske. Nu kommer du ju snart hit igen, gör du inte det?

— Om jag får så följer jag med farbror Lindkrants, då han åker ut.

— Ack ja, gör det! Jag skall vänta och längta.

De fingo ej dröja ensamma längre utan gingo in till de öfriga. Brukspatronens ekipage väntade nu

utanför; stadsborna skulle hem, och det var redan sent.

— Välkommen igen snart, sade fru Vestergrund, och Ediths blick sade detsamma till Herman. Bruks-patronen hade somnat, han var alldeles utmattad.

— Det var allt en bra besynnerlig afslutning på jakten, du Herman, sade grosshandlaren under vägen hem.

— En lyckligare jakt gör man sällan.

— I stället för att döda när du jagar, räddar du varelser åt lifvet. Du är en modig gosse.

— Inte modigare än farbror skulle ha visat sig, om farbror varit ung.

— Hvem vet. Men ser du på maken, nu glömde vi bössorna och jaktväskan i skogen.

— Vi få säga till kusken, så hämtar någon från Hållsta alltsammans i morgon. Det ligger nog kvar vid stranden.

— Men hvad blef det af brottslingen?

— Jag vet inte. Men må Gud förbarma sig öfver honom nu. Syndens väg bär djupt ned. Det är i sanning skönt att känna, att man är en kristen.

Grosshandlaren suckade och teg. Snart voro de hemma.

TRETTIOTREDJE KAPITLET.

Förklaringar.

Det var ingen fara med brukspatron Vestergrund, ty när han morgonen efter det dystra uppträdet vid forsen vaknade, kunde han stiga upp, och det enda obehag han kände var en viss ömhet efter de många stötar han fått mot stenarna i forsen. Han var dock ovanligt allvarlig och sluten, hade blott få ord att säga och ville icke svara på en enda fråga angående olyckan, och lika litet ville han säga något om Adolf. När det led frampå dagen tillsade han om vagnen, ty qen ville åka till staden.

— Snälla du, vänta med det tills i morgon, du är inte nog stark ännu, bad hustrun.

— Jag måste träffa Lindkrants.

— Han lofvade komma hit, så snart vi sände bud. Kusken kan fara efter honom.

— Nåväl, då får han åka vid middagstiden. Han bör bedja herr Brodin följa med också.

Grosshandlaren och Herman kommo så snart budet gafs, de voro båda två benägna att få höra hur allt aflupit.

— Jag är glad öfver att du är uppe igen käre bror, sade Lindkrants. Du slapp undan mycket billigare än jag fruktade du skulle göra.

— Om jag aldrig förr trott på Guds nåd, så tror jag likväl nu. Jag hade själf intet hopp om att slippa ifrån med lifvet, det är visst och sannt.

— Herman är en säker simmare.

— Brukspatronen fattade Hermans hand.

— Hjärtligt tack herr Brodin, sade han. Ni är en djärf och modig man. Ni satte Ert lif på spel för att rädda mitt. Äfven om jag ej för min egen del känner lifvet vara så mycket värdt så är jag jag dock glad för min hustrus och Ediths skull, att jag kom upp. Men jag tror nästan att jag varit lika nöjd med att få dö.

— Se så käre bror, nu får du inte betrakta lifvet så mörkt.

— Sågo ni båda hur det skedde?

— Ja vi sågo det.

— Herre Gud, att obarmhärtigt störtas ned af sitt eget barn! Är det inte förfärligt?

— Var inte pojken riktigt klok?

— Jo för all del. Vi hade just talat om affärer och kommo inte öfverens. Han hotade att själf hoppa i forsen, om jag icke hjälpte honom, och då jag likväl vägrade skuffade han ner mig.

— Har han fortfarande trassliga affärer?

— Jag hoppas jag kan lita på eder tystlåtenhet? Ja, jag kan det. Han har begått dårskaper och behöfde mycket pängar, men jag ville inte hjälpa honom mera, han förstör allt han får.

— Hvad ämnar du göra med honom nu?

Brukspatronen lutade hufvudet i händerna och grät.

— Ja, hvad skall man göra med en fadermördare? Jag vill inte veta af honom mera, jag har ingen son. De få taga reda på honom bäst de vilja.

— Har han inte återkommit hit?

— Nej jag vet inte hvar han är.

— Han återkommer nog, och då får du göra upp det hela med honom och därefter låta honom gå. Nu är det bäst du kallar in din hustru och dotter, så få vi på det mäst skonsamma sätt tala om sanningen för dem.

— De bli förtviflade liksom jag.

— Du får inte visa dig förtviflad nu, ty se de dig vara det, så betviflar jag alls inte att äfven de bli det. Var lugn och sansad och kom ihåg att Edith är klen.

— Jag skall försöka.

När fru Vestergrund och Edith kommo in, fingo de veta hela händelsen, men grosshandlaren försökte vara så mild han kunde.

— Det var kanhända ändå af våda det skedde.

— Nej vi få inte narras för dem, sade brukspatronen. Han skuffade ner mig. Men vi få glömma honom. Jag har ingen son nu, jag har blott min dotter kvar, hon får trösta oss gamla.

— Hon har lärt mycket af Herman, och då vet jag hon är god och gör allt hon kan, svarade grosshandlaren.

— Och jag har lärt mig af henne, ty jag har börjat att söka Gud nu. Länge glömde jag honom, men nu skall jag icke hvila, förrän jag funnit honom.

— Däri gör du fullkomligt rätt. Jag tror vi böra söka honom.

— Hvar är Adolf? frågade fru Vestergrund, som satt helt blek bredvid sin make.

— Det veta vi inte. Jag bryr mig ej heller därom. Vi skola icke vidare nämna hans namn här; han är ej värd att nämnas. Kommer han tillbaka så öppnas här ingen dörr för honom.

De stackars kvinnorna gräto.

— Gråt inte, Edith, det bryter Er kraft, sade Herman vekt. Ni måste taga detta slag med lugn, vetande att Gud blott pröfvar, utan att därför förskjuta.

Då kunde Edith icke behärska sig längre; hon kastade sig till vännens bröst för att få gråta ut där.

— O Herman, rädda Adolf, om det finns någon möjlighet!

— Var trygg vännen min, jag skall göra mitt bästa, om vi åter få reda på honom. Sansa dig nu.

De tre gamla hade med ytterlig förvåning sett Edith luta sig intill Herman, och nu måste en förklaring följa. Det var icke heller svårt för Herman att förklara det hela, och brukspatronen hade ingenting emot att få kalla den unge mannen sin son. Hans fattigdom gjorde ingenting till saken; det hade varit orätt att bedöma en persons värde efter hans rikedom,

menade den gamle. Det blef lycka för de båda unga midt i sorgen. Men grosshandlaren, som varit vittne till förklaringarne denna stund, var icke glad öfver den vändning saken tagit. Han hade haft andra planer, ty han anade Theas känslor för Herman, och därför kände han sig också en smula bitter till sinnes. Men då han såg den bleka Edith bredvid Herman, förbyttes bitterheten strax i medlidande med dem båda, ty lätt insåg han att den stackars Edith ej skulle kunna sträfva fram sitt jordelif så länge till, och han beklagade Herman sedan. Skulle icke hans veka, känslofulla hjärta då brista af sorg? Men segrade Herman öfver den redan anade sorgen, då var det nog möjligt, att grosshandlarens planer ändå kunde förverkligas.

Efter det afbrott, som Hermans och Ediths kärleksbikt åstadkommit, ledde brukspatronen samtalet ånyo in i den förra riktningen.

— Jag skall nu inom kort skrifva mitt testamente och gifva Edith allt. Anklaga Adolf vill jag inte, han får nog sitt straff ändå, men inte skall han ha någonting af det jag lämnar efter mig. Edith och Herman skola förvalta det bättre. Må Herman bli min son i den fallnes ställe.

— Du får inte taga honom helt ifrån mig, sade grosshandlaren med rörd stämma.

— Vi få väl dela honom mellan oss.

— Om vi kunde bara. Men säg bör du verkligen tänka på testamente så snart! Vore det ej bättre att vänta litet?

— Bättre att tänka för tidigt än för sent. Man

vet inte hvad som kan hända, det har du sett tydliga bevis på nu.

— Nog har du rätt i det, men i stället för att tänka på testamente skulle jag vilja råda dig till att fira de där unga barnens trolofning.

— Vi skola göra äfven det.

TRETTIOFJÄRDE KAPITLET.

Vansinnig.

Hvart hade Adolf tagit vägen när han sett sin far försvinna i djupet och Herman ila fram till bistånd? Han stod kvar på spången, när grosshandlaren skyndade förbi honom. Han var liksom förlamad. I hans öron ringde oupphörligt faderns förfärliga ord, och hans tankar förvirrades; han kunde snart icke fatta någonting klart, icke tänka en redig tanke.

— Fadermördare, fadermördare! ropade han till sist, och han ryste vid ljudet af sin egen röst. Därvid rusade han ner af spången, bort från hemmet, till skogen, där han gömde sig i ett snår på bergsluttningen. Han lade sig på marken och sparkade förtvifladt. Ögonen voro blodsprängda, händerna famlade, öppnades och knötos krampaktigt.

— Fadermördare! Han rusade upp igen och sprang fram och tillbaka.

— Hu, nu behöfver du bara en liten knuff. Ingen ser det. Se där, nu fick du den. Nu tar jag hela arfvet, ty Edith dör snart. Ha ha ha, blodsugande jude, nu skall du få. Pängar vill du ha, och inte vet du, att pappas blod klibbar vid dem. Känner du det? Hör du hur hans själ suckar mellan sedlarne, när du räknar dem? Rör dem inte, ty då biter han dig. Förstår du inte, att jag blef fadermördare för att betala dig.

Så skrek han i afbrutna meningar medan han fäktade med armarne, liksom ville han stöta till någon. Adolf Vestergrund hade blifvit vansinnig.

Han irrade omkring i skogen hela natten, eländig beklagansvärd och ännu i vansinnnets dunkel tyngd af sin syndabörda. Längre och längre bort kom han, men någon ro fann han icke. Oupphörligt talade han i villdaste yrsel, och om han lade sig ned för att hvila, så var det blott för att nästa ögonblick springa upp igen och fortsätta sin irrande färd. Utan mål dref han omkring. Han klättrade ett stycke uppå bärget och sprang sedan ned igen, ropande:

— Så här föll han! Det dånade! Hör du hur forsen ryter? Skummet är inte hvitt längre, det är rödt, hu så rödt, pappas blod blandas däri. Men pängarne äro mina.

En tung skymning rådde i skogen, men riktigt mörkt blef det dock icke. Därför kunde också den vansinnige se, hvart han gick. När morgonen grydde satte han sig på en sten, och där dröjde han länge, halft domnad. Men så började han vandringen på

nytt. En och annan stuga gick han förbi, men människorna skyndade sig in och stängde dörrarna, ty de fruktade den stackars fridlöse, som rabblade upp sina innehållslösa meningar om och om igen.

Vid middagstiden kom han till en liten by, där några timmermän höllo på att bygga en stuga.

— Bygg ni bara! skrek han och gick dem ganska nära, det blir att lägga liket i, om ni kunna finna det igen.

— Han är visst tokig, sade en af timmermännen hvilande sig mot yxskaftet.

— Det ser inte bättre ut. Den där måtte vara någon från staden, ty han är så fint klädd.

— Nu föll han! Se på bara! Den där förfärligt dumme bodpojken är med igen. Läsarestackarn hoppar i. Han vill väl följa med honom, förstår jag. Karlen dör snart, jollrade Adolf.

— Hvem kan han vara, undrade timmermännen.

— Bestämt så är det brukspatron Vestergrunds på Hållsta son, om jag inte ser alldeles galet! utropade en af dem. Jag känner grannt igen honom, sedan jag var i tjänst där. Ja inte skulle jag undra på, om han blifvit tokig, såsom han lefde.

— Tror du det Anders, så är det bäst vi taga vara på honom och föra honom hem igen.

— Han kan gärna gå själf. Jag har haft nog förargelse af honom. En gång slog han mig och beskyllde mig för att hafva spelat falskt, då vi suttit i stallet och spelat kort. Det var blott för att jag lyckats vinna. Det där är inte mera än rätt åt honom.

— Du talar syndigt, sade en af de äldre männen. Har Gud slagit honom, så är det straff nog för

det onda han gjort. Vi skola väl inte lägga sten på börda.

— Gör som ni vilja. Jag bryr mig inte om honom.

Den äldre mannen gick fram till Adolf, som stannat vid ett träd.

— Goddag herr Vestergrund. Är Ni i de här trakterna?

— Du skall få pängarne, snikne jude, bara du ger dig litet till tåls, var Adolfs svar.

— Vill Ni inte följa med in och få litet att styrka Er med? frågade mannen godmodigt med ett försök att locka den vansinnige.

— Det gick med honom som med kaptenen. Undrar just om de göra upp mina affärer nu.

— Det göra de nog. Kom nu, Ni behöfver vara med om det själf också.

— Nej du! skrek Adolf, jag vill inte, jag vill inte!

Och han började åter att med den största vildhet slå omkring sig. Då fattade den gamle mannen tag i honom, ropade på de andra att komma till hjälp. De lydde äfven, Adolf öfvermannades och fördes till ett närbeläget torpställe. En stund var han så vild, att de måste binda honom.

— Hvad skola vi nu taga oss till med den stackarn?

— Det är bäst vi skjutsa honom till Hållsta. Brukspatronen betalar oss nog för det.

— Men arbetet?

— Det få vi fortsätta med sedan. Det här är säkerligen viktigare.

Torparens häst spändes för vagnen, och så bar det af. Så fort gick det inte, men de skredo dock allt närmare målet. Två af männen följde med, den ene för att köra och den andre för att vakta Adolf, som ännu var bunden. Hvilken bedröflig syn. Nyss var han lifskraftig, nyss kunde han lägga planer och tänka för sig själf; nu satt han slö och förvirrad, utan att förstå hvad som företogs med honom.

Då de kommo fram till Hållsta voro grosshandlare Lindkrants och Herman kvar där ännu. Vagnen stannade midt för stora trappan och bud sändes in.

— Jaså, kommer han tillbaka, sade brukspatronen, och en skugga lägrade sig öfver hans ansikte.

— Ja, svarade kusken, som anmält hans ankomst, men jag tror det är illa beställt med honom.

— Hur så?

— De ha bundit händerna på honom, och han ser så besynnerlig ut.

Grosshandlare Lindkrants skyndade ner. Så snart han fick se Adolf, förstod han hur det var fatt.

— Vi trodde det var bäst att skjutsa honom hit, sade den ene mannen.

— Det var mycket snällt. Vänta litet så skola ni få betalt. Lös händerna på honom och hjälp honom ner.

Banden lossades, och Adolf hoppade ner på marken.

— Åh, god morgon min herre, sade han och räckte grosshandlaren handen. Ni har kommit för att uppvakta mig. Ja, det var sorgligt att pappa dog, men se den där förskräckliga forsen tog honom. Var

så god och stig in. Det skall bli ett helt annat lif på Hållsta nu.

Han tog helt ogeneradt grosshandlaren under armen och gick uppför trappan med honom. Där stod brukspatronen. Vid hans åsyn började Adolf skälfva i hela kroppen och blef så blek, som om allt blod hade försvunnit från honom.

— Bara en liten knuff! ropade han och försökte stöta till sin far. Nu är du redan i forsen. Ha ha, du kan visst inte komma upp igen.

— Adolf!

— Hvem ropar åt mig? Åh, det är du jude. Du får alltsammans. Jag skrifver mitt eget namn hädanefter, och det gäller lika mycket. Stig in bara, jag skall betala genast.

— Han är vansinnig.

— Ja, det grep honom för djupt. Han stod ändå inte ut med att bli fadermördare.

— Låt oss föra honom in.

Det gick tämligen lätt att få honom in i huset, där man sedan höll säker vakt öfver honom. Sorgen kändes obeskriflig, men det var omöjligt att återkalla hans förnuft, hur mycket man än sörjde.

— Nu måste jag bedja dig stanna en liten stund till, sade brukspatronen till herr Lindkrants, ty jag önskar gärna dina råd i ett och annat.

— Disponera öfver mig. Vid sådana här tillfällen behöfver man vänner, och du kan räkna säkert på mig.

— Tack käre bror, jag skall inte glömma din godhet. Gå med till mitt arbetsrum, så kunna vi

språka ostörda, ty det är ej nödvändigt, att alla höra på det vi ha att säga.

— Vänta litet, medan jag går ner och affärdar männen som skjutsade Adolf samt ser till att kusken kommer upp och håller vakt hos den sjuke.

— Ack, det där hade jag alldeles glömt. Måtte inte äfven jag förlora förståndet i dessa pröfningar.

— Var lugn och haf tillförsikt. Med Guds hjälp kan allting ännu bli väl.

— O, att du sade sannt i detta!

Grosshandlaren gaf männen tio kronor hvardera öfver hvilket de voro mycket både glada och tacksamma. Sedan blef kusken satt såsom sjukvakt och grosshandlaren gick att öfverlägga med sin pröfvade vän. Adolf satt tyst i soffan och stirrade på golfvet, och just sådan han nu var, skulle han förblifva för en lång tid.

— Råd mig nu hvad jag skall göra, bad bruks-patronen.

— Vi få tänka öfver först.

— Låta honom komma i händerna på rättvisans män kan jag inte.

— Det är bättre han får röna kärlekens vård och hvad skulle för öfrigt rättvisan göra med en vansinnig?

— Så tänker äfven jag. Så länge han inte är oroligare, kan han ju stanna här, men vi måste skaffa en särskild vakt åt honom.

— Det går lätt att hyra någon.

— Men hur skall jag göra med hans affärer? Tycker du jag skall betala juden?

— Det vore bäst för namnets skull. Nekar du

så blir det förstås rättegång och en förfärlig skandal.

— Då skall han hellre få sina pängar. Och affären, hvad skall jag göra med den?

— Det blir en kinkigare sak att råda i. Sätter du den åter i godt skick, betalar skulderna och får någon att sköta den på rätt sätt, så är det en god, affär, och pojken kan måhända bli frisk igen.

— Gud gifve att han blefve det. Jag skulle gärna förlåta honom, ty kanske var vansinnet redan på väg då han gjorde det där.

— Nog var det vansinnigt gjordt, det måste erkännas.

— Skulle du vilja bistå mig med att göra i ordning i staden, så får butiken vara öppen fortfarande? Du vet hvilka mått och steg behöfva vidtagas.

— Jag skall hjälpa dig, och du kan lita på mig, att jag gör mitt bästa. I morgon börjar jag taga reda på saken. Bokhållaren känner naturligtvis till affärernas ställning och skick.

— Tack käre bror; du är god mot mig, men så har du också haft dem omkring dig, som lärt dig hvad kärlek är.

— Och ändå har jag ännu ej fattat all kärlek, såsom jag önskar.

— På hvad sätt?

— Jag ville vara en kristen, sådan som Herman.

— Det skulle äfven jag önska vara, jag behöfver det nu. Edith sade härom dagen att vägen är bön.

— Hon har rätt, jag vet det, ty så långt har jag dock hunnit att jag beder.

— Då äro vi lika långt.

De tryckte hvarandras händer, och det var en trofast handtryckning.

Då grosshandlaren och Herman åkte hem, lofvade den förre att genast nästa morgon sända ut en läkare och den senare att komma ut till Hållsta igen, så snart någon tid gafs därtill.

TRETTIOFEMTE KAPITLET.

Landstrykerskan.

Vinterstormarne tjöto, kylan var bitande och de tunga, djupa drifvorna förändrade form oupphörligt, då den lösa snön hvirflade omkring för vindarna. Det knarrade så skarpt under fötterna, då man gick på vägarna, och allrahälst höll man sig inomhus undan kyla och snö. Dock var det icke alla som fingo vara inne; det fanns sådana, som icke egde ett hem att gå till, och många, som sökte ett hem eller rättare sagt endast en liten vrå i andras hem, men som blefvo hjärtlöst bortvisade kanske för att förgås i kölden.

Så var förhållandet med en man och en kvinna, hvilka pulsade fram i den djupa snön på vägen åt Hållsta, hän emot staden. Mannen var svartmuskig och liten och bar ett positiv på ryggen. Kvinnan var ljus, tycktes vara medelålders och hade ett ansikte som nog varit vackert en gång, fast det nu var all-

deles härjadt. Flera tänder saknades i munnen, håret började gråna på sidorna och pannan hade ganska djupa rynkor. Båda två voro tunnt och illa klädda, hon i en ljusröd bomullsklädning och en liten grå tunn schal, han hade en mörk sommarkostym, lappad och trasig.

— Den största dumhet jag gjort i mitt lif var när jag följde med dig till detta fördömda land, sade mannen på bruten svenska.

— Hade du då stort bättre, där du var förut?

— Åtminstone behöfde man där inte frukta att man skulle frysa ihjäl, ty vi hade sommar och sol där men här är det ju kallt som i grafven, och mycket kallare till och med, om jag inte förstår orätt.

— Här är du dock fri, men hade du stannat i Italien, så hade du suttit i fängelse nu, det bör du komma ihåg.

— Det är bättre att sitta i fängelse, ha sin mat och slippa frysa, än att ha sin frihet och både hungra och vara nära nog ihjälfrusen.

— Alla dagar äro inte lika den här. Vi hitta nog snart på någon stuga, där vi kunna vara tills i morgon. Jag är trött och fryser om fötterna.

— Du kan inte gärna känna det svårare än jag. Men hvar man än ber om mat och hus, så blir man bortkörd. Detta är ett uselt land för främlingar. Kunde jag blott, så ginge jag hem igen, det kan du lita på.

— Du kan ju försöka, ehuru det blefve dig en lång vandring nu i vinter. Men se där ligger ett riktigt slott, dit gå vi och spela. Kanske vankas det någon slant eller litet mat där.

— Om vi finge värma oss bara, så vore jag nöjd. Jag är alldeles stel af kylan.

— På ett sådant där stort ställe få vi nog något och kanske få vi stanna där med.

— Jo jag tackar jag. Hur gick det inte vid den där herrgården i förra veckan? Släppte de inte hundarna efter oss kanske? Vi få allt passa oss här också, att vi inte få några hugg i benen, ty säkert är det inte.

— Här bor väl minst en grefve, om inte något ändå bättre, sade kvinnan och skakade snön af sina tunna kjolar. Ack, jag är så hungrig.

— Då bör du sjunga lika fint som när du var på teatern i Stockholm. ty där brukade du ju få allt du önskade, svarade han hånfullt.

— Den tiden kommer aldrig mer, men nog skall jag göra mitt bästa, svarade hon suckande.

— Skall du sjunga någon kärlekssång, eller hvad vill du försöka med?

— Nej nej, jag vill sjunga om, hur bittert man får lida, när man nödgas gå landet rundt för att få litet bröd. Jag förlorar visst mitt goda humör i närheten af de stora slotten. De påminna om flybda lyckliga dagar, då jag var en välkommen gäst till mer än ett sådant ställe.

— Nu pratar du dumheter. Hosta nu och gör halsen klar, ty här stanna vi. Nu bör du sjunga som aldrig förr, ty måhända sjunger du verkligen för att rädda lifvet. Få vi ingenting här, så frysa eller svälta vi sannolikt ihjäl, innan vi hinna till någon annan mänsklig boning.

Han satte ner positivet på dess stolpe och vred

litet på den skruf, som reglerade maskineriet, för att kunna börja med det stycke han ansåg vara bäst. De hade stannat midt framför husets stora trappa.

Den genomfrusna kvinnan harklade sig litet, positivet började gifva sina toner, och när förspelet var färdigt, stämde kvinnan in och sjöng. Melodien var så klagande, hennes spruckna röst ljöd som en undertryckt snyftning, och det såg nästan ut, som hade hon velat gråta.

Hu, det är så kallt, så kallt, jag fryser;
Mina kläder knappast skyla mig!
Utaf hunger och af köld jag ryser.
Vill då ingen här förbarma sig!
Glad jag skulle blifva,
Om ni ville gifva
Stackars lilla tiggarflickan
Endast en bit bröd.

Det var sanning hon sjöng alltsammans, utom det att hon icke var någon liten tiggarflicka, men en tiggerska likväl. Hon hade ännu ej hunnit riktigt till slutet af första versen, då i ett fönster i öfre våningen ett blekt ansikte visade sig. Det var Adolf Vestergrund, som kom fram för att se och höra. Hans stirrande, slöa blick träffade sångerskan, och det kom ett utryck af okufvad vildhet i hans ögon. Han knöt händerna och ämnade slå sönder fönsterrutan, då en stark hand grep honom och höll honom tillbaka.

— Släpp mig! Det är hon! Ser du inte, att det är Therese, som kommit tillbaka med mina pängar. Släpp mig!

Men han slapp icke lös. Väktaren, en stor och stark karl, höll honom stilla, tills det svåraste anfallet var öfver.

Nere på gården hade emellertid en annan scen utspelats. Sångerskan hade tystnat, då hon fick se den bleke mannen, och utan att bry sig om sin följeslagares uppmaningar att fortsätta sången, blickade hon i stum förfäran upp mot fönstret. Så vände hon sig plötsligt om och sprang utåt vägen, liksom jagad af furier.

— Det var Adolf, jag kände igen honom, och han kände också igen mig, mumlade hon halfhögt. Han såg alldeles ut som en vansinnig. Och hon vågade hvarken stanna eller se sig om, förrän hon var ett långt stycke borta från gården. Då sjönk hon ner på en snödrifva och snyftade, med händerna för det frusna ansiktet.

Positivspelaren hade emellertid fortsatt med spelet, sedan den första häpenheten gått öfver, och han anade, att något minne från fordom här blifvit uppväckt både hos den sjungande tiggarkvinnan och hos mannen i fönstret. Han ville vänta för att se, om han ändå ej skulle få något och möjligen få höra någonting om orsaken till detta underliga uppträde. Länge dröjde det icke heller, förrän en af tjänsteflickorna kom ut med litet mat och en slant samt bad honom att för all del sluta med spelet.

— Är det en sjuk man här i huset? frågade han.

— Vi ha en vansinnig här, och han blir alldeles vild, då han hör musiken.

— Hvem bor här?

— Brukspatron Vestergrund.

— Åh, gör han det. Tack för maten och pängarna.

Positivspelaren gick. Han hade fått hela femtio öre och det var ju storslaget för honom. Vid vägen fann han Therese.

— Hvarför bär du dig så tokigt åt, sade han hetsigt. Du förstör ju alltsammans för oss. Hade du stannat så hade vi kanske fått blifva kvar vid gården i natt.

— Nej, för Guds skull låt oss gå.

— Känner du herr Vestergrund du?

— Han var en af mina vänner i Stockholm för länge sedan.

Du behöfver inte säga mera. Han är vansinnig nu och törhända har du någon del däri,

— Tyst då olycklige! ropade hon och sprang upp.

Denna Therese var samma kvinna som varit Adolfs väninna i Stockholm. Hon hade fört ett växlingsrikt lif, sedan hon rymde sin väg med hans pängar. När rösten hastigt försämrades och skönheten försvann. fick hon afsked från teatertruppen, där hon tagit anställning. Hon reste då vida omkring, sjöng på usla krogar för liten betalning och lefde för öfrigt ett mycket vildt lif. I Italien sammanträffade hon med falskspelaren Landerholm, och de arbetade en tid tillsammans, görande så mycket ondt de kunde. Vi veta huru de fråntogo kaptenen på "Fosterbrodern" hans pänningar, och huru denne sedan hämnades på dem. Den gången miste falskspelaren hela sin tillfälliga förmögenhet. Det kalla bad han fått gjorde honom ursinnig. Han plockade under natten till sig alla saker af något värde, som Therese egde, samt lämnade henne

oförmärkt. Hon förlorade sålunda mäst, och hastigt gick hon sitt slutliga öde till mötes. Ensam, fattig och totalt fördärfvad stod hon på en främmande jord. Det går lätt att sjunka i lasten, när man börjat, och hon sjönk gradvis allt djupare och djupare. Hon fick, efter det hon en liten tid irrat ensam omkring, fatt i den italienske positivspelaren och uppgjorde med honom, att de skulle göra sällskap. Det skulle gå bra på det sättet, beräknade de. Han spelade, hon sjöng, och pängar skulle de nog skörda. En tid drogo de omkring i Italien, men så vaknade längtan till norden, och positivspelaren var lätt öfvertalad att göra sällskap. Han hade förr för en lång tid varit i Sverige och funnit sig väl där. De drucko mycket båda två, lefde det mäst usla lif, och Therese var snart nere på lägsta steget af lastens trappa. Inte hade hon riktigt glömt den svunna bättre tiden, men nära nog ändå.

Och nu hade hon återsett Adolf. Han var en stackars vansinnig man, och hon undrade i alla fall om hon kunnat hafva någon del i hans förfärliga hemska öde.

— Ämnar du stanna kvar här i snödrifvorna? frågade positivspelaren, då Therese satte sig igen.

— Nej jag skall följa med. Vi måste söka oss någon hviloplats för natten, ty det blir visst riktigt oväder. Om vi ändå finge tag i någon stuga.

— Säg hellre, om vi blott finge tag i en öppen lada. Det vore ändå något.

— Vi frysa ihjäl, äfven om vi ha lite hö att krypa ner i.

— Åhnej, så ömtåliga äro vi nog inte, och sådana som du bruka inte gärna ge upp i första taget.

— Du behöfver inte håna mig, för att jag kommit i dåligt sällskap. Du är inte bättre du än jag.

— Det kan väl hända, men jag är af gammal italiensk adel du, det är kanske ett strå hvassare i alla fall.

— Nog kanske du är af gammal adel, men af hvad sorts adel, det blir nog en annan sak det.

— Låt oss inte gräla nu. Vi äro båda två i nöd det är sanning, och nu måste vi gå. Det mörknar snart.

Hon steg upp och följde honom. Hon orkade ej mera gå fort, ty hon hade blifvit alldeles genomfrusen medan hon suttit i snödrifvan.

— Jag orkar inte gå så långt.

— Ett stycke till får du allt försöka, Jag tycker mig se en stuga eller loge därborta. Vi gå väl dit att börja med.

De kommo också snart till en hölada, och då en liten sidodörr var olåst, kröpo de in där för att söka

hvila och en liten smula skydd för kylan. Therese fick nu en del af den mat italienaren fått vid Hållsta men hur hungrig hon än var, ville det icke alls smaka henne nu.

— Ät du, sade italienaren, det är ju inte första gången den där rike herrn bjuder dig på läckerheter, och har det dugt åt dig förr, då kan det allt duga nu med.

— Kan du inte låta bli att tala om honom;

— Jo för all del, men inte behöfver du väl visa någon pjunkighet. Det är alldeles för sent skall jag säga dig.

— Jag vet det. Nu bäddar jag ner mig i höet. Jag fryser och är så rysligt trött. Kanske kan jag sofva litet.

— Sofva innan kvällen. Men gör som du vill det är otäckt kallt. Bra i alla fall, att det finns så mycket hö här.

Hon ref upp höet och kröp ner, bäddade öfver sig så mycket hon hunde, men det gjorde ändå ej så mycket till. Hennes lemmar voro redan genomfrusna och hon mådde riktigt illa. För att slippa tala med positivspelaren låtsade hon sofva, men hon låg dock vaken öfvertänkande hvad hon genomlefvat. Alltför väl ihågkom hon nu den tid, då hon i Stockholm haft det så öfverdådigt bra. Om hon då sparat och varit ordentlig, kunde hon nu hafva haft nog för att lefva ett hederligt och bekymmerfritt lif, men hon hade varit ofantligt slösaklig och tanklös. Sedan hon stulit den stora summan från Adolf, hade det gått raskt utföre med henne.

Så kommo minnen från ännu längre sedan försvunna dagar. Hon såg sin barndom igen. Ett godt

hem, en kärleksfull och god moder, som bad för henne hägrade för hennes syn. Hon såg sig själf olydig och yr, huru hon en dag följde med ett par andra flickor från den lilla småstaden till Stockholm, där hon snart föll i synd och last. Därpå kom lifvet vid teatern, där hon en tid gjorde lycka med sin präktiga röst och sitt vackra utseende, men där hon också fördärfvade både själ och kropp genom sina utsväfningar och sitt liderliga lif. Och nu var hon en af dessa eländiga, utan heder, utan hem, utan vänner, afskydd af alla hederliga, föraktad af alla, strykande land och rike omkring. Nu måste hon äta barmhärtighetens bröd, ty hon var ändå icke nog inbillsk föreställa sig, att de gåfvo henne något för det de tyckte hennes sång vara vacker.

Hvarför skulle hon minnas så mycket nu? Hvarför skulle alla dessa tankar plåga henne? Hon gömde ansiktet i höet, och det ovanliga inträffade, att hon fällde tårar. Italienaren hade somnat så att hon störde honom icke. Då kom det öfver henne en underbar lust att bedja. Det hade hon glömt, glömt för många och långa år sedan. Hon hade skrattat åt religionen, hädat Gud, dragit allt godt och rent i smutsen, men nu fylldes hennes hjärta af ett sällsamt behof att bedja igen. Hon framhviskade några böneord rädda, bäfvande, kväfda af snyftningar. Och sedan hon länge legat där, plågad af tankar och känslor, skälfvande af köld, somnade hon slutligen.

Natten var klar, men ovanligt kall och blåsig. Genom de otäta ladduväggarna tränge blåst och kyla obehindrat in. Höet gaf blott ringa värme, och den olyckliga kvinnans kropp stelnade.

När morgonen grydde, vaknade italienaren. Han

frös så att han skakade, och han måste upp för att få lifsvärmen igen.

— Therese, vakna! Här är så kallt, att vi frysa ihjäl, och det är redan dager. Vi måste gå.

Intet svar kom dock. Ingen enda rörelse vittnade om, att hon hört och förstått honom.

— Therese! Han knuffade till henne. Nej, hon hörde ej. Då lutade han sig öfver henne och ruskade henne kraftigt. Hon var kall och stel. Hon hade gått att för den Evige, som dömer öfver alla, svara för sitt lastfulla lif. Hvilken dom skulle hon väl få? Skulle han ställa henne till svars för alla hennes brott, skulle han stöta henne ut ur de ljusa boningarna till ett evigt mörker, eller skulle han räkna henne till godo den sista kvällens bön och förlåta henne? Ja, han allena vet det. Evighetsmorgonen skall besvara frågorna.

Men italienaren drog sig rysande tillbaka, tog sitt positiv och aflägsnade sig skyndsamt. Han vågade ej dröja hos den döda.

Hon blef funnen, då man hämtade hö ur ladan, och barmhärtiga människor skaffade henne en kista, gräfde en graf och sänkte henne ner. Hon hade fått ro. Landstrykerskan hvilade ut efter en lång vandring. Synden hade bringat henne ut på farlig stig, stigen slutade vid grafven, men hvad återstår väl för henne — härefter?

TRETTIOSJETTE KAPITLET.

En himlens brud.

När Thea Lindkrants fick veta om Hermans och Ediths kärlek, blef hon mycket sorgsen, fast hon ej visade det utan med lugnt utseende önskade dem lycka. Hennes hopp togs ifrån henne, och hon kände sig så olycklig, men för hvem skulle hon omtala sin sorg? Edith hade ju vetat om, att äfven hon höll Herman kär, men naturligtvis kunde ej Edith klandras för sin kärlek, och när nu Herman älskade henne, måste Thea finna sig i det oundvikliga. Hon förändrade ej sitt sätt mot Herman, och denne anade ingenting om hennes känslor, men herr Lindkrants såg ofta med oro och deltagande på sin stackars flicka, som dock försökte att modigt och tåligt bära sin smärta.

— Var inte ledsen du Thea, sade fadern en dag. Herren styr det nog väl för dig också efter hand.

— Hvad menar pappa med det? Inte är jag ledsen.

— Tror du inte fadersögat ser skarpt också? Du trodde kanske, att du för mig kunde dölja din kärlek till Herman, men jag vet nog, att du håller honom kär, och nu är du ledsen, för att en annan vunnit honom.

— Kära pappa, hur kunde du se det?

— Det har jag sett af mycket. Äfven jag hade gladt mig åt, att du en gång skulle blifva hans hustru, ty jag kan inte finna en mer passande make åt dig. Jag håller redan Herman kär som en son, och att han är fattig och kommer från ett arbetarehem, bekymrar mig icke det ringaste.

— Det är bäst att inte tala mera om det, han blir ändå aldrig min.

— Hur kan du veta det ändå? Edith har nog inte så lång tid kvar att lefva, och Herman kan lära sig älska dig i alla fall. Han blir aldrig gift med Edith, du skall få se det. Kunna vi endast rädda honom från att brytas af sorgen sedan, så har jag godt hopp.

— Jag skulle så gärna vilja att Edith finge lefva, ty då blefve Herman lycklig. Gud ger mig dag för dag kraft att med undergifvenhet bära allt.

Hon grät ut sin smärta vid faderns bröst och kände sig lugnare sedan. Det var alldeles, som om bördan till en del lyftats af, sedan hon nu fått anförtro sig åt någon.

Under vintern förvärrades Edith Vestergrunds sjukdom mycket, hon blef allt klenare och svagare, och alltefter som lifvet tärdes bort, blef den unga flickan allt ljufvare och älskligare. Hennes gudsfruktan blef

djupare och varmare, hennes känslor allt mera upphöjda och sköna, och det växte i hennes själ en innerlig längtan att få flytta hem till Gud. Föräldrarne sågo ganska väl, att de skulle mista sitt barn, och deras smärta däröfver var djup och bitter. Det var verkligen bekymmersamma och dystra dagar på Hållsta. Det ena barnet satt vansinnigt i sitt rum med en väktare vid sin sida, det andra tärdes bort och dog långsamt inför deras ögon.

Framemot våren förklarade läkaren att allt hopp var ute, ehuru han ej lät Edith höra något därom. Hon visste sin dom ändå. Hvarje gång hon hostade och blodfläckar blefvo synliga på näsduken, log hon ett sorgfullt leende, om hon också ibland suckade och gjöt en tår vid tanken på skilsmässan från de kära. Dock var Gud hennes tröst. Frälst och lycklig i hoppet visste hon ju, att ett återseendets dag stod åter, och denna visshet utgjorde hennes glädje.

När träden började knoppas, de små späda, ljusgröna bladen skjuta ut på rönn och björk, då lades Edith ned på sjuksängen, som hon skulle lämna blott för att bäras till grafven. O, så föräldrarna gräto, så de sörjde, men hvad båtade det! Hon var i alla fall dömd att dö, och den lugnaste af dem alla tycktes hon själf vara. Herman kom nu ofta dit ut, och hvad han kände i sitt hjärta, det var omöjligt att beskrifva, det var outsägligt. Hur mången sömnlös natt bad han icke till Gud om räddning för sin brud, men hans bön kunde ej besvaras; i högre rådslut var någonting helt annat bestämdt.

— Mamma, sade Edith en kväll, då hon var

mycket matt och svag, nu få vi inte vara ledsna, om Gud kallar mig hem. Hvad han gör är alltid till det bästa.

Ack nej, tala inte ännu om att dö, ällskade lilla barn!

— Mamma ser nog, att min tid är ute. Jag önskar nu blott, att mamma och pappa må lefva så för Gud, att vi i glädje och sällhet få mötas igen i himlen, samt att Adolf må bli frisk igen.

— Vi skola försöka lefva för Gud. Han är vår tillflykt i dessa nödens dagar.

— Om Gud får vara vår tillflykt, så hjälper han oss bära smärtan, och jag ser nu så väl, att han genom själfva lidandet drager oss närmare till sitt hulda fadershjärta.

— Ja, han är god, äfven när han låter vår väg bli mörk.

— Mamma lilla, kom ihåg att det står i hans ord: Om jag än vandrar i en mörk dal fruktar jag intet ondt, ty du är när mig! Så behöfva vi då icke sörja. Vill mamma vara snäll och sända efter Herman och Thea? Jag vill så gärna träffa dem nu, ty sannoligt är det inte så särdeles lång stund kvar, det känns så underligt i bröstet på mig. Herman var ju här i går men jag vet, att han ändå gärna kommer tillbaka i dag.

— Fruktar du verkligen, att du skall dö i natt? frågade den arma modern.

— Jag fruktar det icke, jag tror det med lugn och glädje. Sänder mamma bud till staden?

— Ja genast!

— Herman satt inbegripen i ett samtal om affärer med grosshandlaren, då brukspatron Vestergrunds ekipage stannade utanför huset. Strax därpå bringade betjänten hälsningen från Hållsta. Herman bleknade och sprang upp.

— Farbror har väl ingenting emot att jag åker ut?

— Naturligtvis inte. Var lugn, när du träffar henne, Herman. Gör inte den sista stunden svårare genom din klagan.

— Jag skall försöka behärska mig. Jag kan undra, om Thea följer med.

— Hvart? frågade Thea, som just inkom och hörde de sista orden.

— De frukta att Edith dör i natt, och de ha sändt bud och bedt oss komma ditut. Följer Thea med?

— Jag skall vara färdig om ett par minuter. Är det verkligen så illa med vår stackars vän?

— Hon har lidit länge nog, sade grosshandlaren rörd.

En liten stund senare rullade ekipaget åter med stark fart ut ur staden mot Hållsta. De båda unga sutto tysta, de hade intet att säga hvarandra nu. Hermans hela själ var fylld af de smärtsammaste känslor, hans tankar hade i förväg ilat till den älskade, och där dröjde de. När vagnen stannade vid Hållsta, lade Thea sin hand på Hermans arm och sade:

— Herman, var nu riktigt lugn och sansad. Bed Gud om kraft både för Er själf och henne.

Han tryckte blott hennes hand till svar. Några ord hade han ej.

Inne i sjukrummet sutto herr och fru Vestergrund tysta och tårögda. Edith låg så stilla, bröstet häfdes blott ytterst sakta, och all smärta tycktes för tillfället hafva vikit. Hon liknade redan en död, där hon låg, ty det fanns ej den minsta smula färg på det magra ansiktet. Och denna tärda, skelettliknande gestalt var den en gång så lefnadsfriska, hurtiga och glada Edith Vestergrund? O, så sjukdomen kan förändra en människa, så plågan kan tära bort det, som gjorde hyddan skön!

Med bäfvande steg inträdde Herman och Thea.

— Sofver hon? hviskade Herman och tryckte de gamlas händer.

— Sannoligt. Hon har legat så där en lång stund.

Men Edith hörde hviskningen, hur svag den än varit, och slog upp sina stora, feberglänsande ögon, hvilka äfven nu voro så vackra.

— Herman, min älskade, hviskade hon, knappast hörbart, och sträckte den matta, genomskinliga handen mot honom.

— Lilla älskade Edith, svarade han, ömt kyssande den hand han smeksamt höll i sin.

— Jag har väntat länge på dig, och jag trodde, att du aldrig skulle komma. Nu är det sista gången jag ser dina kära drag här på jorden!

— Edith, min Edith!

— Ack ja, din Edith. Jag har varit så lycklig öfver att få vara det. Du har varit allt för mig. Du ledde mig med din fasta tro, ditt djupa allvar och din rena kärlek till Gud, och jag blef frälst och lycklig äfven jag. Du förde mig till frälsarens fötter, och

där fann jag frid. Min Herman, det är inte svårt att dö, då man eger Jesu frid. Smärtsamt är det nog att skiljas, men vi mötas igen. Göra vi inte det?

Hon talade långsamt och hviskande; det ansträngde henne synbarligen.

— Jo, min dyra Edith, vi mötas igen, och det kanske snart ändå. Och där skiljas vi ej mera; där skall min brud icke täras bort af sjukdom och plågor, utan en evig ungdom skall gifvas oss alla.

— O så skönt! Nu vill jag hälsa på Thea. Kom hit du kära syster, som alltid var så vänlig mot mig. Tack för din systerliga kärlek. När jag nu går bort, tänk då på Edith ibland. Jag vill gifva dig ett arf efter mig, hvilket du skall älska och vårda väl. Du älskar det redan förut, jag vet det, och du skall älska det ännu mera. Jag ger dig min brudgum, ty jag vet, att han är dig kär. Gör honom du så lycklig, som jag ämnat göra det, om jag fått lefva. O, säg icke nej, jag vill ha det så. Du får inte neka en döendes sista bön?

Hon lade deras händer tillsammans och behöll dem så i sina.

— Älskade Edith, tala icke så där nu, bad Herman snyftande.

— Jo, Herman, du får ej neka mig det. Tror du icke, att jag länge tänkt på detta? Jag ville icke gifva upp dig så länge jag lefde, ty du var och är mig så dyrbar, och jag är litet egoistisk ännu. Men när jag är borta, skall du lära dig älska Thea lika varmt, som du under denna tid älskat mig. Det vore förfärligt för dig att gå i sorg hela ditt lif blott för min skull. Det vill jag icke. Du skall icke glömma

din Edith, ändå det vet jag. När rosorna slå ut om sommaren och liljorna le, då går du med din brud till Ediths graf och strör några blommor därpå; och mitt minne bleknar ej, det blir blott annorlunda efter hand. Jag blir för dig som en långt bort varande kär syster, och när min ande ser eder lycka, o, då skall jag jubla. Dig Thea unnar jag honom, ty du är god, och du är också en kärfve i Guds lada, bergad genom Hermans föredöme. Älsken hvarandra innerligt; Edith är glad då, mycket glad.

En svag hosta afbröt hennes hviskning, och litet blod sipprade fram mellan läpparna.

— För Guds skull döda dig icke med att tala så mycket, bad Herman.

— Dyre vän, jag måste tala med eder nu, ty det är sista gången. Jag har älskat dig mycket, Herman; och nu tackar jag dig för all den lycka du beredt mig på jorden. Hade jag fått lefva, så hade min lycka blifvit ännu mycket större, men nu kallar frälsaren mig till sig. Men då jag ej mera är här, får du ändock icke öfvergifva pappa och mamma. Var du deras son ändå, fast din brud är borta. Gå ofta till dem och trösta dem, ty de bli så ensamma och komma nog att sakna sin flicka. Och skulle Gud höra mina böner och göra Adolf frisk igen, hvilket jag hoppas, så blif en bror och vän för honom och vaka öfver honom, så att han icke åter kommer ut på syndens väg. Vill du lofva mig det, Herman?

— Ja min Edith, jag lofvar dig det heligt, och jag skall också hålla mitt löfte.

— Tack, då är jag nöjd. Nu vill jag säga farväl till pappa och mamma äfven, och sedan vill jag

sofva; jag är så trött. Herman, det blir nog den långa sömnen. Kom hit mamma, och låt mig kyssa dig ännu en gång; och äfven du, pappa.

Gråtande kysste de gamla henne.

Thea tryckte äfven sina läppar mot hennes, och Herman böjde knä vid hennes sida. Då lade hon sakta sina hvita armar kring hans hals och drog ömt hans hufvud intill sig.

— Min egen, älskade Herman, min brudgum, Gud välsigne dig. Gråt ej öfver mig, ty jag är så lycklig.

Det var en lång afskeskyss, och hennes blick tycktes vilja fånga hans bild så, att hon säkert kunde föra den med sig öfver gränsen. Hon var nu så matt, att hon ej förmådde säga något. Andhämtningen var något lugnare än förut, och hon tycktes fri från alla plågor. Förtviflade sutto de kära omkring henne. Äfven om förvissningen, att den döende går i Guds frid, är aldrig så stor så har dock döden, något gripande, förfärligt tungt med sig, och man kan icke njälpa att ögat gråter och hjärtat kvider, när man bjuder en älskad vän det sista afskedet här på jorden.

Nära en timme låg Edith tyst, liksom om hon slumrade. Hermans hand kvarhöll hon så trofast i sin, och han förstod att hon icke sof, ty ibland tryckte hon helt sakta hans hand. Plötsligt grep hennes hand fastare om hans, det blef en krampaktig ryckning, hon öppnade ögonen och en sista blick träffade honom.

— Herman! O, Jesus, min Jesus!

En suck, en darrning, en sakta sträckning på den späda gestalten, och Edith hade slumrat in för att aldrig mera vakna här. Tröttade barnet var hemma, hade fått ro; tärda hyddan var bruten, anden frigjord

ur fängelset; nu räknade jorden en älskande själ mindre, himlen en ängel mer.

Det är omöjligt beskrifva den sorg, som vakade kring den döda. Ett par förkrossade gamla föräldrar, hvilkas tårar voro så bittra; en älskande ynglings tårlösa, men så mycket mer gripande, tysta smärta vid sin älsklings bår; och en väninnas tårar af verklig djup saknad. Herman kunde hvarken gråta eller tala; han satt där och såg på sin Edith, det var allt. När han reste sig för att gå ifrån henne, var han nära att falla; han var förtviflad.

En blomstersmyckad grafkulle med en enkel vård visar hvar de sänkt ner den trötta himlabrudens kallnade stoft. Hon följdes dit af många vännar, hon begräts af många kära, men om de kunnat meddela sig med henne, skulle de hafva hört henne hviska:

— Sörjen icke såsom de hvilka intet hopp hafva. Jag är hos min frälsare och är lycklig. Torken tårarne och vandren efter hit. Vi mötas snart igen!

TRETTIOSJUNDE KAPITLET.

Hermans sorg.

När Herman lämnade det rum, som, innesl̈öt Ediths lik, visste han icke mycket, hvad han skulle taga sig till, ty smärtan och sorgen hade nästan förlamat hela hans tankekraft, gjort honom slö till både kropp och själ. Att vara i sällskap med någon kändes honom motbjudande, och var han ensam greps han nästan af förtviflan. Han vakade natten ut hos sin döda brud, men icke ett ord kom öfver hans läppar, trots det Ediths föräldrar och Thea flera gånger tilltalade honom. Då morgonen grydde steg han upp från sin plats smekte ännu en gång Ediths kind och lämnade rummet.

— Herman du måste tala till oss igen, du får inte taga det så förfärligt hårdt, sade brukspatronen

— Låt mig slippa nu. Jag måste till staden, om Ni genast låter mig få vagnen.

Det var de första ord han yttrat, sedan Ediths ande flyktat från jorden. De kommo så sakta, kommo liksom långt ifrån, och det märktes hur svårt han hade att tala lugnt.

— Jag skall säga till om vagnen. När kommer du tillbaka?

— Så snart det är mig möjligt.

Thea följde med till staden, men Herman hade intet ord för henne under hela vägen. Då de framkommo till grosshandlarens hus, sade han;

— Vill Thea ursäkta mig, att jag inte följer med in nu? Jag åker hem till min mor ett tag.

— Gör det, Herman, men dröj inte borta alltför länge.

— Jag är snart här igen.

Åter rullade vagnen bort, och suckande såg Thea efter den.

— Stackars Herman, han är förtviflad, sade hon för sig själf, då hon gick uppför trappan,

Då Herman kom hem mötte Ernst honom i dörren.

— Så du ser ut! Har du inte sofvit i natt?

— Nej.

Han gick förbi brodern in i rummet, där modern just dukade frukostbordet.

— Är det du, käre Herman. Att du är ute så tidigt. Men snälla barn, hvad har händt?

Hon såg hur förstörd han var. Hon fattade honom om armarna och såg honom in i ögonen.

— Älskade barn är du sjuk?

Då lutade han sitt hufvud mot moderns skuldra och de länge fördröjda tårarna bröto fram. O, så han

grät. Den kraftfulla gestalten skakade så, att han måste sätta sig, och han vred sina händer i förtviflan.

— Hur är det, Herman?

Modern drog hans hufvud till sitt sköte, liksom då han var en liten gosse, och hon smekte honom så ömt, som blott en kärleksfull moder kan.

— Hon är död.

— Ack, min Gud, är Edith död!

— Ja.

Och så grät han igen.

— Ja, gråt ut hos din mor, min älskade gosse, det gör hjärtat lättare. Dock får du inte vara så förtviflad.

— Jag har förlorat all min lycka.

— Icke så Herman. Har du icke Gud kvar?

— Han var grym som tog min brud.

— Mitt barn, mitt barn, hur kan du tala så! Du måste sansa dig. Gud är icke grym, utan hvad han gör är till vårt bästa, hvad det än sedan må vara.

— Mamma jag ville dö; då blefve det bättre.

Han dolde ansiktet i händerna och snyftade.

— Herman, har du förlorat all tro, all kärlek till Gud? Se så, kom hit, min son.

Hon knäböjde bredvid honom.

— Kom Herman, du behöfver bedja om mycket nu, ty du är i nöd, och det är mörker inom dig. Böj dina knän här, Gud allena kan trösta dig. Han är vår tillflykt.

Herman kastade sig ned vid soffan och grät hejdlöst. Modern bad. Ack, hvem kan bedja varmare än

en mor för sitt barn, då detta barn lider, hvar finns så hjärtegripande, tillitsfulla ord, som dem modersläpparna framhviska i ett sådant ögonblick? Länge bad hon, länge och ödmjukt. Efter hand tycktes Herman bli lugnare. Han suckade djupt, hans händer sammanknäpptes, och ändtligen hviskade han:

— Gud, min Gud, rädda mig från förtviflan, gif mig mitt lugn tillbaka.

— Nu, Herman, skall det bli bättre. Torka nu dina tårar och var sansad.

— Dyra moder, det är så förfärligt ändå.

— Jag fattar nog din sorg, mitt barn, ty jag har ju själf erfarit en lika djup. Men Herren är de lidandes vän, och han ger kraft att bära äfven de tyngsta bördor. När gick Edith hem?

— Det var sent i går kväll, jag kan ej säga, hur mycket klockan var.

— Du har vakat hela natten?

— Jag är inte alls sömnig. Nu måste jag gå, mamma plikten kallar mig. Men jag kommer snart hem igen.

— Nu måste du stanna och dricka kaffe med först. Det är inte kontorstid ännu, och du kan ju göra sällskap med Ernst, då han går.

— Hur skulle jag kunna förtära något?

— Lyd din mor nu och försök. Du måste vara förståndig, kära barn, eljes blir du sjuk.

— Och dör.

— Sorgen dödar inte så fort, den böjer oss bara först, men bryter blott sent omsider. Sätt dig vid bordet nu.

Hon tvingade honom att sitta ner vid bordet och

dricka en kopp kaffe med. Under det han höll på därmed, knackade någon på dörren, och grosshandlare Lindkrants steg in.

— Jaså, han är här ändå. Jag blef ängslig för horom och måste gå hit för att höra hur det var.

— Herr grosshandlaren är allför god mot honom svarade fru Brodin, litet förlägen öfver att få en så förnäm gäst i sitt hus. Hur skall jag kunna tacka Er för hvad Ni gör för mina barn?

— Behöfs visst ingen tack, de visa mig nog tacksamhet genom sitt arbete, och Herman har gjort lika mycket för mig som jag för honom. Det är nog jag som får tacka Er, för att Ni ej tar Er gosse ifrån mig.

— Behåll honom gärna, ty bättre kan jag väl inte önska honom.

— Tack för det. Nå Herman, hur är det fatt? Låt mig se dig i ansiktet, gosse.

Han tog Herman under hakan och såg på honom.

— Blek som en liten sjuk flicka, tårögd, ordfattig. Du lider, gossen min, men visa nu att det är mera i din kristendom, än att den skulle räcka endast i lyckans och medgångens dagar. Visa att du har en förtröstan som icke sviktar i pröfningens stund.

— Jag har fått igen denna förtröstan just här, farbror. Mamma ledde mig till korset igen, förde mig till Jesu fötter, och jag har fått nåd.

— Gud välsigne din mamma för det. Jo jo, en mor förstår sig bäst på barnen. Du flydde till bästa platsen, när du flydde hit.

— Jag kände det. Gud hjälpe mig nu, att jag icke må förtvifla mera.

— Det skall du inte. Håll modet uppe. Nu skall du lägga dig och sofva en stund, och sedan kommer du upp till mig. Jag fick Thea att gå till ro, så snart hon kom hem.

— Jag kan inte sofva, är inte sömnig.

— Så skall jag inte tvinga dig då. Det blir så mycket lättare för dig att somna när kvällen kommer.

Grosshandlaren hade satt sig på en stol, och nu kastade han en mönstrande blick omkring sig. Fru Brodin hade så fint och städadt öfverallt, och fastän möblerna voro enkla, sågo de dock icke tarfliga ut.

— Jag har aldrig förr varit här. Det var roligt att få se gossens hem. Fru Brodin tycker väl inte om mig, för att jag tagit honom så helt härifrån men jag kan numera inte reda mig riktigt bra utan hans sällskap.

— Nog kunde jag önska få ha honom hemma litet mera, men jag försakar gärna, ty Ni är så god mot oss. Ernst är hemma alla dagar, och så har jag Bertha. Ni har gjort oss så lyckliga, herr grosshandlare, ty vi hade varit i nöd, ja kanske förgångna redan, om Ni ej hjälpt oss.

— Aldrig i mitt lif har jag haft en sådan tur, som då jag antog Herman i min tjänst. Och Ernst artar sig bra han med, för rästen!

— Gud ske tack för det.

Grosshandlaren pratade ännu en stund med fru Brodin och gick sedan, åtföljd af Herman, som nöd-

vändigt ville till sitt arbete. Det var bäst att låta honom få sin vilja fram.

Tyst och sluten gick han om dagarna, var ut till Hållsta dagligen före begrafningen, och den dag, då Ediths stoft sänktes ned i sin tysta gömma, stod han förkrossad bredvid grosshandlaren, hvilken stödjande höll honom under armen. Det var många blickar, som där följde Herman, fast han ej lade märke därtill.

Hans sorg var djup, den grep hans innersta, och det behöfdes verkligen för honom att innerligare än någonsin lämna sig i Guds hand, om han ej skulle duka under. Mången sen kväll kämpade han i bön, ensam och ohörd af människor, men han mötte sin frälsare, och frid gafs åt det blödande hjärtat. Efter hand ljusnade han upp igen, blef åter den förre kraftfulle och flitige Herman, men det låg något nytt, något så underbart i hans sätt numera. Vänlig och god hade han alltid varit, men nu blef han det i ännu högre grad. Hans gudsfruktan blef om möjlig ännu fastare än förr, sedan han slagit sig igenom de bittra striderna.

— Nu känner jag åter igen dig, Herman, sade grosshandlaren en afton, då den unge mannen låtit förmå sig att sitta ner och spela ett parti schack med den gamle, du börjar lefva ånyo, och det gör du rätt i.

— Jag har nog lefvat, men, farbror jag har varit i nöd, riktig hjärtenöd. Äfven den fasta tron kan rubbas ibland, och äfven den mäst hängifne kan råka i tvifvel. Jag var svag en tid, men nu är åter min tro stadfäst, mitt hopp säkert, och Gud skall leda

mig till seger. Jag förlorade min Edith här, men jag möter henne igen bortom tiden.

— Så bör det låta; det är att tala som en kristen!

— En kristen skall jag försöka vara för alltid, och aldrig mer skall jag tvifla på Gud, komma än de bittraste strider i min väg.

Herman var lika kärkommen till Hållsta nu, som då Edith lefde, och han höll trofast sitt löfte till den bortgångna, att vara som en son för de gamla. Han visade dem all kärlek, tröstade dem, sökte föra dem till Guds frälsning, och däri lyckades han äfven till sist.

TRETTIOÅTTONDE KAPITLET.

Återskänkt åt lifvet och frälsad.

Grosshandlare Lindkrants hade ordnat Adolf Vestergrunds affärer, såsom han lofvat den den arme ynglingens fader. Det var ganska mycket att taga reda på, en mängd skulder att betala och många oegentligheter att rätta. En stor del nya varor måste köpas och en helt annan ordning införas vid butikens skötande, ty biträdena voro slarfviga och frågade icke mycket efter hur det gick med det hela. Nu blef det dock annat af. Grosshandlaren var inte att leka med, och han hotade att afskeda hvarenda en, som ej rättade sig efter hans befallningar och fyllde sin plikt väl.

Brukspatronen tog äfven själf del i de nya anordningarne, så mycket han kunde. Nu blef det ju hans affär, ehuru den fortfarande bedrefs i Adolfs

namn; och när bet åter blef skick och ordning kommo kunderna tillbaka.

Men Adolf satt hemma på Hållsta, en stackars vansinnig man, den synden beröfvat förståndet. Den första tiden fick han ganska ofta svåra anfall af vildhet, hvilka dock mildrades efter hand. Oftast satt han på en stol i närheten af fönstret, under det den själlösa blicken irrade än hit än dit eller för långa stunder ihärdigt hvilade på en punkt på golfvet. Allt var utan intresse för honom, han kunde ej fatta det minsta. Men fick ett minne fatt i hans omtöcknade hjärna, då rasade han en stund med vildhet, sprang hit och dit och pratade de mäst osammanhängande ord. Väktaren fick vid sådana tillfällen vara redo att gripa in, ty det hände att Adolf måste tvingas till stillhet. Det sista svåra anfall han haft, var den där vinterdagen, då Therese sjöng sin visa utanför hans fönster. Sedan dess hade han varit jemförelsevis lugn.

Läkaren gaf icke mycket hopp om att han skulle bli frisk igen, men riktigt omöjligt ansåg han det dock inte. Vansinnet hade kommit så hastigt. Det utsvältvande lifvet och det myckna förtärandet af rusdrycker hade förslappat Adolfs själskrafter, och när han såg sin far störta ner i forsen och visste sig själf vara orsaken till detta, greps han af förtviflan, och så vek förståndet.

Mer än ett år hade nu förflutit sedan den hemska dagen, och Adolf var densamme ännu. Blek och mager hade han blifvit, trots det han åt ganska duktigt. Sofva kunde han dock icke så väl utan låg ofta vaken

om nätterna, stirrande ut i mörkret och pratande oredigt för sig själf.

— Tror Ni, att vi kunna hoppas på någon förbättring? frågade brukspatronen läkaren, då han en dag var inne i staden hos denne.

— Jag vet inte hvad jag skall svara. Han är mycket lugnare än förr, och detta är ändå ett godt tecken, men det är i alla fall ingenting att lita på. Han tycks helt och hållet vara upptagen af en enda tanke eller idé, hvilken jag ej kunnat leta ut, men det är denna tanke, som binder honom svårast. Någonting förfärligt tyckes det dock vara.

Hvad som passerat den där sommardagen hade hållits alldeles hemligt. Till folket på Hållsta hade man sagt, att brukspatronen af våda fallit i forsen och att Adolf blifvit vansinnig af skrämsel. Nu fann sig dock herr Vestergrund föranlåten att för läkaren omtala verkliga förhållandet, och denne häpnade därvid.

— Hvarför har Ni icke förut omtalat detta för mig utan låtit mig dela andras tro?

— Man vill inte gärna tala om sådant.

— För läkaren måste man ha förtroende, eljes kan han inte göra mycket. I detta fall gör det måhända icke så mycket, men det är dock möjligt, att vi kunnat göra något mera för den olycklige, om jag vetat detta.

— Är det för sent att börja nu?

— Vi få se. Hädanefter bör Ni låta honom vara mera i Ert sällskap, äfven om det till en början tycks bekomma honom illa. Tala med honom och försök få honom att fatta, att Ni lefver samt att olycks-

händelsen, märk väl, olyckshändelsen vid forsen icke hade några menliga följder.

— Han blir så orolig, när han får se mig.

— Jag vet det, men detta kan öfvervinnas. Gör ett försök så länge.

Brukspatronen behöfde dock icke göra något försök att vänja Adolf vid sitt sällskap igen, ty dagen efter det läkaren gifvit sina råd, blef den vansinnige sjuk och kunde icke lämna sin bädd.

— Nu skall du få se att vi mista honom också, sade fru Vestergrund gråtande.

— I så fall, kära hustru, blir det inte svårare än det är nu, ty han är ju på sätt och vis redan förlorad för oss. Tycker du inte det kunde vara lika tryggt för oss att veta honom ligga stilla och fridfullt i sin graf, som att se honom sitta så här eländig och själlös i en vrå.

— Det är nog sannt, men så länge han lefver kan man dock hysa hopp om hans tillfrisknande.

— Hoppet är tyvärr inte stort. Vår ålderdom har blifvit mörk och bekymmersam, men nöden har också varit oss till gagn, eller hur, gumma lilla?

— Jo, Gud vare tack, en vinst hafva vi dock haft däraf.

— En stor vinst måste du säga, ty hvarken du eller jag hade lämnat oss åt Gud, om icke dessa sorger och pröfningar drabbat oss.

— Så sade äfven Herman då han var här sist. Gud har många vägar, på hvilka han leder människornas hjärtan till det rätta och goda, sade han, och nu vet jag att sorgen ledde oss rätt.

— Edith behöfver nu icke bida oss förgäfves i sin himmel.

— Nej, ack nej, vi skola återse vårt barn därofvan.

Läkaren eftersändes följande morgon ty Adolf blef märkbart sämre.

— Han har nervfeber. Det blir nog hårdt, men nu är kanske också hans räddning långt närmare än förut.

— O, om det blefve så, huru vi då skulle prisa Gud!

— Det har händt, att en sådan här sjukdom har medfört en brytning af det själslidande, som hållit vansinniga i sina band. Hvem vet, om icke äfven nu något sådant kunde ske.

Adolf låg feberhet och lidande på sitt läger ett par veckor, under hvilka han sväfvade mellan lif och död. Yrseln var svår och läkaren uppgaf nästan hoppet om att kunna rädda honom. Men en dag, då han tycktes vara mycket nära döden, inträdde en förändring. Han insomnade och sof länge, lugnt och stilla. När han framemot kvällen vaknade, var yrseln borta.

— Mamma, hviskade han matt. Det var första gången sedan han blef vansinnig, som han kallat på henne. Hon satt nu lyckligtvis hos honom, och svarade genast:

— Ja Adolf, här är jag.

— Gif mig något att dricka, jag är så törstig.

Hon tog litet saft och vatten i en tesked och fuktade därmed hans torra läppar.

— Mera, mamma, jag vill dricka riktigt.

— Inte nu, kära barn, du är sjuk och vi måste vara försiktiga.

— Bara litet till, tungan är så torr.

Han fick litet mera och var nöjd. Efter en liten stund somnade han igen. O, hvad modern var glad, han hade talat redigt, utan en skymt af vansinne. Likaså blef det, då han under natten vaknade, han talade med full sans.

— Han är räddad åt lifvet, sade doktorn följande morgon.

— Än hans förstånd då?

— Jag vill inte för tidigt ingifva eder hopp, ty det kan svikas, men jag tror nästan att det ovanliga inträffat. Om han talade redigt då han var vaken så kommer han troligen att fortfarande vara förståndig.

Då läkaren gått föll fru Vestergrund på knä vid Adolfs bädd och grät af glädje.

— O min Gud, jag tackar dig redan nu i min ovisshet. Gif mig min son åter, och jag skall vara så lycklig.

Svag och matt var Adolf, men han blef dock efter hand bättre, och hans förstånd hade verkligen återvändt.

— Har jag varit sjuk länge? frågade han fadern en dag.

— Ja en lång tid. Du har varit mycket klen.

— Jag kan inte minnas, när jag blef sjuk.

— Det drar du dig nog till minnes, när du blir bättre. Var nu stilla och anstränga dig inte med att tänka på det där.

— Gör som Thomas, då han fick se sin mästare: tro.

— Jag tror honom.

— Mottager farbror då den förlåtelse han vill gifva?

— Ack, om jag kunde!

— Käraste farbror, vi skola bedja nu, och då sänder Gud sin frid i farbrors hjärta, blott den blir mottagen. Vill farbror det?

— Af hela min själ.

De bådo. Det var en bön, som innehöll något, en själs varmaste suckan till Gud efter förlossning.

— O min Gud, jag tror, jag tror! ropade herr Lindkrants plötsligt, och tårarna störtade ur hans ögon.

— Lofvadt vare Herrens namn! sade Herman innerligt.

— Nu vet jag det, nu känner jag det så väl. Det var min försumlighet att mottaga nåden, som höll friden borta. Nu tror jag, och jag är så lugn. Om Gud kallade mig hem denna stund, så skulle jag inte frukta det minsta.

— Jag är så innerligt glad öfver, att farbror kan tala så. Må farbror aldrig blygas för att han lämnat sig i frälsarens vård.

— Hvarför skulle jag blygas därför? Nej min gosse, jag skall göra precis som du; jag skall alltid villigt erkänna min tro på Kristus, och jag skall vara lugn och glad öfver hvad jag funnit.

Nu grät han åter, men icke smärtans och sorgens utan glädjens tårar öfver att han var en kristen. Det finnes tusenden, som i erfarenhet äro honom lika. De hafva under långa tider bedit, gjort sitt bästa för att på allt

sätt visa sin håg och kärlek till det goda, men för att blifva en lycklig kristen fordras dock något mer. Man måste mottaga Jesu förlåtelse och tro på den för sin personliga del. Detta är den enkla, sköna frälsningens väg.

Så var åter en själ vunnen, åter en kärfve bärgad för Gud. Herman kände sig mycket glad öfver detta och tackade Gud af allt hjärta. Han hade fått vara ett medel till att bringa äfven sin välgörare till Kristus. Icke hade han ens vågat tänka sig möjligheten af detta för några år tillbaka, och dock hade det nu skett. Men af Herren var det skedt, och det var mer än underbart i hans ögon. Och flera än han förundrade sig lika mycket.

— Jag har ordnat allt för dig, och din butik skötes med omsorg.

— Ack så god pappa är mot mig. Hur skall jag kunna löna pappa därför! Jo jag vet, jag skall bli en bättre människa än jag var förr, därigenom kan jag bäst visa min tacksamhet.

— Vi ha länge bedit till Gud, att han skulle återge oss vår son icke blott lefvande men frälst och förståndig äfven.

— Då skall jag med Guds hjälp visa, att bönerna icke varit förgäfves. Men jag fick aldrig veta hvar, Edith är.

— Hon hvilar i ro i sin graf, Adolf.

— Är Edith död?

— Ja, hon dog i våras. Hon hälsade till dig och önskade att få möta dig igen hemma hos Gud.

Då grät Adolf. Försiktigt och ömt omtalade fadern långsamt allt det som händt under detta år och Adolf förundrade sig.

— Jag träder sålunda ut i lifvet på nytt då, liksom uppstånden ifrån de döda. Då käre fader, skall jag också göra det som en ny människa. Jag inser nu, att jag icke i något var, hvad jag borde, men med Guds hjälp skall jag nu bli mina föräldrar en värdig son.

— Halleluja! Gud vare lof och pris!

Brukspatronen jublade fram dessa ord och klappade kärleksfullt sin son på hufvudet.

När Adolf blef riktigt frisk och åter kom ut, var han verkligen en annan människa än förr. Herman hade varit ute vid Hållsta några gånger under Adolfs

konvalescenttid, och den sjuke fann snart att föräldrarna haft rätt, då de beskrifvit Herman som en god och ädel man, värd aktning ock vänskap. De blefvo också inom kort goda vänner, och det i verklighet ändå, ej bara med orden. Första gången Adolf åkte till staden efter sitt tillfrisknande, var det i Hermans sällskap.

— Må vi vara bröder Herman, sade han under vägen. Led mig du, såsom du ledt mina föräldrar och Edith till det rätta, till Gud. Nu vill jag så gärna följa med.

— Då skall du äfven genom Herrens bistånd segra och bli en god man. Det flydda är glömt, det var mörkt, det nya möter dig, det är ljust och härligt. upplyst af frälsarens kärlek.

Stor blef förvåningen hos alla, då Adolf visade sig igen. Då ryktet om hans vansinne kommit ut, ansågo alla honom för alltid förlorad, och nu kom han åter ut i lifvet, frisk och sund. Att han förändrats mycket var tydligt för alla. Så snart krafterna tillåto det, kastade han sig in i arbetet, tog hand och ledning om handelsaffären och skötte den utmärkt.

Nu glömde han icke de gamla på Hållsta, där var hans käraste tillflyktsort, och där fann han sig så väl. Vänligt men bestämdt afböjde han sina forna vänners lockelser att åter gå med till deras nöjen.

— Det anstår icke en kristen, svarade han dem, och därmed voro de afsvisade och måste låta nöja sig.

Således kan Gud frälsa äfven de djupast fallna, kan upprätta de eländigaste, det bevisades af Adolf Vestergrunds lif och erfarenhet. Han som var så syndfull och brottslig, som med förakt sett ned på alla

dem, hvilka trodde på Gud, han kände sig nu själf så så lycklig, när han i sällskap med sina kära föräldrar fick söka tröst, hugsvalelse och kraft i bönen.

Svår hade för honom frälsningens väg varit att finna, nära afgrunden hade han stått, men nu hade han funnit hvila och tillflykt i frälsarefamnen.

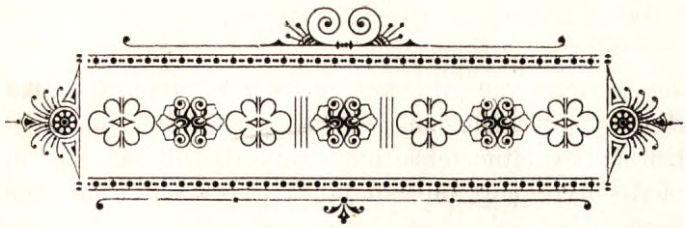

TRETTIONIONDE KAPITLET.

Genom bön och tro.

Nu börjar du bli dig lik, som du var förr, sade fru Brodin till Herman en dag då denne var hemma på besök.

— Jag är van vid att sörja nu, och därför märks det inte så mycket. Mamma skall veta, det är nu ett och ett halft år sedan Edith dog, och under en sådan tid hinner man vänja sig vid den bittra tanken, att ens käraste är för alltid borta.

— Men kära barn, det duger inte, att du gå och sörjer hela ditt lif; du måste tänka på att skaffa dig ett eget hem.

— Det har jag redan, mamma.

— Nog är det sannt, du har till och med två hem, ett här och ett hos grosshandlaren, men du skall gifta dig, ty du är gammal nog nu.

— Jag kan väl inte gifta mig utan att älska någon först. Mamma vet, att jag så litet som möjligt är i fruntimmersällskap, och därtill har jag ej mera brytt mig om att tänka på sådant. Mitt nöje består i att arbeta och att ibland få gå hem till mor och hälsa på.

— Herman, jag är inte nöjd med det där. Se på Bredbergs du, så lyckliga de äro. Jag önskar du finge ett sådant där trefligt och fridfullt hem.

— Farbror Bredberg var mycket äldre än jag är nu, när han gifte sig. Jag kan ju vänta lika länge.

— Har du icke hört hur ofta han beklagat, att han inte långt förr skaffat sig ett eget nem? Lyd du mitt råd, Herman, gift dig. Du har länge nog offrat allt för mig och dina syskon, du bör nu tänka mera på dig själf. Ernst får nu ganska god lön, Frans har sitt arbete hos kronofogden, hvilket inbringar litet, och så är det endast Berta och jag hemma. Vi måtte väl kunna reda oss nu, ty Ernst är lika snäll som du alltid varit, och därför, Herman, skaffa dig ett hem.

— Mamma vill således köra bort mig härifrån. Jag är inte längre välkommen till min lilla kära mamma!

— Snälla Herman, du tror väl inte, att jag menar så?

Hon lade händerna på hans skuldror och såg på honom. Då tog han den grånade gumman i famn och svarade:

— Nej, du lilla goda, kära mamma, jag vet väl att du blott tänker på min lycka; men för närvarande

kkan jag icke göra dig till viljes. Låt den där frågan hvila så länge, tills jag hinner bli färdig.

— Det får väl bli så då. Stannar du länge hemma i kväll?

— Nej, jag skall gå hem, eller bort, om jag får säga så; jag har två hem, och känner mig lycklig i dem båda. Jag skall emellertid gå hem och skrifva till Ture.

— Tror du han kommer hem i jul?

— Det är möjligt att han gör, men säkert är det inte. Han har så rysligt brådt, säger han, ty han will taga en vacker examen i vår.

— Tänk ändå hvilken stor glädje jag har af mina söner. De gå allesammans hederns väg framåt till seger. Nog har Gud varit oändtligt barmhärtig mot oss.

— Han har gifvit mig långt utöfver hvad vi nå-

gonsin vågat bedja eller tänka. Nu måste jag gå, mamma lilla, men jag kommer snart igen.

Då Herman kom hem satt grosshandlaren i salongen och läste. Han hörde ej den inträdandes steg, han lyfte ej sin blick från boken, men Herman såg, hur tår efter tår droppade ner på bladen. Hvad försiggick i den gamle herrns hjärta, eftersom han grät?

— Stör jag farbror? frågade Herman för att tillkännagifva sin närvaro.

Grosshandlaren såg upp. Ännu glittrade tårar i hans ögon.

— Hur är det, snälla farbror? Hvarför så ledsen?

— Sätt dig här, gosse, så skall du få veta det.

Herman satte sig.

— Du vet, Herman, att jag för alltid försökt vara en hederlig man. Du har sett hur jag sträfvat för att vara god i allt; har du inte?

— Jo, visst har jag det.

— Och du har kanske äfven sett, att jag velat lefva som en kristen?

— Det har jag med glädje lagt märke till.

— Hvad säger du då om det, att trots all god sträfvan, oaktadt alla försök, kan jag dock icke få ro i mitt hjärta? Du har ofta talat om Jesu frid, och jag har en tid trott den vara min. Thea är så glad öfver att vara en kristen, och jag har trott mig dela hennes glädje, tänkande att äfven jag gått rätta vägen. Men när jag sitter här och läser i Guds ord, får jag med ens klart för mig, att jag är en stor syndare, som fruktar för att dö i den ställning jag är. Jag läste just om den rike mannen och Lazarus, och fastän jag visst inte lefvat så uselt som den där rike,

så är jag dock rädd för, att mitt slutliga öde skall komma att likna hans. Hvad är det då att vara en kristen, när jag icke är det, trots min innerliga sträfvan att lefva rätt inför Herren? Huru vinnes då Guds frid, när jag ej kan få den genom bön?

Grosshandlaren snyftade och såg verkligen olycklig ut.

— Har farbror läst berättelsen om fariseen och publikanen?

— Ja, många gånger.

— Har farbror någonsin gjort, som publikanen gjorde i den mörka vrån i templet?

— Ja du, jag har ofta i min ensamhet bedit till Gud, men det hjälper inte alls.

— Tror farbror att Jesus frälsar syndare.

— Om de ångra sina synder, så gör han det.

— Huru visa de då, att de ångra?

— De bedja om förlåtelse.

— Få de sådan då?

— Såvida Gud håller hvad han lofvat, så få de det.

— Tror inte farbror, att Gud är trofast och ordhållig?

— Hur skulle jag våga tvifla på det!

— Nåväl, snälla farbror, då är saken alldeles klar här. Farbror kan bli en lycklig kristen denna stund.

— Visa mig då huru, ty jag är verkligen ledsen och olycklig, innan jag får det klart för mig.

— Gör som publikanen: ångra och bed.

— Det har jag gjort.

— Gör som Thomas, då han fick se sin mästare: tro.

— Jag tror honom.

— Mottager farbror då den förlåtelse han vill gifva?

— Ack, om jag kunde!

— Käraste farbror, vi skola bedja nu, och då sänder Gud sin frid i farbrors hjärta, blott den blir mottagen. Vill farbror det?

— Af hela min själ.

De bådo. Det var en bön, som innehöll något, en själs varmaste suckan till Gud efter förlossning.

— O min Gud, jag tror, jag tror! ropade herr Lindkrants plötsligt, och tårarna störtade ur hans ögon.

— Lofvadt vare Herrens namn! sade Herman innerligt.

— Nu vet jag det, nu känner jag det så väl. Det var min försumlighet att mottaga nåden, som höll friden borta. Nu tror jag, och jag är så lugn. Om Gud kallade mig hem denna stund, så skulle jag inte frukta det minsta.

— Jag är så innerligt glad öfver, att farbror kan tala så. Må farbror aldrig blygas för att han lämnat sig i frälsarens vård.

— Hvarför skulle jag blygas därför? Nej min gosse, jag skall göra precis som du; jag skall alltid villigt erkänna min tro på Kristus, och jag skall vara lugn och glad öfver hvad jag funnit.

Nu grät han åter, men icke smärtans och sorgens utan glädjens tårar öfver att han var en kristen. Det finnes tusenden, som i erfarenhet äro honom lika. De hafva under långa tider bedit, gjort sitt bästa för att på allt

sätt visa sin håg och kärlek till det goda, men för att blifva en lycklig kristen fordras dock något mer. Man måste mottaga Jesu förlåtelse och tro på den för sin personliga del. Detta är den enkla, sköna frälsningens väg.

Så var åter en själ vunnen, åter en kärfve bärgad för Gud. Herman kände sig mycket glad öfver detta och tackade Gud af allt hjärta. Han hade fått vara ett medel till att bringa äfven sin välgörare till Kristus. Icke hade han ens vågat tänka sig möjligheten af detta för några år tillbaka, och dock hade det nu skett. Men af Herren var det skedt, och det var mer än underbart i hans ögon. Och flera än han förundrade sig lika mycket.

FYRTIONDE KAPITLET.

En ny kärlek.

Edith Vestergrund hade, då hon tog farväl af sina kära, gifvit Thea Lindkrants sin brudgum i arf. Hon hade sagt Herman, att hans sorg öfver hennes bortgång skulle förbytas i stilla saknad, och att minnet af henne skulle bli likt minnet af en för längesedan flydd ljuf sommardröm. Att hon menade allvar med sina ord, det visste både Thea och Herman mycket väl, men ändå gingo två långa år tillända, innan någon af dem på minsta sätt lät förstå, att de ihågkommo hennes ord. Herman var så uppmärksam mot Thea som någonsin, hon å sin sida var lika vänlig, som hon alltid förut varit.

Men den andra sommaren efter Ediths död blef det dock en ändring, icke så, att de båda unga glömde sin vänskap, utan denna blef i stället mycket innerligare och antog en annan karaktär än förr. Natur-

ligtvis kunde Herman icke undgå att se, hur treflig och älsklig Thea var. Hon var verkligen en flicka att sätta värde på. Ingen syster kunde mera innerligt hafva deltagit i hans sorg vid Ediths död eller sökt trösta på ett mera deltagande, uppmuntrande sätt. Thea vördade Hermans sorg, ty hon såg i den hans trofasta hjärtelag uppenbaradt. Han visste ju genom Ediths ord, att Thea höll af honom, men aldrig gjorde han en min af, att han kände till det.

Sedan äfven grosshandlaren helt lämnat sig i Guds hand och blifvit en verklig kristen, blef det litet annorlunda med ett och annat inom familjelifvet också. Nu behöfde Herman ej längre tjäna som kaplan, som grosshandlaren uttryckte sig den där julhälgen; nu kunde husfadern själf vara det, och han var det äfven. De turade nu om med att läsa och bedja hvar sin gång. Alla tjänare i huset inkallades hvarje morgon efter frukosten i matsalen, och det hölls familjeandakt med dem. På aftnarne voro de tre allena vid bönestunden. De slötos allt innerligare till hvarandra äfven genom detta, och Herman kände nu, att om han skulle nödgas lämna denna lilla krets, blefve det honom förfärligt svårt. Det spirade upp en ny kärlek i hans hjärta, en varm lugn kärlek, som han alls icke bemödade sig att hindra.

— Vill Thea följa med mig ut på en liten promenad? frågade han en vacker sommarkväll, sedan de ätit.

— Ja det vill jag gärna, ty jag har varit ute så litet i dag. Hushållerskan är klen, och jag har hjälpt henne i köket.

— Går farbror med?

— Jag lofvade Adolf Vestergrund att gå öfver till honom en stund, han önskade mitt råd i något, och som han inte varit riktigt stark de sista dagarna, så lofvade jag gå dit.

Hälsa Adolf då. Farbror är väl hemma igen lika snart som vi?

— Jag förmodar det.

De unga gingo.

— Skola vi gå till parken? frågade Thea.

— Jag ämnade föreslå, att vi gå ut till kyrkogården. Det är där så fridfullt och stilla, och jag ville gärna se till Ediths graf.

Thea följde med utan invändning. Det var ett litet stycke utom staden att gå, men det var ett nöje att promenera i ett så härligt väder.

— Tag min arm, så går Thea lättare.

Hennes lilla hand darrade, då den lätt lades på den vänligt erbjudna armen. En liten stund till, och de stodo vid den blomstersmyckade kulle, hvarunder Ediths stoft hvilade. Herman tog bort några vissnade blad och ordnade blommorna.

— Är det inte skönt här, Thea?

— Mycket skönt.

— Kommer Thea ihåg, när vi sutto vid Ediths dödsbädd?

Hon bleknade litet.

— Det skall jag aldrig glömma.

— Inte jag heller. Det var något, som Edith då sade, hvilkets verklighet jag i dag skulle önska få bekräftad.

— Hon sade så många ord till oss.

Men det var skärskild några, hvilka jag nu tänker på, och jag har tänkt mycket på dem den sista tiden. Dessa ord voro: Jag vet, att du håller honom kär redan, och jag vågar fråga Thea nu, om dessa ord innehöllo sanning.

— Ja, hviskade hon blygt.

— Jag frågar icke af tanklös nyfikenhet, det vore ju skamligt, men det är för mig långt allvarligare orsaker därtill. Thea jag har under dessa år, då Ni visat mig så mycket deltagande, så mycken vänlighet, förnummit, hur jag alltmera i kärlek dragits till Er, och Edith hade rätt då hon sade, att den kärlek jag förr offrade henne, efter hand skulle öfverflyttas till Er. Nu vet jag det, ty jag älskar Er af hela mitt hjärta. Det är ju icke den första kärleken, men den är lika varm och ren som den. Här vid Ediths graf vill jag bikta för Er, och fråga: Vill Thea bli min hustru?

— Ack, Herman, du vet ju redan, att jag älskar dig, och då är det ju gifvet, att jag vill bli din.

— Tack för detta dyra löfte, älskade. Jag är viss om, att Edith från sin himmel ser oss och hon ler öfver, att du blir min. Gud skall välsigna oss och gifva oss en dyrbar lifslycka.

— Så skulle det då bli klart mellan oss vid hennes graf. Ack, om jag blott kunde bli för dig, hvad hon var.

— Du skalll bli mycket mer. Hon togs bort

innan vår skönaste lycka ännu börjat, men du skall stanna hos mig.

Det var inga stormande ömma scener, inga eldiga öfverdrifna ord i deras första kärlekskvitter. O nej, de kände sig allt för högtidligt stämda denna stund, och dock jublade deras hjärtan af glädje.

— Nu gå vi hem, sade Herman om en stund, i det han tryckte den första kyssen på Theas läppar. Jag undrar just hvad farbror skall säga om det här.

— Han blir glad det vet jag.

— Tror du det! Han har alltid varit så god, ja varit som en far för mig. Måtte han nu icke vredgas.

— Det gör han inte, ty han visste om min kärlek och gillade den.

Grosshandlaren var redan hemma, då de återkommo. De hördes så glada, mer än vanligt glada, och han betraktade Herman frågande.

— Vill farbror göra mig riktigt lycklig?

— Om jag bara kunde det, så nog vore jag villig.

— Äfven om jag begärde mycket?

— Äfven då.

— Jag har bedt Thea blifva min hustru, och hon har lofvat det.

— Har du! Då är flickungen lycklig, det vet jag. Tag henne gärna, Herman. Det är just som det bör vara. ty du har ju redan länge varit min son.

— Tack snälla farbror. Näst Gud har jag farbror att tacka för det mästa jag förut fått här i lifvet, och nu får jag också min brud af farbror.

— Och näst Gud har jag dig att tacka för det bästa jag fått under de senare åren, ty du har lärt mig bli en kristen, och nu ger du mig ju en son, då du ger dig själf åt mig. Således äro vi kvitt, min gosse, hvad säger du om det?

— Att vi inte få vara kvitt, det vill jag inte, De som äro kvitt med hvarandra ha ingenting gemensamt, men vi ha det ju mera nu än förr, och om inte mer, så är dock min tacksamhet nu större än någonsin.

— Så vill jag ha det. Vi ha varit mycket lyckliga i vår lilla familjekrets, och vi skola bli det i ännu högre grad hädanefter. Det skiner sol på de åldriges väg också. Gud välsigne er barn.

Han slöt dem båda två i sin famn.

— Kan du gissa hvad Adolf ville mig? frågade han sedan.

— Nej. Det var väl om någon affär?

— Densamma som du ordnar med i kväll.

— Ämnar han gifta sig!

— Det var inte bättre. Din gode vän löjtnant Ulmer har en syster som lofvat förljufva Adolfs dagar, och nu ville han rådgöra med mig om ett och annat. Han får en snäll flicka, och nu är Adolf värd det. Har du sett någon människa mera förändrad än han nu är emot förr?

— Sällan får man se det. Där visar sig väl Guds frälsande kärlek så skön som möjligt. Adolf

har fått ett sådant vackert tycke af Edith, sedan han blef frälst.

— Han är tvagen i samma lifvets källa som hon. Nu kan gubben Vestergrund vara glad. Har du lagt märke till, hur ungdomlig brukspatronen förefaller nu? Han lefver upp på nytt.

— Ja Gud är mycket god mot oss alla.

FYRTIOFÖRSTA KAPITLET.

Epilog.

Den stora våningen hos grosshandlaren är fästligt upplyst, och i de fina rummen är glada gäster samlade för att fira jul. Det är Herman och Thea, som bjudit hem sina käraste vänner för att få riktigt trefligt.

Grosshandlare Lindkrants sitter vid ett litet bord och ser på några planscher. Då rycker en liten hand honom i rocken och en späd röst säger:

— Morfar, nu vill jag dansa kring granen.

— Vill du det Edith lilla, det skall gå för sig det. svarar han muntert och tar den mörklockiga, älskliga flickan upp i sin famn.

— Kom med mig nu morfar.

— Du får säga till alla de andra också.

— De äro så många. Gör det du.

— Ja, de äro många, men vi känna igen dem

nästan allesamman. Där går herr Bredberg, silfverhårig, men glad som en ung gosse, och talar med kapten Ulmer; där sitter fru Bredberg i soffan med Hermans mor vid sin sida och sin femårige son vid den andra. Herman och Adolf Vestergrund samt tvenne andra herrar samspråka i ett hörn.

— Hör du Ture, säger Adolf om du nu lyckas få stadsläkaretjänsten i vår, så skall du laga, att vi få till stånd sjukhuset med frisängar för fattiga.

— Jag har allt tänkt mycket därpå, men många äro emot det. Dock skall jag göra hvad jag kan.

— Det borde ingen vara emot att öfva barmhärtighet, men så länge icke Kristi kärlek tvingar dem äro de tröga.

— Om jag vore rik, säger den fjärde unge herrn i laget, så skulle jag skänka en summa för ändamålet och försöka få mina vänner att göra på samma sätt, och sedan ginge det nog att få planen utförd.

— Det har du rätt i, Ernst, det var en god idé. Jag skall fråga pappa, om vi icke kunna gifva första summan, säger Adolf gladt

Ture Brodin är praktiserande läkare i staden sedan en tid tillbaka, och för sin skicklighets skull har han blifvit föreslagen till stadsläkare. Ernst är kontorist hos firman Lindkrants & Brodin, eller hos sin bror och dennes svärfar. De fyra unge männen orda ännu en stund om den viktiga frågan.

Men vi måste fortsätta ronden bland gästerna. Där är brukspatron Vestergrund och hans fru med Thea och Adolfs hustru hos sig.

— Vet du, Thea, hvad farfar säger? frågar unga fru Vestergrund.

— Nej det vet jag inte. Han säger ingenting nu.

— Att vår flicka är lik Edith, jag menar Adolfs syster.

Och modern lindar en lock af den lilla dotterns guldblonda hår om sitt finger.

— Jag tror farbror Vestergrund har rätt. Just så där älsklig påminner jag mig Edith, fastän hon var större, när jag lärde känna henne.

— Nu gör du farfar stolt, skall jag säga.

— Inte stolt, kära barn, svarade brukspatronen, men glad ty allt som påminner om min älskliga Edith gör mig glädje.

Fru Vestergrund ler vid hans ord, ler vemodsfullt vid minnet af den för längesedan hemgångna. Adolf kommer till dem.

— Pappa, säger han, jag önskade tala litet med dig om affärer.

— Tala om affärer nu!

— Ja, skulle vi inte kunna gifva en viss summa för det tilltänkta nya sjukhuset? Om en grundplåt samlas, så blir sjukhuset sannolikt byggdt.

— Det kunna vi allt göra.

— Låt oss lägga det som en julgåfva på Guds altare, vi göra det, då vi tänka på de fattiga.

— Hur mycket önskar du vi skola gifva.

— Pappa får bestämma det.

— Tycker du fem tusen kronor är lagom?

— Ja det är bra.

— Hvad skola alla de pängarna vara till? frå-

gar grosshandlare Lindkrants, som just kommer till dem med lilla Edith på armen.

De nämna ändamålet.

— Herman, kom hit; ropar herr Lindkrants.

— Hvad är det, farbror?

— Huru mycket skola vi gifva till sjukhuset?

— Så mycket farbror önskar.

— Då gifva vi tio tusen kronor.

— Sjukhuset kommer att byggas, säger kapten Ulmer gladt. Jag skall arbeta därför af alla krafter!

— Du kan göra mycket därför, det är jag viss om, svarar Herman.

Thea har gått bort till fru Brodin.

— Hur är det med mamma i kväll?

— Jo lilla Thea, det är så bra. Jag önskar bara att Frans och Bertha vore här med nu, då skulle ingenting fattas i min lycka.

— De längtar nog, de också.

— Jag fick bref från Frans i går. Han är belåten hos kronofogden; och Bertha skrifver, att hon trifs i Stockholm, men de längta hem till julen båda två.

Så hafva vi hos grosshandlaren träffat de flesta af våra gamla vänner. Herman och Thea gifte sig ungefär samtidigt med Adolf och fröken Ulmer. Grosshandlare Lindkrants antog snart Herman som sin kompanion, oaktadt denne icke hade något kapital att insätta i affären. Adolf skötte sig som en man, han hade verkligen börjat ett helt och hållet nytt lif. Hans föräldrar fingo glädje igen, och Hållsta blef ej längre ett hemvist för dysterhet och sorg utan där

bodde glädje och frid. Fru Brodin bodde kvar i sin lilla våning, och Ernst stannade hos henne, när Frans flyttade till kronofogden i en annan stad, och Bertha reste till Stockholm för att en tid stanna hos några vänner. Herr Bredberg stod troget på sin post. Han var herre på kontoret vid torget. Han blef mycket lycklig med sin Gerda, helst sedan sonen kom till. Kapten Ulmer var den löjtnant, som en gång skrattat åt Adolfs sårande skämt om Herman vid den där bjudningen. Han hade sökt Hermans vänskap och äfven vunnit den, och han var glad däröfver, ty Herman kunde i alla afseenden räknas som en värdefull vän.

— Kom god' vänner, vi måste följa med Edith och dansa kring granen, sade grosshandlare Lindkrants och gick före ut i den stora sal, där julträdet blifvit prydt och nu strålade i glansen af hundratals ljus.

Alla följde med. Det var i detta fina hem en julfäst full af innerlig kärlek på alla håll. Där var allt ondt bannlyst, man sökte blott den fröjd, som kunde njutas inför Guds ansikte. Innan gästerna åtskildes, hade Herman en liten andaktsstund med dem.

Behöfver vi följa dem längre? Gudsfruktan och kärlek hade bringat seger åt dem alla. Synderna voro dem förlåtna, Jesu frid bodde i deras hjärtan. Herman hade uträttat mycket för sin mästare, och det utan att han på något sätt sökt utmärka sig själf. Enkans son hade funnit lif genom Kristus, och han använde detta lif i tacksam kärlek

och arbete för det rätta. Ett lif, helgadt genom bönen, egnat det ädla och rena, blir nyttigt och glädjebringande, det är oomtvistligt. Synden för oss till dom och förtappelse, gudsfruktan och evigt lif.

A. P. Skogs, Förlag

Storgatan 43, Östersund.

318 Telefon 318.

Följande af den framstående författaren *Leonard Strömberg* skrifna arbeten:

Olycksbarnet Klotband	5:00
„ Häftad	3:50
Ljus och skuggor Klotband	5:50
„ „ Häftad	4:00

Kunna äfven erhållas genom subskription.

I tunga fjättrar Häftad	2:50
Erik Vedhuggare „	0:75
Erik Vedhuggare och I tunga fjättrar Klotband	4:50
Olika Banor	0:75
Ett klöfverblad	0:25
Efter striderna	0:10
Satans spel	0:10
Feg och ett vänligt ord	0:10
Enkans son Häftad	2:00
I brytningstid „	3:00

Kommissionslager.

Kring Nykterhetsstandaret	
Ser. 1 Valda deklamationsstycken	0:25
„ 2 Berättelser och Humoresker m. m.	0:50
Rusdryckernas Blodsskuld	0:25
Det hemlighetsfulla dokumentet	1:25
Vid kvällsbrasan	0:50
Femton små berättelser	0:30
Kärleken, Äktenskapet och hemmet	0:75
En dröm vid sekelskiftet m. fl. uppsatser	0:30
En dotters offer	1:00

Exp. af "Framåt"
Östersund.